

*ZAŁĄCZNIK NR 2
DO SPRAWOZDANIA Z PRAC
ZESPOŁU DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA HANDLOWI LUDŹMI*

SPRAWOZDANIE ZA ROK 2021

Z REALIZACJI

KRAJOWEGO PLANU DZIAŁAŃ PRZECIWKO HANDLOWI LUDŹMI

NA LATA 2020-2021

Warszawa, marzec 2022 r.

Spis treści

Część I Koordynacja działań	4
I.1 Organizacja spotkań członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi 4	
I.2 Organizacja spotkań członków Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz grup roboczych powołanych w ramach Zespołu	7
Część II Działania prewencyjne.....	10
II.1 Organizacja wydarzeń promujących problematykę handlu ludźmi, skierowanych do ogółu społeczeństwa, w tym kampania informacyjna	10
II.2 Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych na temat zjawiska handlu ludźmi, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska handlu dziećmi, w tym przygotowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych do wykorzystania przez nauczycieli i uczniów:.....	22
II.3 Upowszechnienie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej i studentów poprzez organizację spotkań informacyjnych.....	23
II.4 Organizacja obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi w szkołach policyjnych i ośrodkach szkolenia Straży Granicznej	35
II.5 Promowanie i wdrażanie Kodeksu Postępowania (Code of Conduct) mającego na celu ochronę dzieci przed komercyjnym wykorzystaniem seksualnym w turystyce	39
II.6 Zainicjowanie współpracy z organizacjami przedsiębiorców i przedsiębiorcami celem upowszechnienia wiedzy o handlu ludźmi do pracy przymusowej oraz popularyzacji zasad postępowania i narzędzi, które służą minimalizacji ryzyka wystąpienia zjawiska pracy przymusowej	40
II.7 Zainicjowanie współpracy z agencjami pracy tymczasowej w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi do pracy przymusowej.....	42
II.8 Rozszerzenie współpracy z przedsiębiorstwami w zakresie wypracowania i wdrożenia narzędzi minimalizacji ryzyka wystąpienia pracy przymusowej w działalności biznesowej. Upowszechnianie narzędzi przeciwdziałania przez firmy temu ryzyku i wykrywania przypadków pracy przymusowej.....	44
II.9 Akcja plakatowa mająca na celu budowanie świadomości zagrożenia wyzyskiem i pracą przymusową 44	
Część III Wsparcie i ochrona ofiar	46
III.1 Opracowanie i upublicznienie zasad funkcjonowania Krajowego Mechanizmu Referencyjnego (<i>National Referral Mechanism</i>) dla ofiar handlu ludźmi	46
III.2 Wzmocnienie roli wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.....	46
III.3 Opracowanie rozwiązań prawnych związanych z zapewnieniem ubezpieczenia zdrowotnego dla ofiar i ofiar-świadków handlu ludźmi	47
III.4 Kontynuacja kompleksowego zabezpieczenia potrzeb ofiar i ofiar-świadków handlu ludźmi.....	47
III.5 Upowszechnianie informacji dla zidentyfikowanych ofiar handlu ludźmi dot. ich praw (w języku zrozumiałym dla ofiary).....	49
III.6 Opracowanie Programu wsparcia i ochrony małoletnich ofiar handlu ludźmi.....	50
Część IV Ściganie przestępstwa handlu ludźmi	52
IV.1 Bieżąca analiza / Koordynacja współpracy pomiędzy Policją, Strażą Graniczną i Prokuraturą w zakresie wsparcia ofiar i zwalczania handlu ludźmi	52
IV.2 Organizacja spotkań przedstawicieli Straży Granicznej i Państwowej Inspekcji Pracy zaangażowanych w realizację kontroli legalności zatrudnienia na terytorium RP, z uwzględnieniem problematyki handlu ludźmi i pracy przymusowej	65
IV.3 Spotkania z polskimi oficerami łącznikowymi oraz akredytowanymi w Polsce w celu wzmocnienia współpracy i wymiany informacji w zakresie zwalczania zjawiska handlu ludźmi	66
IV.4 Opracowanie i wdrożenie nowego „Algorytmu postępowania funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi” – rozpoczęcie prac nad przygotowaniem nowego Algorytmu.	66
IV.5 Opracowanie podręcznika dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania, a także innych organów zaangażowanych w zwalczanie handlu ludźmi, w zakresie dotyczącym postępowania w sprawach o handel ludźmi	66

IV.6	Opracowanie wytycznych dla inspektorów pracy, w zakresie metodyki prowadzenia czynności kontrolnych w sprawach, w których zachodzi podejrzenie handlu ludźmi, w szczególności pracy przymusowej	67
Część V	Działania szkoleniowe	79
V.1	Zorganizowanie warsztatów dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i prokuratorów, dotyczących współpracy w zakresie ścigania sprawców przestępstw handlu ludźmi, wymiany doświadczeń, najlepszych praktyk oraz analizy orzecznictwa w sprawach o handel ludźmi	79
V.2	Realizacja warsztatów szkoleniowych dla policjantów z komórek organizacyjnych Policji właściwych do walki z handlem ludźmi komend wojewódzkich/Stołecznej Policji i CBŚP celem wymiany doświadczeń i informacji	82
V.3	Warsztaty szkoleniowe dla koordynatorów z KMP/KRP/KPP	84
V.4	Szkolenia dla funkcjonariuszy Straży Granicznej w ramach kompleksowego systemu szkoleń na temat handlu ludźmi	85
V.5	Kontynuowanie szkoleń poświęconych kryminalistycznym, kryminologicznym i prawnym aspektom handlu ludźmi dla sędziów i prokuratorów	85
V.6	Realizowanie tematyki handlu ludźmi (w ramach modułu przestępstw przeciwko wolności) w ramach aplikacji sędziowskiej i aplikacji prokuratorskiej	86
V.7	Szkolenia z zakresu metodyki prowadzenia zajęć o handlu ludźmi dla funkcjonariuszy prewencji, prowadzących spotkania z młodzieżą	87
V.8	Specjalistyczne szkolenia dla pracowników pomocy społecznej, pracowników zajmujących się legalizacją pobytu, kadry ośrodków interwencji kryzysowej, operatorów numerów alarmowych w centrach powiadamiania ratunkowego, pracowników urzędów pracy (doradców zawodowych i pośredników pracy) oraz szkoleń dla członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz innych zainteresowanych służb w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, interwencji kryzysowej oraz zasad współdziałania z innymi instytucjami	87
V.9	Zorganizowanie szkoleń nt. zjawiska handlu ludźmi dla polskiego personelu konsularnego krajów docelowych polskich ofiar handlu ludźmi identyfikowanych za granicą	89
V.10	Szkolenie pracowników Urzędu ds. Cudzoziemców przeprowadzających wywiady z osobami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową i pracującymi w ośrodkach dla cudzoziemców w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi	90
V.11	Szkolenia dla inspektorów pracy nt. zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej	90
V.12	Realizacja spotkań informacyjnych, warsztatów dla przedsiębiorców z zakresu problematyki handlu ludźmi wykorzystywanymi w pracy przymusowej, prezentacja narzędzi do zastosowania w procedurach gospodarczych do minimalizacji zjawiska pracy przymusowej	91
Część VI	Badania dot. problematyki handlu ludźmi / Ewaluacja działań	92
VI.1	Opracowywanie i upowszechnianie analiz ilościowych i jakościowych dotyczących przestępstwa handlu ludźmi, w tym corocznych raportów na temat handlu ludźmi w Polsce	92
VI.2	Opracowywanie i upowszechnianie raportów i wkładów do raportów dla KE, Rady Europy (GRETA) oraz innych instytucji międzynarodowych	92
VI.3	Monitoring sytuacji ofiar handlu ludźmi	93
VI.4	Kontynuacja i rozwój współpracy międzynarodowej	94
Część VII	Zmiany legislacyjne	97
VII.1	Opracowanie projektu nowelizacji ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373, z późn. zm.) Państwa w zakresie opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi, w tym opracowanie skutków regulacji ze wskazaniem źródeł finansowania	97
VII.2	Nowelizacja ustawy o z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2019 r. poz. 293) w zakresie udzielania świadczeń pomocy społecznej dla osób, o których mowa w ustawie, wraz z opłacaniem składki na ubezpieczenie zdrowotne. Nowelizacja ta może wymagać zmiany ustawy o cudzoziemcach z dnia 12 grudnia 2013 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2094 z późn. zm.) art. 170–180.	97
VII.3	Analiza potrzeby uzupełnienia przepisów kodeksu karnego o definicję pracy przymusowej	99

Część I

Koordinacja działań

I.1 Organizacja spotkań członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Termin: 2020-2021.

Miernik: liczba zorganizowanych spotkań/liczba osób, które wzięły w nich udział.

W związku z zarządzeniem nr 182 Prezesa Rady Ministrów z dnia 24.09.2021 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie nadania statutu Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji (M.P. poz. 887), zniesiono Departament Analiz i Polityki Migracyjnej a następnie przeniesiono zadania wynikające z Krajowego Planu Działań do nowej struktury Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji. W związku z wyżej opisaną reorganizacją oraz koniecznością zamknięcia procesu legislacyjnego nowego Krajowego Planu Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2022-2024 i równoległą obsługą zdarzeń wynikających z kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej nie było możliwości przygotowania i zorganizowania posiedzenia dla Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Również okres pandemii nie sprzyjał intensyfikacji działań.

Niemniej jednak współpraca na poziomie roboczym pomiędzy MSWiA a wojewódzkimi zespołami była kontynuowana np. poprzez wymianę informacji czy też poprzez przekazywanie materiałów informacyjno-promocyjnych do wykorzystania przez Wojewódzkie Zespoły. Z informacji sprawozdawczych wynika, że materiały informacyjno-promocyjne z MSWiA były w sposób celowy i racjonalny wykorzystywane w poszczególnych województwach przy realizacji działań zarówno szkoleniowych jak i promocyjnych.

Spotkania Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi

Łódzki Urząd Wojewódzki

W dniu 29.12.2021 r. Wojewódzki Zespół zebrał się na posiedzeniu w formie on-line. Podczas spotkania podjęto decyzję o zmianach personalnych w składzie Zespołu (wybór Przewodniczącego Zespołu). Podczas spotkania omówiono elementy Krajowego Planu Działań przeciwko handlowi ludźmi na lata 2020–2021 pod kątem działań, do których zobligowane są wojewódzkie zespoły ds. przeciwdziałania handlowi ludźmi.

Opolski Urząd Wojewódzki

W dniu 15.12.2021 r., w siedzibie Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu odbyło się posiedzenie Wojewódzkiego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w Opolu. W toku posiedzenia członkowie Zespołu zapoznali się z informacją dotyczącą utworzenia przy Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Opolu Centrum Integracji Cudzoziemców, w ramach pilotażowego projektu, realizowanego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej - Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, informacjami na temat realizowanych działań przez Straż Graniczną, Policję, Państwową Inspekcję Pracy, a także omówiono propozycje do planu działań Zespołu na 2022 r. Uzgodniono, że zgłaszane w toku posiedzenia pomysły, rekomendacje, propozycje działań zostaną przekazane przez ich autorów w formie pisemnej do końca stycznia 2022 r. – będą one stanowiły podstawę do opracowania planu działalności Zespołu.

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki

Posiedzenia zespołu wojewódzkiego odbyły się w dniach 28.05.2021 oraz 22.12.2021 r. Omówiono bieżącą sytuację, działania w kontekście realizacji KPD, zakres współpracy oraz plany i zapotrzebowanie członków Zespołu na materiały informacyjne (zasoby, potrzeby). Zajęto się również aktualizacją bazy podmiotów tworzących Wojewódzki Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Lubuski Urząd Wojewódzki

14.09.2021 r. odbyło się Posiedzenie Zespołu, w którym uczestniczył, Wicewojewoda Lubuski. W trakcie spotkania omówiono następujące zagadnienia: 1) działania dot. zapobiegania handlowi ludźmi podejmowane przez KW Policji w Gorzowie Wielkopolskim w ramach Wojewódzkiego Programu Edukacyjno-Informacyjnego pn. „Bezpieczna Młodość”. Program skierowany był do uczniów szkół ponadpodstawowych; 2) aktualną sytuację cudzoziemców przebywających na terenie województwa lubuskiego – działania podejmowane przez Nadodrzański Oddział Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim; 3) efekty realizacji projektu pn. „Lubuska Inicjatywa Integracji Cudzoziemców” – współfinansowanego z Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji. Projekt realizowany był od kwietnia 2018 r. do września 2020 r. przez Wojewodę Lubuskiego (Partner – Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim); 4) ustalono program obchodów Europejskiego Dnia Przeciw Handlowi Ludźmi – zorganizowanie konferencji; przygotowano aktualizację dokumentu „Procedury współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami mogącymi mieć styczność z problemem handlu ludźmi”. Publikacja zawiera podstawowe informacje na temat problematyki handlu ludźmi, profilu, identyfikacji i postępowania z jego ofiarami. Wskazuje tryb postępowania w przypadku powzięcia podejrzenia o zaistnieniu tego przestępstwa. Dokument został w październiku upowszechniony wśród podmiotów i instytucji działających na terenie województwa.

Małopolski Urząd Wojewódzki

18.10.2021 r. odbyło się posiedzenie Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Podczas spotkania omówiono podejmowane na terenie Małopolski działania z zakresu przeciwdziałania handlowi ludźmi, w tym koncepcję utworzenia bazy osób posługujących się językami obcymi, które mogłyby stanowić wsparcie na etapie wstępnych czynności identyfikacyjnych w związku z podejrzeniem przestępstwa handlu ludźmi lub pracy przymusowej.

W związku z koniecznością dokonania zmian w składzie osobowym Zespołu, 27.08.2021 oraz 02.11.2021 roku, Wojewoda Małopolski podpisał Zarządzenia zmieniające Zarządzenie Wojewody Małopolskiego w sprawie powołania Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Zmiany dotyczyły udziału w składzie Zespołu przedstawicieli Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Parkowa w Krakowie oraz Ośrodka interwencji Kryzysowej w Krakowie.

Podlaski Urząd Wojewódzki

Podlaski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej zorganizował posiedzenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w dniu 18.10.2021 r.

W posiedzeniu udział wzięło 19 osób. Tematem posiedzenia było przedstawienie kwestii dotyczących problemów w procesie identyfikacji, interwencji kryzysowej i reintegracji ofiar handlu ludźmi. Przedstawiono również zagadnienia dotyczące legalnego wykonywania pracy w Polsce i za granicą. W czasie spotkania przedstawiciele: PUW, Komendy Wojewódzkiej Policji, Komendy Miejskiej Policji, Straży Granicznej, Centralnego Biura Śledczego, Sądu Rejonowego, Okręgowego Inspektoratu Pracy w Białymstoku, Kuratorium Oświaty, MOPR-u oraz organizacji pozarządowych, przekazali doświadczenia instytucji/ służb które reprezentują, dotyczące podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi oraz przedstawili propozycje współpracy w tym obszarze.

Uczestnicy spotkania podkreślali problemy dotyczące legalnego wykonywania pracy przez obywateli polskich oraz cudzoziemców, zwiększonej migracji cudzoziemców w obliczu licznych zmian obowiązujących przepisów w tym zakresie oraz niedoboru pracowników na rynku pracy.

Posiedzenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi połączono z prezentacją prac laureatów Konkursu plastycznego pn. „(NIE)widzialni za granicą”, zorganizowanego przez Wydział Prewencji KW Policji w Białymstoku, przy współudziale komend miejskich/powiatowych Policji garnizonu podlaskiego. Współorganizatorami przedsięwzięcia byli: Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Wojewódzki Urząd Pracy.

Pomorski Urząd Wojewódzki

Zgodnie z Zarządzeniem Wojewody Pomorskiego z dnia 06.09.2021 r. zmienionym Zarządzeniem z dnia 01.12.2021 r. w Zespole pracuje 20 osób, które reprezentują: Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Gdańsku, Prokuraturę Okręgową w Gdańsku, Ośrodki Pomocy Społecznej w Gdyni, Sopocie i Gdańsku, Morski Oddział Straży Granicznej, Komendę Wojewódzką Policji w Gdańsku, Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, Sąd Okręgowy w Gdańsku, Okręgowy Inspektorat Pracy w Gdańsku, Kuratorium Oświaty w Gdańsku, Stowarzyszenie OVUM, Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek w Gdańsku.

Głównym celem Zespołu jest usprawnienie organizacji działalności prewencyjnej, wsparcia i reintegracji ofiar handlu ludźmi oraz pobudzanie aktywności lokalnych samorządów, fundacji i stowarzyszeń w tym zakresie.

W ramach bieżącej działalności Pomorskiego Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w 2021 r. odbyły się dwa posiedzenia Zespołu (10.03.2021 r. i 28.10.2021 r.).

Mazowiecki Urząd Wojewódzki

Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie zrealizował poniższe zadania:

- Przewodnicząca Zespołu uczestniczyła 28.01.2021 r. w posiedzeniu online „okrągłego stołu ekspertów” zorganizowanym przez International Organization for Migration w Bratysławie. W czasie spotkania eksperci z Europy zajmujący się problematyką handlu ludźmi przekazali m. in. informacje związane ze zmianami zachodzącymi w zjawisku handlu ludźmi w okresie pandemii, jak również po wyjściu Wielkiej Brytanii ze struktur Unii Europejskiej, podkreślano konieczność propagowania świadomych zakupów wśród konsumentów w kontekście trudnej sytuacji osób pracujących w fabrykach tekstylnych;
- Przewodnicząca Zespołu została zaproszona w marcu 2021 r. do udziału w pracach zespołu działającego w Departamencie Analiz i Polityki Migracyjnej w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. Zespół ma na celu opracowanie Programu wsparcia i ochrony małoletnich ofiar handlu ludźmi. W czasie spotkania w czerwcu 2021 r. zaprezentowała sytuację małoletnich dzieci cudzoziemskich, w tym ofiar handlu ludźmi, umieszczonych w pieczy zastępczej oraz zasady funkcjonowania pieczy zastępczej w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy prawa (ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej);
- 22.06.2021 r. w siedzibie Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie odbyło się posiedzenie Mazowieckiego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Podsumowano działania za rok poprzedni i zaplanowano przedsięwzięcia do realizacji w drugim półroczu 2021 r.

Podkarpacki Urząd Wojewódzki

W dniu 02.12.2021 r. odbyło się webinarium, zorganizowane przez Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie – Oddział w Krośnie, będące jednocześnie posiedzeniem Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Jego tematem były zagadnienia dotyczące „zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi, w tym do pracy przymusowej”, a odbiorcami byli nie tylko członkowie Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, ale także m.in. przedstawiciele szkół i ośrodków szkolno-wychowawczych.

Celem spotkania było zaznajomienie uczestników z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi handlu ludźmi, wymiana doświadczeń instytucji w zwalczaniu i przeciwdziałaniu handlowi ludźmi oraz uświadomienie istnienia zagrożeń w ww. obszarze, w tym do pracy przymusowej. Program ww. posiedzenia obejmował następujące bloki tematyczne:

- Wojewódzki Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi i jego działalność
- Działania Podkarpackiej Policji w zakresie zapobieganiu handlu ludźmi,
- Rola Straży Granicznej w ochronie osób pokrzywdzonych przestępstwem,
- Zjawisko handlu ludźmi do pracy przymusowej.

W ww. webinarium udział wzięło **50 osób**.

Dolnośląski Urząd Wojewódzki

W związku z fluktuacją kadr należało zrekonstruować Zespół. Zarządzeniem nr 155 z dnia 21 kwietnia 2021 r. Wojewoda Dolnośląski powołał Dolnośląski Zespół do spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w nowym składzie.

Śląski Urząd Wojewódzki

27 stycznia oraz 14 grudnia 2021 r. odbyły się posiedzenia Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, z udziałem Wicewojewody Śląskiego. Podczas spotkań omówiono podejmowane na terenie województwa śląskiego różnorakie działania z zakresu przeciwdziałania handlowi ludźmi. Wymieniono się aktualnymi problemami, pojawiającymi się w toku realizacji bieżących zadań, a często związanych z pandemią koronawirusa. Podjęto również decyzję o dalszej współpracy i kolejnych wspólnych działaniach w 2022 r.

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki

Zorganizowano korespondencyjne posiedzenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi 1902.2021 r. Program posiedzenia obejmował omówienie propozycji działań, które są potrzebne i mogłyby być realizowane, w ramach Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2022-2024 a także bieżące informacje dotyczące pracy Zespołu Wojewódzkiego. W toku posiedzenia przekazano członkom sprawozdanie z realizacji Krajowego Planu za rok 2020.

I.2. Organizacja spotkań członków Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz grup roboczych powołanych w ramach Zespołu

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z członkami Zespołu.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba zorganizowanych spotkań/liczba osób, które wzięły w nich udział.

W lutym 2021 r. były Departament Analiz i Polityki Migracyjnej MSWiA uzgodnił w trybie obiegowym w ramach Zespołu treść sprawozdania z prac Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi za

2020 r., w tym sprawozdania za 2020 r. z realizacji Krajowego Planu Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2020-2021.

Ponadto ww. Departament podjął działania zmierzające do opracowania projektu Krajowego Planu Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2022-2024. Projekt KPD został opracowany w ramach prac Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi a następnie przyjęty w trybie obiegowym Uchwałą nr 1 (3) Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, zatwierdzoną przez Pana Bartosza Grodeckiego, Podsekretarza Stanu w MSWiA w dniu 16.06.2021 r. Departament Analiz i Polityki Migracyjnej a następnie ob. Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji przeprowadził konsultacje wewnątrzresortowe i międzyresortowe projektu dokumentu. W dniu 17.11.2021 r. nowy Krajowy Plan Działań został przyjęty przez Radę Ministrów i stanowi plan rządowy na następne 3 lata określający politykę państwa w tym zakresie.

12.10.2021 r. odbyło się posiedzenie Zespołu w formie zdalnej. Posiedzenie otwierane było przez Podsekretarza Stanu nadzorującego Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji, do zakresu czynności, którego należą sprawy z zakresu przeciwdziałania handlowi ludźmi.

W związku z reorganizacją, o której mowa w rozdz. I.1, zaistniała potrzeba zmiany Zarządzenia nr 6 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie utworzenia Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. W październiku 2021 r. Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji podjął działania zmierzające do zmiany tego dokumentu. Na koniec okresu sprawozdawczego zakończono drugi etap konsultacji wewnątrzresortowych projektu zmiany zarządzenia.

W ramach Zespołu w 2021 r. funkcjonowały następujące grupy robocze:

- 1) stała grupa robocza ds. monitorowania wdrażania Krajowego Planu Działań
- 2) stała grupa robocza ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi
- 3) grupa ds. podręcznika dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania, a także innych organów zaangażowanych w zwalczanie handlu ludźmi, w zakresie dotyczącym postępowania w sprawach o handel ludźmi
- 4) grupa robocza ds. opracowania algorytmu identyfikacji i postępowania dla inspektorów pracy w przypadku domniemania pracy przymusowej

Grupa robocza ds. monitorowania wdrażania Krajowego Planu Działań spotkała się w dniu 29.03.2021 r. Spotkanie dotyczyło podsumowania realizacji Krajowego Planu Działań w 2020 r.

Grupa robocza ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi spotkała się 8 lutego, 25 maja oraz 4 listopada 2021 r. Spotkania oraz konsultacje robocze w ramach tej grupy koncentrowały się wokół prac nad Programem wsparcia i ochrony małoletnich ofiar handlu ludźmi, aktualizacji *Procedury postępowania dla pracowników Urzędu do Spraw Cudzoziemców rozpatrujących wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w przypadku dokonania wstępnej identyfikacji cudzoziemca jako ofiary handlu ludźmi*, jak również sytuacji na granicy polsko-białoruskiej.

Grupa ad hoc ds. podręcznika dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania spotkała się 11 marca, 9 kwietnia, 10 maja, 10 czerwca i 14 lipca 2021 r. Efektem prac tej grupy jest przygotowany w całości wkład merytoryczny do publikacji (szerzej w informacji do cz. IV.5 Sprawozdania).

Grupa robocza ds. opracowania algorytmu identyfikacji i postępowania dla inspektorów pracy w przypadku domniemania pracy przymusowej spotkała się 19 marca i 6 lipca 2021 r. Efektem prac tej grupy są wytyczne dla inspektorów pracy (szerzej w rozdz. IV.6 Sprawozdania).

Część II

Działania prewencyjne

II.1 Organizacja wydarzeń promujących problematykę handlu ludźmi, skierowanych do ogółu społeczeństwa, w tym kampania informacyjna

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z zainteresowanymi instytucjami/organizacjami.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba zorganizowanych wydarzeń/kampanii.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – Departament Analiz i Polityki Migracyjnej / Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji

Departament Analiz i Polityki Migracyjnej MSWiA zorganizował w 2021 r. kampanię prewencyjną pod nazwą „**Handel Ludźmi to przestępstwo!**” skierowaną głównie do cudzoziemców. Miała ona również na celu zwrócenie uwagi społeczeństwa polskiego, że przestępstwo handlu ludźmi wciąż istnieje.

W okresie od marca do kwietnia zlecono przygotowanie **do druku i wydruk 35 850 ulotek i 100 plakatów informacyjnych w języku polskim, ukraińskim, wietnamskim i angielskim**. Materiał był **dystrybuowany do 60 lokalizacji tj. urzędów wojewódzkich, wojewódzkich urzędów pracy, Policji i Straży Granicznej na terenie całego kraju**. Również **plakaty ze wskaźnikami identyfikacji ofiar handlu ludźmi w liczbie 2 750 do Straży Granicznej i Policji**. Materiały zostały merytorycznie opracowane przez pracowników MSWiA i grupy roboczej ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi działającej w ramach Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Ważną częścią tej kampanii było wyświetlanie banneru na międzynarodowych lotniskach w Polsce. Kampania miała na celu zwrócenie uwagi na problem handlu ludźmi oraz wskazanie numeru telefonu do KCIK. Był on eksponowany na wyświetlaczach FIDS we wszystkich strefach lotniska Warszawa Okęcie, Kraków-Balice oraz Modlin.

Dodatkowo, na stronie e-konsulat Ministerstwa Spraw Zagranicznych umieszczono plakat kampanii „Handel Ludźmi to przestępstwo”, który był wyświetlany w języku, w którym dana osoba wybrała tj. polskim, ukraińskim, rosyjskim, francuskim, hiszpańskim, portugalskim, arabskim, niemieckim, wietnamskim. Przekierowywał on na stronę ckik.pl na której ofiary/ potencjalne ofiary mogą znaleźć szczegółowe informacje nt. pomocy udzielanej przez KCIK.

Informacje sprawozdawcze zgłoszone przez Komendę Główną Policji (uzupełnione przez wojewódzkie zespoły ds. przeciwdziałania handlowi ludźmi w zakresie działań Policji w danym województwie):

KW Policji Bydgoszczy

- dzielnicowi w ramach kampanii promocyjnej dotyczącej handlu ludźmi dostarczali plakaty i ulotki do miejsc, w których mogą znaleźć się potencjalne ofiary handlu ludźmi, tj.: stacje kolejowe, dworce autobusowe, stacje benzynowe, galerie handlowe, lotnisko,
- KP Policji w Nakle nad Notecią zorganizowała w okresie wakacyjnym **2 festyny profilaktyczne**, w trakcie których rozdawano ulotki informacyjne dotyczące handlu ludźmi. Ponadto

przygotowano **2 szkolenia dla 50 pedagogów ze szkół ponadpodstawowych** z terenu powiatu nakielskiego,

- dzielnicowi KP Policji w Nakle nad Notecią przeprowadzili **6 spotkań w zakładach pracy zatrudniających obcokrajowców**. Szkolenie skierowane było do pracodawców i pracowników ww. przedsiębiorstw (**ok. 400 osób**). W ramach spotkań przekazywano informatory dotyczące tematyki handlu ludźmi oraz placówek pomocowych działających na terenie powiatu nakielskiego;

KW Policji w Gdańsku

- funkcjonariusze garnizonu pomorskiego przeprowadzili **117 spotkań edukacyjno-informacyjnych** skierowanych do grona pedagogicznego oraz mieszkańców, w których wzięło udział **165 osób**;

KW Policji w Gorzowie Wlkp.

- spotkania z seniorami – **6 spotkań (161 uczestników)**,
- festyny z mieszkańcami – **6 festynów (650 uczestników)**,
- spotkania indywidualne dzielnicowych z nauczycielami/pedagogami – **72 spotkania (72 uczestników)**;

KW Policji w Katowicach

- od 2020 r. funkcjonuje platforma pn. *Centrum Profilaktyki Społecznej KW Policji w Katowicach*, adresowana dla policjantów, w której została uruchomiona także zakładka, odnosząca się do problematyki handlu ludźmi. Zamieszczone w niej zostały „wytyczne do zagadnienia”, gdzie wskazano podstawy działań profilaktycznych w tym obszarze i ich adresatów. Określono także w jakiej formie działania te powinny być realizowane oraz jakich partnerów Policja powinna pozyskiwać do ich realizacji. W zakładce tej zamieszczono gotowe do pobrania akty prawne dotyczące problematyki handlu ludźmi, w tym Krajowy Plan Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2020–2021. Ponadto znajduje się w niej pakiet gotowych do pobrania i wykorzystania przez policjantów realizujących zadania w obszarze profilaktyki społecznej materiałów (m.in. gotowa prezentacja wraz z opisem, przykładowe broszury, ulotki i plakaty poruszające tę problematykę oraz informacja o mobilnej wystawie odnoszącej się do zagadnienia „handlu ludźmi”). Nie zabrakło także materiałów, które można określić jako „dobre praktyki” oraz publikacji poruszających kwestie związane z handlem ludźmi;
- KM Policji w Katowicach w ramach festynu rodzinnego zorganizowała **stoisko edukacyjno-informacyjne *Bezpieczne Wakacje – bezpieczny wyjazd za granicę***;
- KP Policji w Żywcu zorganizowała działania edukacyjno-informacyjne dotyczące handlu ludźmi w ramach **akcji *Świeć przykładem***, podczas których rozdawano materiały profilaktyczne mieszkańcom powiatu żywieckiego.

KW Policji w Kielcach

- KP Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim zorganizowała w dniu 17.07.2021 r. plenerowe stoisko profilaktyczne w rejonie galerii Ostrowiec. Podczas przedsięwzięcia omówiono zjawisko handlu ludźmi oraz rozdawano ulotki profilaktyczne. Kolejnym działaniem było zorganizowanie plenerowych rozmów, które odbyły się w dniu 12 lipca i 8 sierpnia 2021 r. podczas pikników Na

Gutwinie jest fajnie oraz podczas Dni Otwartych Zakładu Doskonalenia Zawodowego. Policjanci w trakcie spotkania rozmawiali z mieszkańcami na temat zagrożeń wynikających z handlu ludźmi oraz przekazywali ulotki. W przedsięwzięciach uczestniczyło **ok. 400 osób**;

- na stronach internetowych jednostek Policji garnizonu świętokrzyskiego zamieszczano informacje o zjawisku handlu ludźmi oraz komunikaty z numerami telefonów i linkami do stron organizacji, fundacji zajmujących się niesieniem pomocy ofiarom handlu ludźmi;
- przeprowadzono również **4 spotkania profilaktyczne** z osobami starszymi w klubach seniora Niezapominajka, Dziennym Domu Seniora w Starachowicach, **1. spotkanie profilaktyczne** na terenie rodzinnych ogródków działkowych w Sandomierzu, **8 spotkań plenerowych** z mieszkańcami na terenie parków, zalewów powiatu sandomierskiego, **2 spotkania profilaktyczne** w urzędach gmin na terenie powiatu kazimierskiego;

KW Policji w Krakowie

- w czwartym kwartale 2021 r., na terenie KW Policji w Krakowie, KP Policji w: Wadowicach oraz Miechowie zaprezentowana została **mobilna ekspozycja pn. Oblicza handlu ludźmi**, podejmująca tematykę handlu ludźmi i walki z tym zjawiskiem. Mobilną ekspozycję tworzyło sześć plasz, na których znalazły się najważniejsze informacje o samym procederze i formach zniewolenia osoby przy użyciu różnorodnych metod i środków w celu wykorzystania nawet za zgodą.

KW Policji w Lublinie

- funkcjonariusze KP Policji w Świdniku w dniu 01.02.2021 r. przeprowadzili spotkanie online z pracownikami Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku i osobami bezrobotnymi, poszukującymi zatrudnienia, podczas którego omówiono zagadnienia związane z pracą przymusową oraz w dniu 07.10.2021 r. przeprowadzili spotkanie w Miejskim Centrum Usług Socjalnych w Świdniku, podczas którego omówili zagadnienia dotyczące mniejszości narodowej, przebywającej na terenie powiatu świdnickiego;
- na terenie powiatu lubartowskiego przeprowadzono spotkania w parafiach, podczas których policjanci informowali o zagrożeniach związanych ze zjawiskiem handlu ludźmi;
- funkcjonariusze KP Policji w Łęcznej w dniu 20.10.2021 r. omówili z pracownikami Urzędu Pracy w Łęcznej problematykę w obszarze zapobiegania wykorzystywaniu do pracy przymusowej;
- funkcjonariusze KP Policji w Świdniku przeprowadzili spotkanie z kierownictwem i kadrami pedagogiczną Internatu Powiatowego Centrum Edukacji Zawodowej w Świdniku, podczas którego omówili zagadnienia dotyczące mniejszości narodowych na terenie gminy Świdnik, w tym mieszkających w placówce cudzoziemców pod kątem pracy przymusowej. Spotkanie odbyło się w dniu 17.12.2021 r.

KW Policji w Łodzi

- w ramach upowszechnienia wiedzy na temat handlu ludźmi, w województwie łódzkim przeprowadzono **1 715 spotkań**, w których uczestniczyło **9 312 osób**. Uzyskanie takiej frekwencji możliwe było dzięki organizacji zajęć zarówno w formie bezpośredniego kontaktu, jak również za pośrednictwem platform internetowych (online). Przedmiotowe działania skierowane były w głównej mierze do młodzieży szkół ponadpodstawowych, studentów zagranicznych, osób

poszukujących pracy, turystów, jak również do seniorów i osób starszych, każdorazowo dostosowywane do wskazanej grupy odbiorców;;

- funkcjonariusze KM Policji/KP Policji województwa łódzkiego zainicjowali i przeprowadzili **348 działań prewencyjnych pn. Nielat** ukierunkowanych na zapobieganie i zwalczanie demoralizacji i przestępczości nieletnich. W ramach tych akcji funkcjonariusze mieli w swoich zadaniach, m.in. ujawniać nieletnich przejawiających zachowania mogące mieć związek z przestępstwem handlu ludźmi lub innych czynów z tym związanych;
- w ramach promowania problematyki handlu ludźmi na stronach wszystkich KM Policji/KP Policji woj. łódzkiego zamieszczony został baner *Ludzie to nie towar*, który przekierowuje na portal o przeciwdziałaniu zjawisku handlu ludźmi. Ponadto, na stronach odnoszących się do profilaktyki społecznej widnieją informacje o zagrożeniach związanych ze zjawiskiem handlu ludźmi, jak również porady dotyczące przygotowania się do wyjazdu zagranicznego i sposobów unikania niebezpieczeństw związanych z tym procederem.

KW Policji w Opolu

- funkcjonariusze Policji w garnizonie opolskim przeprowadzili **20 różnych działań** m. in. poprzez organizację spotkań informacyjnych, profilaktycznych, w szkołach średnich przy udziale pedagogów szkolnych i wychowawców klas;
- funkcjonariusze zrealizowali spotkania informacyjne dotyczące właściwego poszukiwania pracy, spędzania czasu wolnego przez młode osoby przebywające poza granicami kraju oraz metod poszukiwania pomocy w przypadku wystąpienia realnego zagrożenia z punktu widzenia ofiary. Spotkania miały na ogół charakter dyskusyjny, aktywizujący w zakresie problematyki omawianego tematu, wskazując jednocześnie na aktualne zagrożenia oraz grupy ryzyka. W trakcie prowadzonych działań funkcjonariusze wykorzystywali prezentacje multimedialne, ulotki, plakat, a także broszury informacyjne. **Liczba spotkań: 418, liczba uczestników: 8 663 osoby;**
- KP Policji w Brzegu prowadziła działania pod nazwą: „Bezpieczne wakacje – jak nie stać się ofiarą handlu ludźmi”. **Liczba spotkań: 2, liczba uczestników: 65 osób;**
- KP Policji w Kędzierzynie-Koźlu przy współpracy ze Strażą Miejską oraz street-workerem przeprowadziła działania pn. **Nie daj się oszukać** skierowane do osób bezdomnych, celem zwalczania omawianego w toku spotkań procederu zmuszania do żebractwa i pracy za granicą. **Liczba spotkań: 12, liczba uczestników: 55 osób;**
- KP Policji w Prudniku zorganizowała w Zespole Szkół Rolniczych w Prudniku pn. **Widzieć niewidzialne** podczas których omówiono tematykę związaną z handlem ludźmi i pracą przymusową oraz rozdano ulotki. **Liczba spotkań: 3, liczba uczestników: 40 uczniów.**

KW Policji w Poznaniu

- funkcjonariusze przeprowadzili **ok. 136 prelekcji, rozmów w miejscach publicznych** (m.in. zakłady pracy zatrudniające cudzoziemców, urzędy gmin, mieszkańcy), gdzie m.in. dzielnicowi w rejonach służbowych prowadzili rozmowy z osobami planującymi wyjazd za granicę w celach zarobkowych, w których udział wzięło ok. **7 836 osób;**
- **poradnik *Mowa nienawiści. Prawa człowieka. Handel Ludźmi*** przygotowany przez Wydział Prewencji KWP w Poznaniu we współpracy z prelegentami po konferencji (z roku 2019) został

przekazany w roku 2021 do wszystkich jednostek organizacyjnych Policji garnizonu wielkopolskiego, gdzie jest na bieżąco rozpowszechniany przez policjantów w trakcie spotkań profilaktycznych z różnymi grupami społecznymi na terenie całej Wielkopolski;

- zorganizowanie dla młodzieży konkursu na wykonanie prac w trzech kategoriach: infografiki, opowiadania, filmu pt. **Ludzie to nie towar** (KP Policji w Gostyniu);
- zorganizowanie w Zespole Szkół im. H. Cegielskiego w Chodzieży spotkania z młodzieżą biorącą udział w projekcie Erasmus, w związku z planowanym wyjazdem do Włoch. Przedmiotowa tematyka została również przedstawiona w trakcie zajęć realizowanego **projektu pn. Bezpieczna kobieta** (KP Policji w Chodzieży);
- przeprowadzenie zajęć profilaktycznych na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Zagórowie pod kątem realizowanego **projektu pn. Jesteś Europejczykiem nie niewolnikiem** (KP Policji w Słupcy).

KW Policji w Rzeszowie

- w 2021 r. podkarpacka policja zaangażowała się w kampanię informacyjną pn. Prawa przez cały rok. Kampania, prowadzona przez Europejski Urząd ds. Pracy, zwracała uwagę na potrzebę rozpowszechniania informacji na temat sprawiedliwych i bezpiecznych warunków pracy pracowników sezonowych, którzy zatrudniani są w krajach Unii Europejskiej. W ramach przedsięwzięcia w miesiącach wrzesień–październik 2021 r. przedstawiciele Okręgowego Inspektoratu Pracy w Rzeszowie, Komendy Wojewódzkiej Ochotniczych Hufców Pracy w Rzeszowie oraz funkcjonariusze Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie, Komend Miejskich Policji w Rzeszowie, Tarnobrzegu, Krośnie i Przemyślu oraz Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli obsługiwali stoiska informacyjne oraz prowadzili konsultacje w poszczególnych placówkach Urzędów Miejskich w Tarnobrzegu, Przemyślu, Krośnie, Rzeszowie i Stalowej Woli oraz w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim w Rzeszowie, jak również na terenie Terminalu Lotniska Rzeszów – Jasionka;
- KM Policji w Tarnobrzegu wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w dniu 22.09.2021 r. przed budynkiem Starostwa Powiatowego w Tarnobrzegu, zorganizowała stoiska profilaktyczne, przy których przedstawiciele zaangażowanych instytucji udzielali osobom zainteresowanym informacje na temat zagrożeń związanych z wyjazdami turystycznymi oraz zarobkowymi za granicę, w tym z problematyki handlu ludźmi.

KW Policji w Szczecinie

- funkcjonariusze KP Policji/KM Policji województwa zachodniopomorskiego, współpracując z podmiotami zewnętrznymi, w tym z lokalnymi władzami oraz lokalnymi placówkami oświatowymi wzięli udział w 2021 r., w łącznej liczbie **332 przedsięwzięć profilaktycznych** adresowanych do **ok. 7 400 osób**. Policja jako samodzielny organizator zrealizowała ww. okresie **30 przedsięwzięć**, w związku z którymi odbyło się **118 spotkań**, w których uczestniczyło **2 705 osób**. Przedmiotowe działania miały charakter lokalnych spotkań edukacyjno–informacyjnych, w których wzięli udział mieszkańcy poszczególnych powiatów, jak i turyści odwiedzający region województwa zachodniopomorskiego. Podczas tych wydarzeń aktywnie promowano realizowane działania profilaktyczne dotyczące problematyki przeciwdziałania handlowi ludźmi.

KW Policji we Wrocławiu

- policjanci garnizonu dolnośląskiego realizowali działania na rzecz zwiększenia świadomości społeczeństwa z zakresu współczesnego niewolnictwa poprzez umieszczanie komunikatów na ogólnodostępnych stronach internetowych, portalach społecznościowych. Podejmowali współpracę z lokalnymi gazetami, rozgłośniami radiowymi. W ramach przeciwdziałania i zwalczania handlu ludźmi funkcjonariusze Policji prowadzili kontrole miejsc zagrożonych oraz inicjowali rozmowy z mieszkańcami, przekazując materiały edukacyjne – ulotki.

Komenda Stołeczna Policji

- KS Policji kontynuowała realizację **kampanii społecznej pn. S.O.S przeciw handlarzom i łowcom dusz**, której współorganizatorami jest Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Warszawie oraz Nadwiślański Oddział Straży Granicznej. Głównym celem kampanii jest uświadomienie zagrożenia jakie niesie ze sobą handel ludźmi i współczesne niewolnictwo. Spoty informacyjne, które powstały w ramach przedmiotowej kampanii, dotyczące między innymi nieuczciwych pośredników pracy, pracy przymusowej oraz handlu ludźmi były rozpowszechniane podczas organizowanych spotkań edukacyjno-informacyjnych.

Informacje zgłoszone przez wojewódzkie zespoły do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi – wybrane przykłady:

łódzki Urząd Wojewódzki

- organizacja stoiska promocyjno-informacyjnego Fundacji Light House na konferencji „Follow Up” w Legnicy w lipcu oraz w listopadzie – **ok. 600 osób** miało kontakt z informacjami o problemie i zasięgu naszej działalności;
- organizacja stoiska promocyjno-informacyjnego Fundacji Light House na konferencji w Szczecinie – **ok. 100 osób** miało kontakt z naszym stoiskiem;
- udział w wydarzeniu SLOT Gdynia – impreza na świeżym powietrzu. **Ok. 100 osób** uczestniczących w wykładzie;
- wykłady na temat handlu ludźmi w kościołach w całej Polsce: **ok. 1500 osób** uczestniczących na żywo.
- Fundacja LightHouse udostępniła **wystawę mobilną pn. Oblicza handlu ludźmi** w swojej siedzibie, gdzie dalej jest udostępniana pracownikom oraz klientom korzystającym z tego samego budynku.

Opolski Urząd Wojewódzki

- **Liczba wydarzeń w województwie opolskim: 51**
- **Liczba uczestników wydarzeń w województwie opolskim: 925**
- **Liczba artykułów na stronach www urzędów pracy województwa opolskiego : 22**
- **Liczba artykułów w lokalnej prasie : 7;**
- **kampania informacyjna dla pracowników sezonowych pn. Rights for all seasons / Prawa przez cały rok** od lipca do października 2021 r. przez sieć EURES. Kampania dotyczyła pracy sezonowej w UE. W ramach ogólnoeuropejskiej kampanii informacyjnej zainicjowanej przez Europejski Urząd ds. Pracy. Wraz z jedenastoma powiatowymi urzędami pracy woj. opolskiego prowadzono działania informacyjno-promocyjne mające na celu podniesienie świadomości mobilnych

pracowników sezonowych i pracodawców w zakresie ich praw i obowiązków oraz dostępnych usług doradczych. Podczas kampanii zwracano uwagę na potrzebę informowania o sprawiedliwych i bezpiecznych warunkach pracy dla pracowników sezonowych, którzy zatrudniani są w krajach UE. W dniach 20-24.09.2021 r. w ramach kampanii odbył się tzw. „Week of Action” w ramach, którego we wszystkich państwach członkowskich zorganizowano wiele wydarzeń związanych z kampanią. W trakcie kampanii prowadzono działania prewencyjne zwracając uwagę na zagrożenia związane z handlem ludźmi.

- **webinarium** poświęcone celom kampanii dotyczącej pracy sezonowej, współpracy w ramach kampanii oraz działaniom informacyjnym wobec pracodawców i osób poszukujących pracy. **Liczba uczestników: 8;**
- **warsztaty** dotyczące bezpiecznej pracy sezonowej zorganizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Opolu. Na zaproszenie PUP udział w warsztatach wziął asystent EURES z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu, przekazując informacje dotyczące bezpiecznych wyjazdów do pracy sezonowej oraz wskazówki dotyczące możliwości reagowania w sytuacjach kryzysowych, w tym z związanych z handlem ludźmi. **Liczba uczestników: 8;**
- **konferencja** w Głubczycach pod nazwą „Praca Sezonowa z EURES”, do udziału w której Powiatowy Urząd Pracy w Głubczycach - zaprosił młodzież szkół średnich i zawodowych, z terenu powiatu głubczyckiego, kończących edukację w roku szkolnym 2021/2022 oraz osoby bezrobotne i poszukujące pracę. Prelegentami byli m.in. pracownicy urzędu pracy, przedstawiciele OHP a także Doradca EURES z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu, który przedstawił prezentację nt. podejmowanie bezpiecznej pracy sezonowej. **Liczba uczestników: 154 osoby;**
- **cykl audycji wraz ze spotami informującymi** o audycjach emitowany był w Radio Opole. Wicedyrektorka WUP w Opolu - Kierownik Liniowy EURES w każdym cyklu audycji radiowych przedstawiła cel kampanii informacyjnej, omówiła bezpieczne zasady poszukiwania pracy za granicą a także gdzie szukać przydatnych informacji na temat zatrudnienia. Słuchacze mogli zapoznać się z informacjami o usługach EURES oraz organizacjach pomagających m.in. ofiarom handlu ludźmi lub nieuczciwych pracodawców. **Liczba audycji: 3, liczba spotów: 9, 6. „Łoża radiowa” Radia Opole;**
- w trakcie innej audycji, przekazane zostały słuchaczom informacje m.in. o trwającej kampanii dotyczącej pracy sezonowej, bezpiecznych wyjazdach do pracy za granicą oraz o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi. **Liczba audycji: 1;**
- **seminarium dla agencji zatrudnienia** - uczestniczący w nim przedsiębiorcy zapoznani zostali z tematyką handlu ludźmi, otrzymali ponadto informacje nt. instytucji i organizacji związanych ze zwalczaniem tego procederu oraz pomocą ofiarom handlu ludźmi. **Liczba uczestników : 34 osoby;**
- **szkolenie dla pracowników powiatowych urzędów pracy** w zakresie realizowania usług EURES i bezpiecznego podejmowania pracy za granicą przez klientów powiatowych urzędów pracy. Uczestnicy szkolenia zapoznani zostali z tematyką handlu ludźmi, otrzymali ponadto informacje nt. instytucji i organizacji związanych ze zwalczaniem tego procederu oraz pomocą ofiarom handlu ludźmi. **Liczba uczestników: 14 pracowników Powiatowego Urzędu Pracy;**

- **wystawa mobilna dotycząca zjawiska handlu ludźmi w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu** prezentowana jest wystawy poświęconej przeciwdziałaniu handlowi ludźmi w ramach działań edukacyjno-profilaktycznych mających na celu zwiększenie wiedzy i bezpieczeństwa osób bezrobotnych, poszukujących pracy i młodzieży.

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki

- **wystawa mobilna „Oblicza handlu ludźmi” przekazana została do powiatu jędrzejowskiego** gdzie wykorzystywana jest min. na potrzeby organizacji kampanii powiatowej przeciwko handlowi ludźmi, nadal spełnia funkcję informacyjną na terenie starostwa powiatowego w Jędrzejowie oraz współpracujących z samorządem instytucji publicznych;
- **1 spotkanie profilaktyczne** na terenie rodzinnych ogródków działkowych w Sandomierzu;
- **8 spotkań plenerowych z mieszkańcami** na terenie parków, zalewów powiatu sandomierskiego;
- **2 spotkania profilaktyczne w urzędach gmin** na terenie powiatu kazimierskiego.

Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki

- w dniu 09.09.2021 r. członkowie Zespołu mieli możliwość wzięcia udziału on-line w przedstawianych projektach przez Fundację La Strada "Learn, think and be safe" (Ucz się, myśl i bądź bezpieczna), a także projektu SAFE oraz zapoznania się z zasadami gry planszowej "Szczęściara" (zaprojektowanej przez studentki Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu).

Małopolski Urząd Wojewódzki

Okręgowy Inspektorat Pracy w Krakowie:

- przeprowadzono **2 szkolenia** dotyczące problematyki związanej z powierzaniem pracy cudzoziemcom oraz uprawnień pracowniczych cudzoziemców wykonujących pracę na terenie Polski. Dwa szkolenia (w maju oraz czerwcu 2021 r.) przeprowadzono w ramach współpracy z Fundacją Zustricz. W każdym przypadku inspektorzy pracy prowadzący szkolenie zwracali uwagę na zjawisko handlu ludźmi oraz wskazywali sposób postępowania w przypadku zaobserwowania praktyk mogących wskazywać na wystąpienie tego zjawiska;
- we wrześniu 2021 roku **przeprowadzono szkolenie** na budowie Centrum Nauki w Krakowie. Szkolenie skierowane było do **pracowników (obywateli Polski oraz cudzoziemców)**, kadry kierowniczej oraz pracodawców realizujących zadania na budowie. Inspektorzy pracy prowadzący szkolenie zwracali uwagę na zjawisko handlu ludźmi oraz wskazywali sposób postępowania w przypadku zaobserwowania praktyk mogących wskazywać na wystąpienie tego zjawiska;
- w 2021 r., na terenie KW Policji w Krakowie, KP Policji w: Wadowicach oraz Miechowie, w Karpackim Oddziale Straży Granicznej w Nowym Sączu oraz w Porcie Lotniczym Kraków-Balice zaprezentowana została **wystawa mobilna pn. Oblicza handlu ludźmi**, podejmująca tematykę handlu ludźmi i walki z tym zjawiskiem.

Podlaski Urząd Wojewódzki

- zorganizowano **ekspozycję wystawy mobilnej pn. Oblicza handlu ludźmi** na Wydziale Nauk o Edukacji Uniwersytetu w Białymstoku oraz w Podlaskim Oddziale Straży Granicznej w Białymstoku.

Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w Białymstoku

- w dniu 01.09.2021 roku pracownicy wzięli udział w **audycji Polskiego Radia Białystok z cyklu „Masz Prawo”**, w trakcie, której zostały omówione tematy związane z przestrzeganiem przepisów prawa dotyczących legalności zatrudnienia oraz powierzania pracy w krajach Unii Europejskiej obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, a także delegowania pracowników cudzoziemców w ramach świadczenia usług;
- w dniach 22, 23 i 24.09.2021r. zorganizowano **dyżury eksperckie w siedzibie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Białymstoku oraz w Oddziałach Państwowej Inspekcji Pracy w Łomży i w Suwałkach**, w zakresie omawiania problemów związanych z legalnością zatrudnienia obywateli polskich oraz cudzoziemców a także zagadnień związanych z handlem ludźmi, skierowane do potencjalnych organizatorów pracy sezonowej, przedsiębiorców powierzających pracę cudzoziemcom oraz osób obywateli polskich i cudzoziemców zainteresowanych wykonywaniem pracy u przedsiębiorców, z uwzględnieniem pracy sezonowej;
- pracownicy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Białymstoku popularyzowali problematykę legalnego wykonywania pracy połączoną z dystrybucją ulotek, broszur i innych materiałów związanych z tematyką legalności zatrudnienia, wśród przedsiębiorców, pracodawców, pracowników, rolników indywidualnych, uczniów i studentów oraz organizowali stoiska informacyjno–poradnicze w trakcie uroczystości organizowanych przez inne urzędy i organizacje pozarządowe. m.in.: w dniach 04-05.09.2021r. **zorganizowano stoisko informacyjne Państwowej Inspekcji Pracy w trakcie Dni Otwartych**, w dniu 12.09.2021r. zorganizowano **stoisko informacyjne Państwowej Inspekcji Pracy na Dożynkach Wojewódzkich** zorganizowanych w Dąbrowie Białostockiej, w październikowym wydaniu miesięcznika „Podlaskie AGRO”, kierowanego do odbiorców z obszaru rolnictwa indywidualnego, którzy w wielu przypadkach coraz częściej zatrudniają cudzoziemców, zwłaszcza do prac sezonowych, (**wydanym w nakładzie 14 000 egzemplarzy**), ukazał się **artykuł pt. „Prawo nie jest sezonowe”**, w którym przedstawione zostały niezbędne informacje, dotyczące legalnego zatrudnienia cudzoziemców m.in. do prac sezonowych. W miesięczniku poinformowano również o możliwości uzyskania poradnictwa prawnego telefonicznego i osobistego udzielanego przez specjalistów OIP oraz na różnego rodzaju szkoleniach i seminariach dotyczących m.in. zasad zatrudniania zgodnie z obowiązującymi przepisami, wyborem pracy legalnej zamiast zatrudniania w „szarej strefie” i pracy nielegalnej, problemów i zagrożeń wynikających z wykorzystaniem osób do nielegalnego wykonywania pracy oraz handlu ludźmi.

Podlaski Oddział Straży Granicznej w Białymstoku

- w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sejnach, funkcjonariusz PSG w Sejnach oraz przedstawiciel KP Policji w Sejnach spotkali się z osobami bezrobotnymi, zainteresowanymi wyjazdem i podjęciem pracy za granicą; w trakcie spotkania poruszono kwestie handlu ludźmi i wykorzystania do pracy niewolniczej (w spotkaniu wzięło udział **20 osób**).

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

- **dzień otwarty „Bezpieczny wyjazd, bezpieczny powrót”** – Powiatowy Urząd Pracy w Sejnach – udzielanie informacji, rozpowszechnianie materiałów promocyjnych - współpraca z Komendą Miejską Policji w Sejnach (18.06.2021);

- **spotkanie informacyjne z osobami bezrobotnymi i poszukującymi pracy** – Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie (08.10. 2021);
- **spotkanie informacyjne online pt. „Prawa pracownicze oraz warunki pracy sezonowej w Holandii”** skierowane do osób bezrobotnych i poszukujących pracy (14.10. 2021);
- Spotkanie informacyjne z osobami bezrobotnymi i poszukującymi pracy – „Bezpieczny wyjazd – bezpieczny powrót - Rights4allSeasons” – Powiatowy Urząd Pracy w Suwałkach - współpraca z Komendą Miejską Policji w Suwałkach (22.10. 2021);
- **3 spotkania informacyjne z osobami bezrobotnymi i poszukującymi pracy** – Powiatowy Urząd Pracy w Łomży - współpraca z Komendą Miejską Policji w Łomży (27.10. 2021);
- spotkanie informacyjne z osobami bezrobotnymi i poszukującymi pracy - Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie (09.11. 2021);

Ww. wymienionymi działaniami objęto łącznie **ok. 420 osób**.

KW Policji w Białymstoku:

- wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Kolnie zorganizowano szkolenie w obszarze tematyki handlu ludźmi pn. „Bezpieczne wyjazdy - bezpieczne powroty”, skierowane do osób bezrobotnych powiatu kolneńskiego, w którym wzięło udział **26 osób**.

Pomorski Urząd Wojewódzki

- 08.01.2021 r. – przewodniczący Pomorskiego Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi **zapoznał członków Międzysektorowego Zespołu ds. Romskich oraz Zespołu ds. Mieszkalnictwa z problematyką zjawiska handlu ludźmi**, a w szczególności z jego wpływem na osoby zajmujące się żebractwem. W spotkaniu uczestniczyło **49 osób**;
- 11.02.2021 r. – przewodniczący i członkowie Zespołu uczestniczyli w spotkaniu podsumowującym prace nad przewodnikiem pt. „Życie w województwie pomorskim” Przedmiotowa publikacja została opracowana w ramach **projektu „Wsparcie dla cudzoziemców spoza Unii Europejskiej w województwie pomorskim w latach 2018–2020”** finansowanego z Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji. Członkowie Zespołu uczestniczyli w przygotowaniu rozdziału, w którym zawarto informacje dotyczące: zjawiska handlu ludźmi, identyfikacji ofiar handlu ludźmi, przestępstw z tym związanych jak również instytucji pomocowych. Podczas spotkania przewodniczący Zespołu wygłosił **prelekcję pt. „Zjawisko handlu ludźmi jako współczesna forma niewolnictwa”**. W spotkaniu uczestniczyło **21 osób**;
- w dniach 22-28.02.2021 r. członek Zespołu – przedstawiciel Stowarzyszenia OVUM w ramach „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem” udzielał wsparcia i nieodpłatnej pomocy prawnej osobom dotkniętym przemocą, w tym m.in. ofiarom handlu ludźmi. Wsparcia w przedmiotowym zakresie udzielano w: Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie, Urzędzie Miasta we Władysławowie, Fundacji Pro Bono w Wejherowie;
- w lipcu 2021 r. członek Zespołu uczestniczył w **przygotowaniu 10 infografik** zawierających treści związane z przeciwdziałaniem handlowi ludźmi;
- 26.10.2021 r. członkowie Zespołu uczestniczyli w **Targach Pracy dla Seniorów**, które odbyły się w Amber Expo w Gdańsku. Wyeksponowano plakaty, kolportowano ulotki dot. zjawiska handlu

ludźmi oraz informujące o możliwości uzyskania wsparcia oferowanego przez KCIK i inne instytucje pomocowe. Dystrybuowano również komiks pt. „Nie jesteś na sprzedaż”;

- w okresie 19.07.-31.10.2021 r. członkowie Zespołu, za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku, uczestniczyli w kampanii Europejskiego Urzędu ds. Pracy (ELA) nt. praw pracowników sezonowych w UE. Celem programu było prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych polegających na dostarczaniu informacji z zakresu poszukiwania bezpiecznej pracy sezonowej w państwach członkowskich UE/EFTA oraz zachęcenie do skorzystania z usług sieci EURES jako źródła bezpiecznej pracy oraz przydatnych informacji z zakresu warunków pracy w państwach członkowskich UE/EFTA (działania on-line, informacje na stronach www, na stronach mediów społecznościowych, druk plakatów, informowanie klientów, w miarę możliwości korzystanie z prasy, radia, telewizji itp.);
- zorganizowano **ekspozycję wystawy mobilnej pt. „Oblicza handlu ludźmi”** w lutym w Szkole Podstawowej we Władysławowie, w czerwcu w Oddziale ds. Legalizacji Zatrudnienia Cudzoziemców Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdyni, w październiku w siedzibie Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, w siedzibie Prokuratury Rejonowej w Gdańsku.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki

- **wystawę mobilną pn. Oblicza handlu ludźmi** eksponowano w nowej siedzibie Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej w Warszawie. Wystawa jest tam nadal eksponowana;
- 09.09.2021 r. przewodnicząca Zespołu uczestniczyła w szkoleniu zorganizowanym przez Fundację La Strada dla członków zespołów wojewódzkich – **prezentacja aplikacji SAFE i gry „Szczęściara”**.

Fundacja LaStrada

- W ramach realizacji projektu "**Galeria Anty Modern Slavery**" w 2021 r. odbyły się wydarzenia: **Anty Modern Slavery Art Day**: 30 czerwca na Wydziale Sztuki Mediów Akademii Sztuk Pięknych powstały projekty plakatów autorstwa wybitnych artystów: Katarzyny Stanny, Andrzeja Pągowskiego i prof. Mieczysława Wasilewskiego. Zaprezentowano także projekty studentek. Powstała **wideorelacja dostępna na Facebooku i YouTube**;
- **Happening "Warsaw Eats Slaves"** 30 lipca z okazji Światowego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi w przestrzeni miejskiej Warszawy przedstawiono happening w reżyserii Bartka Frąckowiaka. Powstała wideorelacja dostępna na Facebooku i YouTube.

Śląski Urząd Wojewódzki

- **ekspozycja mobilnej wystawy pn. Oblicza handlu ludźmi** w Międzynarodowym Porcie Lotniczym Katowice w Pyrzowicach, co umożliwiło szeroki dostęp do niej osobom, których przedmiotowa problematyka może dotyczyć (Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu), ekspozycja w szkole średniej na terenie Katowic (Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach).

Podkarpacki Urząd Wojewódzki

- w ramach kampanii, która realizowana była lipiec-październik 2021 roku, doradca EURES zrealizował **dylżury eksperckie w Powiatowych Urzędach Pracy** w: Sanoku Jarosławiu, Brzozowi, Rzeszowie, Tarnobrzegu, Nisku, Lubaczowie, Łańcucie, Ustrzykach Dolnych, Lesku i Krośnie.

Wielkopolski Urząd Wojewódzki

- przeprowadzono **45 prelekcji** w miejscach publicznych (m.in. zakładach pracy zatrudniających cudzoziemców, w urzędach gmin), w których wzięło udział **ok. 570 osób**.

Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki

- wypożyczono **mobilną wystawę pt. „Oblicza handlu ludźmi”** została do prezentacji Portowi Lotniczemu Szczecin-Goleniów.

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

- przeprowadzono **kampanię informacyjną „Rights for all seasons /Prawa przez cały rok”** przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie we współpracy z powiatowymi urzędami pracy z województwa zachodniopomorskiego.

Lubelski Urząd Wojewódzki

- na terenie powiatu lubartowskiego przeprowadzono spotkania w parafiach, podczas których informowano o zagrożeniach związanych ze zjawiskiem handlu ludźmi;
- 07.10.2021 r. przeprowadzono spotkanie w Miejskim Centrum Usług Socjalnych w Świdniku, podczas którego omówiono zagadnienia dotyczące mniejszości narodowej, przebywającej na terenie powiatu świdnickiego;
- w trakcie wspólnych działań dzielnicowego wraz z pracownikami Społecznej Straży Rybackiej w rejonie rzeki Wieprz, omówiono przysługujące uprawnienia oraz obowiązki cudzoziemców mieszkających na terenie pow. Świdnickiego (**2 spotkania – 10 uczestników**).
- 20.10.2021 r. zorganizowano **spotkanie dla wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Podgłębokiem** (KP Policji w Łęcznej), podczas którego zaprezentowano film edukacyjny, omówiono prezentację przygotowaną w ramach Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu oraz rozdysponowano ulotki i komiksy związane z omawianą tematyką (**41 uczestników**);
- w dniu 20.10.2021 r. omówiono problematykę w obszarze zapobiegania wykorzystywaniu do pracy przymusowej z pracownikami Powiatowego Urzędu Pracy w Łęcznej;
- 28.10.2021 r. przeprowadzono spotkanie dla dzieci w Przedszkolu Publicznym Nr 3 w Łęcznej, podczas którego omówiono zagrożenia podczas nawiązywania kontaktów z osobami nieznanymi – **1 spotkanie (48 uczestników)**;
- w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego w KP Policji w Lubartowie przeprowadzono **szkolenie dla dzielnicowych**, podczas którego zapoznano ich z tematyką, skalą zjawiska oraz informacji na temat instytucji/organizacji powołanych do zwalczania i udzielania pomocy ofiarom handlu ludźmi.

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki

- W 2021 r. wystawa była eksponowana w 2 niżej wymienionych obiektach: Sąd Rejonowy w Olsztynie od stycznia do października 2021 r. oraz Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie – od października 2021 do nadal.

II.2 Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych na temat zjawiska handlu ludźmi, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska handlu dziećmi, w tym przygotowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych do wykorzystania przez nauczycieli i uczniów:

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy merytorycznej z Ministerstwem Edukacji Narodowej i innymi zainteresowanymi instytucjami/organizacjami pozarządowymi.

Termin: 2020-2021.

Miernik: nakład materiałów do dystrybucji.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – Departament Analiz i Polityki Migracyjnej / Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji

Informacja jak w II. 1.

Z informacji uzyskanych z wojewódzkich zespołów do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi wynika, że materiały zostały dalej rozdyskrebowane przez urzędy. MSWiA przekazywało, zgodnie ze zgłoszeniami z Zespołów Wojewódzkich również inne materiały informacyjno-edukacyjne np. broszury „Nie jesteś na sprzedaż” oraz inne materiały w wersjach elektronicznych.

Informacja zgłoszona przez Komendę Główną Policji

KW Policji w Gdańsku

- w dniu 09.04.2021 r. do wszystkich KM Policji/KP Policji/Komend oraz Posterunków województwa pomorskiego zostały przesyłane **przewodniki dla cudzoziemców *Życie w województwie pomorskim*** w języku polskim, angielskim, rosyjskim i ukraińskim oraz plakaty i ulotki informacyjne dotyczące przeciwdziałania handlowi ludźmi dla cudzoziemców, celem wykorzystania służbowego przez policjantów pełniących służbę na stanowisku kierownika lub w punktach obsługi interesantów. **Na stronie 43 przewodnika znajduje się rozdział *Przeciwdziałanie handlowi ludźmi i pracy przymusowej*** wraz z informacją w jakich instytucjach ofiara handlu ludźmi może otrzymać pomoc lub uzyskać inne niezbędne informacje. Przewodniki dla cudzoziemców zostały opracowane przez Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku, przy współpracy z Pomorskim Wojewódzkim Zespołem do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Publikacja zawiera ważne informacje na temat stanu prawnego i konkretnych rozwiązań umożliwiających legalizację pobytu, uzyskania legalnego zatrudnienia, przeciwdziałania handlowi ludźmi i pracy przymusowej, spraw związanych z edukacją, pomocą społeczną i medyczną, bezpieczeństwem nad wodą, atrakcji i ważnych miejsc w województwie pomorskim - instytucji publicznych, kulturalnych, sportowych, miejsc rekreacji. Przewodnik ma na celu dostarczyć trafiającym na Pomorze cudzoziemcom kompendium wiedzy przydatnej do adaptacji w naszym województwie. Publikacja powstała w ramach realizacji projektu 16/8-2017/OG-FAMI Wsparcie dla cudzoziemców spoza Unii Europejskiej w województwie pomorskim w latach 2018 - 2020 współfinansowanego z Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji. Łącznie do **100 jednostek/komórek organizacyjnych Policji** w woj. pomorskim przekazano **440 przewodników, 1 200 sztuk ulotek** oraz **28 plakatów**.

KW Policji w Gorzowie Wlkp.

- funkcjonariusze Policji z KM Policji / KP Policji woj. lubuskiego rozwieszali plakaty na temat przeciwdziałania handlowi ludźmi w miejscach ogólnodostępnych (**200 sztuk plakatów**) oraz wręczali komiksy (**1 000 sztuk**) opowiadające o tym, jak działa mechanizm werbowania osób, stosowany przez handlarzy ludźmi.

KW Policji. w Radomiu

- przekazano do KM Policji/KP Policji garnizonu mazowieckiego materiały edukacyjne dotyczące przeciwdziałania handlowi ludźmi: ulotki Pamiętaj, zawsze możesz prosić o pomoc - **215 sztuk i broszury pt. Nie jesteś na sprzedaż – 7 600 sztuk** otrzymane z Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, ulotki, broszury, plakaty Krajowego Centrum Konsultacyjnego wraz z płytą DVD zawierającą pakiet edukacyjny, filmy oraz prezentacje nt. zjawiska handlu ludźmi i współczesnego niewolnictwa do wykorzystania podczas prowadzonych spotkań profilaktycznych otrzymane od Fundacji La Strada.

Informacje zgłoszone przez wojewódzkie zespoły do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi – wybrane przykłady:

Łódzki Urząd Wojewódzki

- przygotowanie i dystrybucja ulotek informacyjnych w języku polskim, angielskim oraz niemieckim – łącznie dystrybucja **ok. 1 000 ulotek**;
- nagranie wykładów na temat handlu ludźmi w kościołach w całej Polsce: **14 200 obejrzeń** nagrań tych spotkań na kanale YouTube;
- **nagranie materiałów video dla uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych** w ramach projektu Exit Tour.

II.3 Upowszechnienie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej i studentów poprzez organizację spotkań informacyjnych

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, wojewódzkie Zespoły ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, a szczególnie przedstawiciele kuratoriów, służb porządku publicznego, okręgowych inspektoratów pracy.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba odbytych spotkań / liczba uczestników spotkań.

Informacja zgłoszona przez Straż Graniczną

- Centralny Ośrodek Szkolenia SG w Koszalinie przeprowadził zajęcia profilaktyczne dla uczniów Zespołu Szkół Nr 1 w Koszalinie - **ok. 50 osób** oraz szkolenie dla delegacji Republiki Uzbekistanu - **5 osób**.
- przedsięwzięcia przeprowadzone z młodzieżą szkolną, studentami uczelni wyższych wraz kadrą dydaktyczną, a także instytucji w tym m.in. urzędów miejskich, gmin, starostw powiatowych, domów dziecka, powiatowych urzędów pracy, ośrodków wsparcia i pomocy społecznej przeszkolono:

- Warmińsko-Mazurski OSG – **331 osób**;
- Podlaski OSG- **130 osób**;
- Nadodrzański OSG- **178 osób**;
- Nadwiślański OSG- **24 osoby**;
- Bieszczadzki OSG- **100 osób**.

Informacja zgłoszona przez Komendę Główną Policji

KW Policji Białystok (miernik: 196 spotkań/4 370 uczestników spotkań)

- w maju 2021 r. KW Policji Białystok wspólnie z Podlaskim Urzędem Wojewódzkim w Białymstoku, Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego, Wojewódzkim Urzędem Pracy w Białymstoku oraz Kuratorium Oświaty w Białymstoku zorganizowali **konkurs plastyczny pn. (NIE)widzialni za granicą**. Celem inicjatywy była popularyzacja wśród uczniów szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat zagrożeń dotyczących wyjazdów zagranicznych związanych z poszukiwaniem pracy. W wyniku konkursu wyłoniono trzech laureatów, którym zostały przekazane graweriony i nagrody rzeczowe;
- w dniu 25.05.2021 r. w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Dziecka Zaginionego zorganizowano **spotkania edukacyjne połączone z warsztatami oraz czytaniem przez policjantów Bajki o nieznanym**. W inicjatywie wzięło udział **132 dzieci w wieku przedszkolnym** oraz uczniów klas pierwszych szkoły podstawowej (KM Policji w Białymstoku, KP Policji w Hajnówce);
- w dniu 28.05.2021 r. zorganizowano **spotkania profilaktyczne pn. Zaginięcie czy ucieczka – jako „nie” rozwiązanie problemu dotyczące zachowań ryzykownych związanych z handlem ludźmi**; Zajęcia skierowane zostały do nauczycieli i rodziców uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych. W spotkaniach wzięły udział **92 osoby** (KP Policji w Sokółce);
- w czerwcu 2021 r. przeprowadzano **spotkania** dotyczące bezpieczeństwa podczas wyjazdów za granicę **pn. Bezpieczne wyjazdy za granicę** oraz zorganizowano stoiska profilaktyczne, w ramach których kolportowano materiały informacyjne. Spotkania dedykowane były młodzieży szkół ponadpodstawowych województwa podlaskiego;
- KP Policji w Kolnie wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Kolnie zorganizowała **szkolenie** w obszarze tematyki handlu ludźmi **pn. Bezpieczne wyjazdy-bezpieczne powroty**, skierowane do osób bezrobotnych powiatu kolneńskiego, w którym wzięło udział **26 osób**,
- W dniu 10.12.2021 r. w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Praw Człowieka przeprowadzono **warsztaty edukacyjno-informacyjne dla 12 uczniów** klas VII szkoły podstawowej poruszające problematykę handlu ludźmi (KP Policji w Kolnie).

KW Policji w Bydgoszczy (miernik: 533 spotkania/9 393 uczestników spotkań)

- Brak szerszej informacji.

KW Policji w Gdańsku (miernik: 279 spotkań/7 952 uczestników spotkań)

- policjanci realizujący zagadnienie profilaktyki społecznej w KW Policji/KM Policji/KP Policji województwa pomorskiego przeprowadzili **271 spotkań edukacyjno-informacyjnych pn. Handel ludźmi** skierowanych do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych (łączna liczba

uczestników **7 765 uczniów**) oraz przeprowadzili **8 spotkań online**, w których uczestniczyło **187 uczniów**;

- funkcjonariusze Wydziału Prewencji KM Policji w Gdańsku przeprowadzili **spotkanie online dla studentów-obcokrajowców** z Politechniki Gdańskiej dotyczące prawa polskiego oraz zagrożeń wynikających z przestępstwa handlu ludźmi, jak również oferty instytucji pomocowych.

KW Policji w Gorzowie Wlkp. (miernik: 542 spotkania/13 975 uczestników spotkań)

- KP Policji w Sulęcinie we współpracy z Urzędem Miejskim i Sulęcińskim Ośrodkiem Kultury w Sulęcinie, zorganizowali dla młodzieży szkolnej **projekcję filmu pt. Masz na imię Justine (2005)** w reż. Franco de Pena. W spotkaniu udział wzięło **100 osób**;
- Zespół Profilaktyki Społecznej, Nietletnich i Patologii Wydziału Prewencji KW Policji w Gorzowie Wielkopolskim zajmuje się organizacją wydarzeń promujących problematykę handlu ludźmi, skierowanych do ogółu społeczeństwa, w tym kampanii informacyjnych. W roku 2021 zorganizowano **542 spotkania z młodzieżą**. Uczestniczyło w nich **13 975 osób**.

KW Policji w Katowicach (miernik: 475 spotkania/13 304 uczestników spotkań)

- Brak szerszej informacji.

KW Policji w Kielcach (miernik: 100 spotkań/3 094 uczestników spotkań)

- Brak szerszej informacji.

KW Policji w Krakowie (miernik 865 spotkań/21 420 uczestników spotkań)

- małopolscy policjanci na bieżąco przeprowadzali spotkania we wszystkich typach placówek oświatowych np. na terenie podległym Komendzie Powiatowej Policji w Olkuzu policjanci przeprowadzili prelekcje skierowane do młodzieży szkolnej, która w ramach doskonalenia zawodowego i wymiany międzynarodowej „Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój” odbywała praktyki zawodowe na terenie Hiszpanii.

KW Policji w Lublinie (miernik: 185 spotkań/4 719 uczestników spotkań)

- funkcjonariusze Wydziału Prewencji KW Policji w Lublinie i KM Policji w Lublinie wspólnie uczestniczyli w Europejskim Pikniku na WySPIE, organizowanym przez Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie oraz Punkt Informacji EUROPE DIRECT Lublin, podczas którego poruszono problematykę związaną z handlem ludźmi i pracą przymusową;
- przedstawiciele KM Policji/KP Policji lubelskiego garnizonu Policji przeprowadzili łącznie **183 spotkania** informacyjne dla dzieci, młodzieży szkolnej, studentów i osób dorosłych, w których uczestniczyło **4 580 osób**;
- przeprowadzono **2 spotkania adresowane do studentów - obcokrajowców (139 osób)** uczęszczających do wyższych uczelni oraz szkół ponadpodstawowych na terenie powiatu lubelskiego (KM Policji w Lublinie) mających na celu upowszechnianie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi (podczas spotkań wyświetlano filmy i prezentacje poruszające problematykę handlu ludźmi);
- **prezentacja filmu pt. Handel ludźmi** podczas spotkań profilaktycznych z młodzieżą szkolną (**4 pokazy** na terenie podległym KMP w Lublinie, Zamościu oraz KP Policji w Łęcznej).

KW Policji w Łodzi (miernik: 223 spotkań/5 269 uczestników spotkań)

- dla uczniów szkół ponadpodstawowych został zorganizowany **konkurs na przygotowanie prezentacji multimedialnej pn. „Handel ludźmi to przestępstwo – człowiek nie jest na sprzedaż”**, o którym informacja została zamieszczona na stronie internetowej.

KW Policji w Olsztynie (miernik: 21 spotkań/3 178 uczestników spotkań)

- Informacja szersza w innych częściach sprawozdania.

KW Policji w Opolu (miernik 418 spotkań/8 663 uczestników spotkań)

- Brak szerszej informacji.

KW Policji w Poznaniu (miernik 490 spotkań/14 873 uczestników spotkań)

- KP Policji w Gostyniu ogłosiła **konkurs dla młodzieży na wykonanie prac w trzech kategoriach: infografiki, opowiadania, filmu nt. Ludzie to nie towar;**
- Policjanci KP Policji w Kole przeprowadzili w Miejskim Domu Kultury w Kole prelekcję dla młodzieży połączonej z **projekcją filmu pt. Masz na imię Justine;**
- funkcjonariusze KP Policji w Chodzieży zorganizowali w Zespole Szkół im. H. Cegielskiego w Chodzieży **spotkania z młodzieżą** biorącą udział w projekcie Erasmus, w związku z planowanym wyjazdem do Włoch;
- policjanci KP Policji w Słupcy przeprowadzili **zajęcia profilaktyczne** na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Zagórowie pod kątem realizowanego projektu o nazwie Jesteś Europejczykiem nie niewolnikiem.

KW Policji w Radomiu (miernik: 546 spotkań/14 031 uczestników spotkań)

- Brak szerszej informacji.

KW Policji w Rzeszowie (miernik: 391 spotkań/10 857 uczestników spotkań)

- Brak szerszej informacji.

KW Policji w Szczecinie (miernik: 220 spotkań/5 200 uczestników spotkań)

- Brak szerszej informacji.

KW Policji we Wrocławiu (miernik: 595 spotkań/15 881 uczestników spotkań)

- Brak szerszej informacji.

KS Policji (miernik: 110 spotkań/2 074 uczestników spotkań).

- Brak szerszej informacji.

Informacja zgłoszona przez Główny Inspektorat Pracy

W roku 2021 okręgowe inspektoraty pracy przeprowadziły łącznie **104 działania informacyjno-szkoleniowe dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz młodzieży akademickiej**. Działania te przyjęły formę prelekcji, wykładów, szkoleń i seminariów zrealizowanych podczas wizytacji placówek oświatowych, jak również w formule online, z uwagi na panującą sytuację pandemiczną. Inspektorzy pracy korzystali między innymi z aplikacji TEAMS, za pomocą której prowadzone się zajęcia szkolne dla uczniów pobierających naukę w formie zdalnej.

Należy zwrócić uwagę, że w większości przypadków problematyka handlu ludźmi, w tym do celów pracy przymusowej nie była wyłącznym tematem spotkań z młodzieżą, lecz stanowiła jeden z punktów programu szkoleń, które w znakomitej większości zostały przeprowadzone w ramach **programu prewencji Państwowej Inspekcji Pracy realizowanego pod hasłem „Kultura bezpieczeństwa”**. Przedmiotowa inicjatywa skierowana jest do osób powyżej 15. roku życia i ma na celu kształtowanie świadomości zagrożeń występujących w środowisku pracy, a także poszerzenie i utrwalanie wiedzy z zakresu prawnej ochrony pracy.

Partnerami Państwowej Inspekcji Pracy przy realizacji programu są: szkoły, uczelnie wyższe, kuratoria oświaty, komendy powiatowe Policji i Ochotnicze Hufce Pracy. W ramach programu „Kultura bezpieczeństwa” poza zajęciami dla młodzieży inspektorzy pracy prowadzą również szkolenia dla pedagogów, wyposażając ich w pomoce dydaktyczne w postaci materiałów drukowanych i multimedialnych dzięki czemu sami nauczyciele mogą następnie pełnić rolę tzw. multiplikatorów przekazując uczniom i studentom zdobytą wiedzę w ramach zajęć własnych.

Na podkreślenie zasługuje również fakt, że poza ww. zajęciami informacyjno-szkoleniowymi dla uczniów i studentów okręgowe inspektoraty pracy realizowały inne przedsięwzięcia, jak np. konkursy wiedzy i kampanie informacyjne popularyzujące problematykę prawnej ochrony pracy, w tym również legalności zatrudnienia i zjawiska handlu ludźmi.

Dobrym przykładem tego typu działań jest „Konkursu wiedzy o prawie pracy, bhp i działalności Państwowej Inspekcji Pracy oraz o historii Powstań Śląskich”, zorganizowany przez OIP Katowice. Podczas finału konkursu w siedzibie OIP nauczycielom i dyrektorom z **11 placówek oświatowych** przekazano prezentację nt. handlu ludźmi, celem wykorzystania w trakcie lekcji z uczniami.

Również w Okręgowy Inspektorat Pracy Katowice, w ramach własnego **projektu pt.: „Pierwsza praca – pierwszy krok”** zorganizowano stoisko informacyjne na Rynku w Gliwicach. Celem powyższej inicjatywy było upowszechnienie wiedzy o obowiązujących przepisach dotyczących m.in. powierzania pracy sezonowej, zatrudnienia młodocianych oraz legalności zatrudnienia i handlu ludźmi. Na stoisku Państwowej Inspekcji Pracy udostępniano, m.in. materiały informacyjne i edukacyjne związane z handlem ludźmi i pracą przymusową.

Kolejnym wartym odnotowania przykładem w zakresie budowania świadomości młodzieży w obszarze prawnej ochrony pracy, jest **kampania informacyjno-edukacyjna** Okręgowego Inspektoratu Pracy w Olsztynie pn. **„Patent na pierwszą pracę”**, skierowana do młodzieży szkolnej i akademickiej, podejmującej pracę sezonową na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Miała ona na celu upowszechnienie wiedzy o przepisach prawa pracy przy zatrudnianiu, w szczególności o uprawnieniach i obowiązkach związanych z określonymi rodzajami umów, czasem pracy, wynagrodzeniem oraz zagrożeniami zawodowymi, które mogą wystąpić podczas wykonywania pracy.

W ramach kampanii w miejscowościach turystycznych na terenie Warmii i Mazur pojawiły się specjalne stoiska, przy których można było skorzystać z pomocy ekspertów Państwowej Inspekcji Pracy. Łącznie w ramach akcji informacyjnej pracownicy OIP rozdali osobom zainteresowanym setki ulotek i broszur dotyczących głównie stosunku pracy, uprawnień pracowników młodocianych oraz rodzicielstwa, jak również udzielali nieodpłatnych porad. Wydarzeniu towarzyszyły również relacje mediów zarówno o zasięgu ogólnopolskim, jak również regionalnym.

Informacje zgłoszone przez wojewódzkie zespoły do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi – wybrane przykłady:

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki

Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach

- w 2021 roku kontynuował działania informacyjne w ramach świadczonego poradnictwa wobec studentów, osób bezrobotnych, planujących wyjazdy za granicę w celach zarobkowych. Szczególna intensyfikacja działań nastąpiła od lipca do października 2021 roku za sprawą kampanii informacyjnej w sprawie pracy sezonowej w UE prowadzonej przez Europejski Urząd ds. Pracy (ELA) pod nazwą „Prawa przez cały rok”, w którą włączył się Wojewódzki Urząd Pracy. Celem kampanii było promowanie wśród pracowników sezonowych pochodzących z państw członkowskich UE i pracodawców zatrudniających tego typu pracowników, wiedzy o obowiązujących ich przepisach prawa pracy i zabezpieczenia społecznego oraz podkreślenie źródeł wsparcia w zakresie informacji udzielanych w państwach członkowskich UE pracownikom i pracodawcom. Kampania zwracała uwagę na potrzebę rozpowszechniania informacji nt. sprawiedliwych i bezpiecznych warunków pracy dla pracowników sezonowych, którzy zatrudniani są w państwach członkowskich UE. W ramach działań informacyjnych przeprowadzono **5 spotkań grupowych** w formie stacjonarnej oraz online dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy;
- we współpracy z partnerami zorganizowano **3 dyżury EURES**, uczestniczono w **3 targach pracy**, a także rozpropagowano informacje wśród multiplikatorów (**11 instytucji, uczelni**) oraz poprzez media społecznościowe i stronę internetową Urzędu kampanii (**8 postów, ponad 3000 razy opublikowano treści z postów, 1600 osób obserwujących** profil WUP oraz **60 odślon 2 artykułów na stronie www**). W trakcie spotkań poruszano zagadnienia z zakresu podejmowania pracy w krajach UE, zjawiska handlu ludźmi oraz bezpiecznych wyjazdów do pracy za granicą.
- **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Kielce - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie** materiałów edukacyjnych: komiksy, ulotki, filmy edukacyjne podczas realizacji przez Gminę Kielce projektu #DziecisąWażne, realizowanego w ramach ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Programu Ochronowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Edycja 2021, w okresie sierpień-grudzień.2021 r.; podczas realizacji wydarzeń XV Kampanii społecznej przeciw przemocy "Biała wstążka" i „16 Dni Walki z Przemocą wobec Kobiet” w okresie 25.11.-10.12.2021 r.; w czasie „Niebieskiego spotkania” zorganizowanego w Kieleckim Centrum Kultury w dniu 29.11.2021 roku (udział wzięło około **300 osób**, w tym dzieci i młodzież);
- ponadto **MOPR Kielce** przeprowadził szkolenie pracowników socjalnych 1) w dniu 10.03.2021 r.: wykład pn. „ABC wyjazdów za granicę” z prezentacją multimedialną, prezentacją filmu „Małe dziewczynki”, dyskusją i dystrybucją materiałów edukacyjnych; 2) przygotowanie merytoryczne kadry pedagogicznej, wchodzącej w skład Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych, do realizacji warsztatów edukacyjnych nt. zjawiska handlu ludźmi na terenie placówek oświatowych w Kielcach – kontynuacja corocznych działań edukacyjno-promocyjnych w ramach zaplanowanego harmonogramu spotkań GZI; 3) włączanie do programu zajęć dydaktycznych oraz w ramach praktyk studenckich elementów tematyki dot. handlu ludźmi: dla studentów Kierunku Praca Socjalna, Psychologia, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach), Colegium

Medicum na Kierunku Zdrowie Publiczne Kolegium Pracowników Służb Społecznych w Skarżysku
– Kamiennej na specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej.

Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki

- w dniu 10.12.2021 r. pedagog szkolny zorganizowała **spotkanie informacyjno-edukacyjne** dotyczące handlu ludźmi i bezpiecznych wyjazdów za granicę w poszukiwaniu zatrudnienia. Zajęcia skierowane były do pełnoletniej młodzieży Zespołu Szkół Budowlanych we Włocławku. Liczba uczestników - **60 pełnoletnich uczniów**. Pedagog przedstawiła charakterystykę przestępstwa handlu ludźmi jako współczesnej formy niewolnictwa, godzącego w podstawowe wartości człowieka, jakimi są wolność i godność każdej osoby. W trakcie pogadanki uświadomiła uczniom, że handel ludźmi to nie tylko dysponowanie człowiekiem wbrew jego woli. Proceder ten może również mieć formę wykorzystania seksualnego, pracy przymusowej oraz handlu ludzkimi organami. Podczas spotkania zwrócono uwagę na rozpowszechniający się problem żebractwa na ulicach naszych miast, za którym bardzo często stoją zorganizowane grupy przestępcze. Omówiła także, najważniejsze zasady bezpiecznego wyjazdu granicę w celach zarobkowych. Podkreśliła, że bardzo ważne jest, aby młody człowiek miał pełną świadomość, jak do takich wyjazdów się przygotowywać, na co zwracać uwagę szukając pracy i gdzie opcjonalnie szukać pomocy. Uczniowie z ogromnym zainteresowaniem wysłuchali wykładu i z pewnością wszystkie przekazane informacje pomogą w bezpiecznym planowaniu zagranicznych wyjazdów. Na spotkaniu młodzież otrzymała broszury informacyjne pt. „Nie jesteś na sprzedaż”, które szkoła otrzymała z Delegatury Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego przygotowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. **Liczba materiałów do dystrybucji 60 szt. broszur „Nie jesteś na sprzedaż”.**

Lubuski Urząd Wojewódzki

Państwowa Inspekcja Pracy – Inspektorat Okręgowy w Zielonej Górze:

- **kolejna edycja regionalna konkursu** Państwowej Inspekcji Pracy „**Poznaj swoje prawa w pracy**”. Konkurs zorganizowano w ramach programu edukacyjnego „**Kultura bezpieczeństwa**”. Celem działania jest podniesienie poziomu wiedzy nt. prawnej ochrony pracy, bezpiecznych i higienicznych warunków pracy wśród uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów. Program służy kształtowaniu świadomości zagrożeń występujących w środowisku pracy oraz popularyzacji zagadnień związanych z przestrzeganiem prawa pracy, problematyki zawierania umów cywilnoprawnych oraz umów terminowych, legalności zatrudnienia. W rozgrywkach na szczeblu regionalnym udział wzięło **14 laureatów etapu szkolnego z 7 lubuskich szkół ponadpodstawowych**.

Małopolski Urząd Wojewódzki

Karpacki Oddział Straży Granicznej w Nowym Sączu:

- w ramach działań informacyjno-edukacyjnych w 2021 roku zrealizowano **4 prelekcje** dotyczące tematyki handlu ludźmi, których celem było upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska handlu ludźmi i zwiększania świadomości społeczeństwa na temat zagrożeń wynikających z tego procederu. Prelekcje miały miejsce w październiku i listopadzie i zorganizowane były dla uczniów V Liceum Ogólnokształcącego w Nowym Sączu, Liceum Ogólnokształcącego w Wojniczu, uczniów Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych im. Jana Pawła II w Wojniczu oraz uczniów Liceum Ogólnokształcącego w Dąbrowie Tarnowskiej. Łącznie w szkoleniach wzięło udział **ok. 100**

uczniów szkół ponadpodstawowych. Niewielka liczba prelekcji jest wynikiem panującej pandemii i obostrzeń z nią związanych.

Straż Miejska Miasta Krakowa:

- w 2021 roku strażnicy miejscy przeprowadzili **97 godzin zajęć profilaktycznych dla uczniów szkół ponadpodstawowych.** Jednym z omawianych zagadnień było zagrożenie handlem ludźmi. W trakcie zajęć zapoznano młodzież z obowiązującymi przepisami, zakresem odpowiedzialności i zagrożeniami oraz sposobami ich unikania.

Podlaski Urząd Wojewódzki

Podlaski Oddział Straży Granicznej w Białymstoku

- w Szkole Podstawowej w Płaskiej, funkcjonariusz PSG w Płaskiej i funkcjonariusz KMP w Augustowie przeprowadzili **1 spotkanie**, w którym wzięło udział **60 uczniów i 5 opiekunów**;
- w Szkole Podstawowej w Nowince, funkcjonariusz PSG w Płaskiej przeprowadzili **1 spotkanie**, w którym wzięło udział **19 uczniów i 2 opiekunów**;
- w ramach **akcji „Nie ufaj bezgranicznie”**, funkcjonariusz PSG w Rutce-Tartak, przeprowadził spotkanie z uczniami szkoły podstawowej w Słobódce nt. „Działania Straży Granicznej w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi,” w którym udział wzięło **24 uczniów**;

Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w Białymstoku

- W ramach działań informacyjno–edukacyjnych oraz realizacji programu edukacyjnego „Kultura Bezpieczeństwa” pracownicy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Białymstoku zorganizowali 16 spotkań informacyjno–edukacyjnych, skierowanych do **625 uczniów szkół ponadpodstawowych**, m.in: omawiano zagadnienia związane z przestrzeganiem przepisów prawa pracy, w tym przepisów dotyczących legalności zatrudnienia, podejmowania pracy zarobkowej przez dzieci i młodzież, podejmowania pracy sezonowej i wakacyjnej zarówno w kraju jak i zagranicą, informowano o konsekwencjach i zagrożeniach związanych z podejmowaniem pracy nielegalnej, informowano o możliwościach uzyskania pomocy merytorycznej ze strony pracowników Państwowej Inspekcji Pracy, jak również innych organów i urzędów, przekazywano materiały pomocnicze, ulotki i broszury związane z tematyką przestrzegania przepisów prawa, w tym przepisów dotyczących legalności zatrudnienia z uwzględnieniem uczniów i studentów;
- w wyniku podjętych działań uzyskano podniesienie poziomu wiedzy wśród młodzieży z zakresu prawnej ochrony pracy, czego efektem było m.in. zajęcie w 2021 r. I i II miejsca na szczeblu ogólnokrajowym w **VIII edycji konkursu „Poznaj swoje prawa w pracy”** przez dwie uczennice z Zespołu Szkół Handlowo – Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Białymstoku.

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

- **2 spotkania**– skierowane do uczniów Zespołu Szkół Elektrycznych – współpraca z Komendą Wojewódzką Policji w Białymstoku w dniu 28.05.2021r.
- **spotkanie online** – skierowane do uczniów Zespołu Szkół Elektrycznych – współpraca z Komendą Wojewódzką Policji w Białymstoku w dniu 18.10.2021r.

Ww. działaniami objęto łącznie **ok. 300 osób**.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki

- **Okręgowy Inspektorat w Warszawie** przeprowadził **6 szkoleń adresowanych do młodzieży**, których przedmiotem były między innymi zagadnienia dotyczące legalności zatrudnienia, w tym znamiona pracy przymusowej.

Śląski Urząd Wojewódzki

- organizacja przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach II edycji konkursu plastycznego dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych województwa śląskiego, dotyczący szeroko pojętej problematyki handlu ludźmi oraz bezpieczeństwa w Internecie i kwestie związane z cyberprzemocą. **Konkurs „Bezpieczny Internet oknem na świat”** cieszył się jeszcze większym zainteresowaniem, jak ubiegłoroczna edycja, wysokim poziomem artystycznym nadesłanych prac oraz licznym udziałem nowych szkół. Konkurs został zorganizowany we współpracy z Wojewódzkim Zespołem ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, Komendą Wojewódzką Policji w Katowicach oraz Śląskim Oddziałem Straży Granicznej w Raciborzu.
- **szkolenia on-line „Kultura bezpieczeństwa”**, przełom marca i kwietnia 2021 r., **4 szkolenia** dot. zagadnień związanych z zagrożeniem handlem ludźmi, pracą przymusową i nielegalnym zatrudnieniem. Szkolenia skierowano do uczniów oraz nauczycieli szkół ponadpodstawowych. Łącznie dla **936 uczniów** (Okręgowy Inspektorat Pracy w Katowicach).

Podkarpacki Urząd Wojewódzki

- **Państwowa Inspekcja Pracy, Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie** – Oddział w Krośnie w ramach **programu pn. Kultura bezpieczeństwa** organizowała spotkania edukacyjne, których tematyka dotyczyła m.in. rodzajów podstaw zatrudnienia, w tym umów o pracę i umów cywilnoprawnych oraz praw i obowiązków z nich wynikających, jak też skutków, które wiążą się z nielegalnym zatrudnieniem oraz wypłatą wynagrodzenia „pod stołem” czyli bez ewidencjonowania oraz rozróżniania na kwoty brutto i netto. Takich **szkoleń** przeprowadzono łącznie 9, a uczestniczyło w nich **499 uczniów i 28 nauczycieli**. Przedmiotem jednego z tych szkoleń była problematyka zagrożeń związanych z handlem ludźmi, pracą przymusową i nielegalnym zatrudnieniem. Przeprowadzono je dla studentów Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu;
- **Podkarpacka Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy** realizowała **cykliczne spotkania z kadrą kierowniczą i młodzieżą nt. zjawiska handlu ludźmi**, celem podniesienia społecznej świadomości nt. zagrożeń spowodowanych tym zjawiskiem. Tematyka handlu ludźmi była na bieżąco poruszana i omawiana z młodzieżą, w szczególności przed wakacjami, jak również przy spotkaniach z pośrednikami pracy czy asystentami EURES. Zajęcia przeprowadzono w Hufcach Pracy, Centrach Edukacji i Pracy Młodzieży, Młodzieżowych Biurach Pracy, Młodzieżowych Centrach Kariery, Ośrodkach Szkolenia i Wychowania, Zespołach Szkół;
- Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie organizował **spotkania informacyjne ze studentami** odbywały się, m. in. na Uniwersytecie Rzeszowskim, Politechnice Rzeszowskiej, Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, Państwowej Uczelni Zawodowej w Tarnobrzegu, Karpackiej Państwowej Uczelni w Krośnie, Państwowej Wyższej Szkole Techniczno - Ekonomicznej w Jarosławiu, Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu, Uczelni Państwowej im. Jana Grodka w Sanoku, Podkarpackiej Szkole Wyższej im. bł. Władysława Findysza w Jaśle. Podczas spotkań informowano o sposobach poszukiwania

legalnego zatrudnienia, kwestiach dotyczących przygotowania się do wyjazdu do pracy, występowania zagrożeń związanych z wyjazdem do pracy oraz warunkach życia i pracy za granicą. Dystrybuowane były również materiały informacyjne na temat zagrożeń związanych z handlem ludźmi. W spotkaniach informacyjnych udział wzięło **375 osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz studentów**.

Wielkopolski Urząd Wojewódzki

Ogółem, na terenie Wielkopolski w ramach działań z zakresu przeciwdziałania handlowi ludźmi przeprowadzono **231 spotkań**, w których uczestniczyło **7 166 uczniów i pedagogów szkolnych**.

- **Straż Miejska Miasta Poznania** brała udział w projekcie pn. „**Dzieci mówią NIE w kontakcie z obcym**”, który był realizowany podczas spotkań z uczniami szkół podstawowych.
- zorganizowano we współpracy z Wydziałem Rozwoju Edukacji Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Komendą Wojewódzką Policji w Poznaniu, Państwową Inspekcją Pracy Okręgowym Inspektoratem Pracy w Poznaniu oraz Koordynatorem Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, **Wojewódzki Konkurs dla uczniów szkół ponadpodstawowych pn. „Jak nie dać się sprzedać, czyli profilaktycznie o handlu ludźmi”**. Zadaniem konkursowym było stworzenie utworu artystycznego w formie filmu (spotu) pod tytułem: „Jak nie dać się sprzedać”. Celem tego przedsięwzięcia było podnoszenie świadomości nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych, a także zwiększenie skuteczności działań instytucji odpowiedzialnych za ściganie przestępstwa handlu ludźmi poprzez doskonalenie narzędzi prawnych oraz wdrażanie najlepszych praktyk i wypracowanie metod przeciwdziałania wielu współczesnym formom handlu ludźmi. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło 01.12.2021 r., a jego podsumowanie nastąpiło podczas **Wojewódzkiej Konferencji pn. „Profilaktycznie o handlu ludźmi, bezpieczeństwo młodzieży w sieci i nie tylko”**, która odbyła się 03.12.2021 r. W wydarzeniu tym uczestniczyło w trybie on-line około **200 wychowawców, psychologów, pedagogów i dyrektorów szkół ponadpodstawowych**. Celem Konferencji było przekazanie osobom pracującym na co dzień z młodzieżą informacji i materiałów umożliwiających prowadzenie zajęć zwiększających świadomość dziewcząt i chłopców na temat zjawiska handlu ludźmi oraz sposobów chronienia się przed zagrożeniami z nim związanymi. Prelegentami byli między innymi eksperci Wydziałów do Walki z Cyberprzestępczością oraz Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu. Tematyka wystąpień dotyczyła zagrożeń na jakie młodzież narażona jest w sieci. Zagadnienia zostały omówione na podstawie studium przypadku.

Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki

KW Policji w Szczecinie

- przeprowadzono łącznie **220 spotkań** adresowanych do **5221 młodych osób**. Podczas zajęć zwracano uwagę na aktualne zagrożenie, formy i możliwości działania sprawców, najczęstsze sposoby werbunku, a także możliwości Policji w zakresie ścigania tego typu przestępstw i wsparcia jakie mogą uzyskać potencjalne ofiary. W ramach prowadzonych przedsięwzięć profilaktycznych informowano o prawidłowych formach reakcji i możliwościach współpracy z Policją. Spotkania organizowane były na terenie placówek oświatowych i akademickich. Niejednokrotnie brali w nich również udział nauczyciele i pracownicy akademicy.

Kuratorium Oświaty w Szczecinie:

- przeprowadzono **szereg spotkań dla przedstawicieli szkół i placówek oświatowych**, w tym dwa dotyczące bezpośrednio tematyki związanej z zagadnieniem **pn. „Bezpieczeństwo w sieci”**. Spotkania odbyły się w trakcie roku szkolnego 2020/21 w formule on-line, z wykorzystaniem aplikacji MS Teams w dniach 22 i 29 stycznia 2021 r. Uczestniczyło w nich łącznie **517 osób**.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Szczecinie

- podejmowano działania informacyjno–edukacyjne adresowane do młodzieży szkolnej oraz studentów w ramach programu edukacyjnego „Kultura bezpieczeństwa” prowadzonego przez pracowników Okręgowego Inspektoratu Pracy w Szczecinie. W sumie przy współpracy z podmiotami zainteresowanymi, zorganizowanych zostało **14 szkoleń**, w których udział wzięło **472 uczniów**. W trakcie szkoleń przybliżone zostały młodym odbiorcom zagadnienia z zakresu prawnej ochrony pracy oraz legalności zatrudnienia, a także wskazano jakie zagrożenia wiążą się z niedopełnieniem formalno–prawnej strony zatrudnienia. Uświadamiano młodych ludzi w zakresie bezpiecznego korzystania z usług pośredników pracy, w szczególności w przypadku pracy podejmowanej poza granicami kraju.

Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego

- zorganizowano **10 spotkań dydaktycznych** (razem 20 godz.) ze studentami kierunków pedagogika i praca socjalna w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego, na których poruszano zagadnienia dotyczące handlu ludźmi. W spotkaniach łącznie brało udział **182 studentów**.
- w okresie styczeń–czerwiec 2021 r. odbyło się **5 spotkań** (1 spotkanie - 2 godz. dydaktyczne), w których brało udział **94 studentów**. W okresie październik–grudzień 2021 r. odbyło się **5 spotkań** (1 spotkanie - 2 godz. dydaktyczne), w których brało udział **88 studentów**. Na spotkaniach promowano i upowszechniano wiedzę na temat handlu ludźmi wśród przyszłej kadry pedagogicznej placówek oświatowych oraz pracowników pomocy społecznej. Poruszane były tematy dotyczące zagrożeń wynikających z zjawiska handlu ludźmi dla poszczególnych grup osób podopiecznych, z którymi będą w przyszłości obecni studenci pracować. Są to przede wszystkim osoby z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, takie jak: podopieczni i byli podopieczni placówek socjalizacyjnych, profilaktycznych, resocjalizacyjnych dla dzieci i młodzieży, jak również byli osadzeni zakładów karnych, także osoby bezrobotne, w kryzysie bezdomności, osoby w trudnej sytuacji socjalnej, itp. Działania ukierunkowane były również na zdobycie i pogłębienie wiedzy wśród studentów także na temat praw pracowniczych, zachowań ryzykownych oraz współczesnych zagrożeń na rynku pracy i w funkcjonowaniu psychospołecznym związanych z handlem ludźmi.

Lubelski Urząd Wojewódzki

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zamościu

- przeprowadzono **4 spotkania z młodzieżą szkoły ponadpodstawowej** na terenie miasta Zamość, w których łącznie wzięło udział **ok. 192 słuchaczy**. Podczas spotkań wyświetlano materiały filmowe dotyczące problematyki handlu ludźmi. Celem spotkań było przekazanie słuchaczom podstawowych informacji charakteryzujących handel ludźmi, sposobów przeciwdziałania handlowi ludźmi oraz możliwości szukania pomocy wśród instytucji.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie

- **2 spotkania z 80 uczniami** w Liceum Ogólnokształcącym w Opolu Lubelskim.

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

- Na Uniwersytecie Warmińsko Mazurskim w Olsztynie przeprowadzona została w dniu 17.11.2021 r. **prelekcja w ramach XXV Dni Edukacji Prawniczej nt. Ochrony praw ofiar handlu ludźmi i przestępstw przeciwko wolności seksualnej**, w której udział wzięły **124 osoby**.
- Na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Kobieta i Prawo” w Bydgoszczy, 8 marca 2021 r. (konferencja on-line), wygłoszony został **referat pt. Kobieta jako ofiara handlu ludźmi**, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego Bydgoszcz, **udział - 27 osób**.

Warmińsko-Mazurski Oddział Straży Granicznej w Kętrzynie

- W związku z panującą sytuacją epidemiologiczną na terenie Polski funkcjonariusze Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej w znacznym stopniu ograniczyli podejmowanie inicjatyw skierowanych do ogółu społeczeństwa promujących problematykę handlu ludźmi w formie spotkań, szkoleń z pracownikami administracji publicznej, rodzicami oraz wychowankami placówek oświatowych. Dlatego też, zorganizowano wyłącznie **4 spotkania**, w których uczestniczyło łącznie **około 173 osób (uczniowie / nauczyciele)**.

KW Policji w Olsztynie

- Komenda Wojewódzka Policji upowszechniała wiedzę na temat zjawiska handlu ludźmi poprzez organizację spotkań informacyjnych. Znaczącym, jeżeli wziąć pod uwagę ilość uczestników spotkania, było zorganizowanie wspólnie z Warmińsko-Mazurskim Kuratorium Oświaty i przeprowadzenie przez asystenta Wydziału Prewencji KWP w Olsztynie, w trybie on-line jednej lekcji profilaktycznej w ramach projektu o charakterze oddziaływania edukacyjnego pn. „Czy wiesz, że możesz mówić nie: zjawisku handlu ludźmi”, które odbyło się w dniu 18 października 2021r. z okazji obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi, przypadającego na dzień 18 października. W lekcji on-line uczestniczyło **2458 uczniów z 27 placówek oświatowych** województwa warmińsko-mazurskiego. Ogółem zrealizowano **21 spotkań, w których uczestniczyło 3178 osób**.

Kuratorium Oświaty w Olsztynie

- Z inicjatywy Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty 18.10.2021 r. na platformie Webex odbyło się spotkanie online pn. „Czym jest handel ludźmi i jak się przed nim ustrzec?”, adresowane do uczniów szkół ponadpodstawowych. Organizatorami spotkania byli: Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie i Kuratorium Oświaty w Olsztynie. Zajęcia on-line poprowadziły policjantki z Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie. Policjantki omówiły najważniejsze zagrożenia związane z handlem ludźmi, zaprezentowały sposoby zapewnienia sobie optymalnego bezpieczeństwa podczas wyjazdów i podróży związanych z poszukiwaniem pracy za granicą. Młodzież dowiedziała się, gdzie można znaleźć więcej informacji na temat zjawiska handlu ludźmi, by poszerzyć swoją wiedzę na ten temat. W spotkaniu online uczestniczyło **2458 uczniów z 27 szkół ponadpodstawowych** województwa warmińsko-mazurskiego.

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie

- przed wakacjami, informowano o legalnych ofertach i bezpiecznych wyjazdach do pracy w krajach EOG na Facebook-u Centrum Informacji i Planowania Kariery WUP w Olsztynie. W ciągu kwietnia, maja i czerwca b.r. odnotowano **7300 odsłon**; prowadzono czat on-line na portalu EURES www.eures.europa.eu – odpowiadano na pytania 134 mobilnych pracowników: prowadzono rozmowy z osobami planującymi powrót do Polski, informowano osoby z Polski i cudzoziemców o możliwościach legalnego podejmowania pracy w Polsce. **Liczba odbytych spotkań 8321, liczba uczestników spotkań – 8321.**

II.4 Organizacja obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi w szkołach policyjnych i ośrodkach szkolenia Straży Granicznej

Odpowiedzialni za realizację: szkoły Policji i Straży Granicznej, Komenda Główna Policji, Komenda Główna Straży Granicznej, wojewódzkie Zespoły oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Termin: 2020-2021.

Miernik: liczba działań szkoleniowych i informacyjnych, mających na celu poszerzenie wiedzy słuchaczy i studentów + liczba uczestników.

Informacja zgłoszona przez Komendę Główną Policji

Szkoła Policji w Pile

- w drugiej połowie października nauczyciele policyjni Zakładu Kryminalnego oraz Zakładu Prawa i Kryminalistyki Szkoły Policji w Pile prowadzili **cykl prelekcji nt. Współczesne formy wykorzystywania osób jako ofiary handlu ludźmi**. W ramach prowadzonych prelekcji udział wzięło **44 słuchaczy kursu specjalistycznego dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności operacyjno-rozpoznawcze, 34 słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego**;
- Szkoła Policji w Pile w dniu 18.10.2021 roku w ramach obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi umieściła na stronie internetowej oraz na profilu Facebook informację o obchodach powyższego dnia wraz z **autorskim filmem tematycznym *Nie milcz***;
- w ramach realizacji przez Szkołę Policji w Pile kursu CEPOL, w formie on-line Trafficking In Human Beings - labour exploitation dla **24 uczestników z krajów europejskich** w dniach 11-29 października., w ramach prowadzonych zajęć przywołano zagadnienie obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi.

Szkoła Policji w Katowicach

- w Szkole Policji w Katowicach w celu popularyzowania Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi zamieszczono wzmianki o wskazanym wydarzeniu na stronie internetowej szkoły oraz tablicach informacyjnych znajdujących się w pododdziałach szkolnych i w budynkach dydaktycznych. Ponadto podczas apeli porannych zostały przeprowadzone przez Pełnomocnika Komendanta Szkoły Policji w Katowicach ds. Ochrony Praw Człowieka prelekcje dotyczące wskazanego wydarzenia.

Szkoła Policji w Słupsku

- W Szkole Policji w Słupsku w październiku 2021 roku przeprowadzono **6 szkoleń dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego pn. Handel ludźmi w Polsce**, w których wzięło udział **729 słuchaczy**. Słuchaczom zostało przybliżona tematyka dotycząca handlu ludźmi, m.in.

przedstawione zostały uregulowania prawne, definicja handlu ludźmi, odpowiedzialność karna za to przestępstwo oraz przestępstwa z nim powiązane. Scharakteryzowane zostało ww. zjawisko na terytorium Polski, formy wykorzystania i grupy ryzyka. Przedstawiona została również organizacja systemu walki z handlem ludźmi oraz instytucje zaangażowane w system zwalczania i zapobiegania temu procederowi, jak również omówiono system udzielania pomocy ofiarom handlu ludźmi. Zaprezentowane zostały przykładowe kampanie, projekty na rzecz szerzenia informacji dotyczących tego zjawiska, a także algorytmy opracowane dla Policji;

- ; we wszystkich komórkach organizacyjnych szkoły, w obiektach kwaterunkowych słuchaczy oraz w miejscach widocznych w bloku dydaktycznym umieszczone zostały okolicznościowe plakaty. Ponadto w dniu 18.10.2021 roku wszyscy słuchacze (**755 osób**) zostali zapoznani z materiałem informacyjnym na przedmiotowy temat. Dodatkowo w miesiącu październiku w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego wszystkim policjantom i pracownikom szkoły udostępnione zostały materiały informacyjno-edukacyjne na przedmiotowy temat. Na bieżąco informacje umieszczane są również na stronie internetowej szkoły.

Informacja zgłoszona przez Straż Graniczną

- **Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie – zorganizowano wystawę poświęconą zjawisku handlu ludźmi, a także kolejny Maraton Wiedzy: Handel Ludźmi online! III Maraton Wiedzy o Zjawisku Handlu Ludźmi!** W ramach III Maratonu Wiedzy o Zjawisku Handlu Ludźmi w COS SG w Koszalinie zorganizowano konkurs dla słuchaczy Ośrodka, dotyczący problematyki handlu ludźmi. Konkurs skierowany był do funkcjonariuszy odbywających szkolenie w zakresie szkoły podoficerskiej funkcjonariuszy SG w służbie przygotowawczej oraz przeszkolenie specjalistyczne do mianowania na pierwszy stopień oficerski SG.
- W ramach działania – udział wzięło **10 funkcjonariuszy** SG kursów kwalifikowanych.

Informacje zgłoszone przez Wojewódzkie Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi – wybrane przykłady:

Opolski Urząd Wojewódzki

- Spotkania odbywały się w szkołach średnich oraz kl. VII – VIII szkół podstawowych i miały na celu wskazanie aktualnych zagrożeń, omówienie grup ryzyka i sposobów werbunku, wskazanie metod działania przestępców. **Liczba spotkań: 118, liczba uczestników: 3 385 uczniów.**

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki

- **KP Policji w Jędrzejowie** w ramach kampanii prewencyjnej odnoszącej się do handlu ludźmi, a rozpoczynającej się od 18.10.2021 roku Europejskim Dniem Przeciwko Handlowi Ludźmi, przeprowadziła wśród społeczności lokalnej akcję edukacyjno-informacyjną dotyczącą problematyki handlu ludźmi i wskazanie instytucji pomocowych poprzez dystrybucję plakatów, ulotek oraz ogłoszeń na stronach internetowych w instytucjach publicznych takich jak : placówek oświatowych z terenu Jędrzejowa, Starostwa Powiatowego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz lokalnych mediach. Ponadto od dnia 11.10.2021 roku w budynku Zespołu Szkół nr 1 im. Ks. Stanisława Konarskiego w Jędrzejowie dostępna jest **mobilna wystawa poświęcona**

przeciwdziałaniu handlowi ludźmi. Organizatorem wystawy jest Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Komenda Powiatowa Policji w Jędrzejowie, a wystawa mobilna została wypożyczona z Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach.

Lubuski Urząd Wojewódzki

- w dniu 18.10.2021 r. w siedzibie Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego zorganizowano **konferencję**. Prelegentami byli eksperci z instytucji zaangażowanych w zwalczanie i prewencję procederu handlu ludźmi. Omówiono następujące zagadnienia: **Handel ludźmi w XXI wieku. Formy i oblicza zwalczania przestępstw, identyfikacja i pomoc ofiarom.** Prezentację przygotował i przedstawił funkcjonariusz Wydziału Operacyjno-Śledczy Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim); **Detencja jako środek zabezpieczenia cudzoziemców.** Zagadnienie omówił reprezentant Wydziału do Spraw Cudzoziemców Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim); **Miejsce i rola Państwowej Inspekcji Pracy w systemie przeciwdziałania handlowi ludźmi i pracy przymusowej.** Problematykę przybliżył przedstawiciel Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze; **Stany Zjednoczone nowym rynkiem dla zjawiska eksploatacji seksualnej Polek.** Ten wątek został poruszony przez funkcjonariusza Centralnego Biura Śledczego Policji Zarząd w Gorzowie Wielkopolskim. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem. W konferencji wzięło udział **ponad 50 osób**. Byli to głównie przedstawiciele jednostek pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz starostw powiatowych województwa lubuskiego. Uczestnicy otrzymali – celem dalszej dystrybucji - materiały informacyjne w zakresie poruszanej problematyki;
- **KW Policji w Gorzowie Wielkopolskim** w ramach samych obchodów Europejskiego Dnia Walki z Handlem Ludźmi w województwie lubuskim przeprowadziła **318 spotkań**, z udziałem **6.441 osób**;
- **KW Policji w Gorzowie Wielkopolskim** oraz jednostki podległe, na stronach internetowych zamieszczają komunikaty o obchodach, przesyłając informacje do mediów, które również owocują publikacjami w prasie – **51 publikacji** (Gazeta Lubuska, Gazeta Sulechowska, Gazeta Wyborcza, Gazeta lokalna, Gazeta Regionalna, portal Wiadomości Krosno Odrzańskie, Wiadomości Gubińskie);
- w celu uwrażliwienia społeczeństwa na problem handlu ludźmi zorganizowano: **6 spotkań z seniorami (161 uczestników), 6 festynów dla mieszkańców województwa lubuskiego (łącznie 650 uczestników), spotkania indywidualne dzielnicowych z gronem pedagogicznym** w których udział wzięło **72 osób**.

Podlaski Urząd Wojewódzki

- W dniu 18.10.2021r. odbyło się Posiedzenie Wojewódzkiego Zespołu do spraw przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, które połączono z prezentacją prac laureatów Konkursu plastycznego pn. „(NIE)widzialni za granicą”, zorganizowanego przez Wydział Prewencji KWP w Białymstoku, przy współudziale komend miejskich/powiatowych Policji garnizonu podlaskiego. Współorganizatorami przedsięwzięcia byli: PUW w Białymstoku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Wojewódzki Urząd Pracy. Głównym zadaniem konkursowym było wykonanie plakatu, dotyczącego problematyki handlu ludźmi. Celem inicjatywy była popularyzacja wśród uczniów szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat zagrożeń związanych

między innymi z poszukiwaniem pracy za granicą, a co za tym idzie z przestępstwem handlu ludźmi, jako współczesnej formy niewolnictwa. W wyniku konkursu wyłoniono trzech laureatów, którym zostały przekazane gawertony i nagrody rzeczowe;

- Ponadto w Polskim Radiu Białystok, z okazji obchodów tego dnia, wyemitowano krótką audycję nawiązującą do tematu.

KW Policji w Białymstoku

- Na terenie garnizonu podlaskiego, w związku z obchodami Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi, przeprowadzono szereg spotkań profilaktycznych z uczniami szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Ogółem zorganizowano **14 spotkań**, w których uczestniczyło **300 osób**. Dodatkowo na stronach internetowych i portalach społecznościowych zamieszczane były komunikaty w zakresie powyższej tematyki.

KM Policji w Białymstoku

- W dniu 18.10.2021 r zorganizowano **spotkanie profilaktyczne pn. „Twoje życie nie jest na sprzedaż”** z młodzieżą kl. III Zespołu Szkół Elektrycznych w Białymstoku. W spotkaniu uczestniczył również przedstawiciel EURES, który zwrócił szczególną uwagę na problematykę poszukiwania zagranicznych ofert pracy. Podczas spotkania wyjaśnione zostało pojęcie handlu ludźmi oraz jego formy. Ponadto uczniowie dowiedzieli się, na co trzeba zwrócić szczególną uwagę przy korzystaniu z pomocy agencji zatrudnienia oraz jakich formalności należy dopełnić przed wyjazdem za granicę. Uczestnikom spotkania przekazano ulotki informacyjne na temat problematyki handlu ludźmi. W spotkaniu brało udział **30 osób**. Łącznie zrealizowano **5 spotkań**, w których udział wzięło **101 osób**.

Pomorski Urząd Wojewódzki

- z okazji obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi wyemitowana została **audycja w „Radio Gdańsk” pt. „Handel ludźmi to wciąż poważny problem. Świadomość zagrożenia jest jednak cały czas nikła”** Omawiano sprawy dotyczące współczesnych metod werbunku, skali zjawiska handlu ludźmi w Polsce i na świecie oraz inicjatyw podejmowanych przez Pomorski Wojewódzki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, a także działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania procederowi handlu ludźmi w jego głównych obszarach wykorzystania (link do audycji: <https://m.radiogdansk.pl/audycje-rg/nie-tylko-metropolia/item/133565-handel-ludzmi-to-wciaz-powazny-problem-swiadomosc-zagrozenia-jest-jednak-caly-czas-nikla>);
- lokalne media internetowe opublikowały artykuł dotyczący zjawiska handlu ludźmi i związanych z nim zagrożeń. Link do strony gazety internetowej: <https://netka.gda.pl/18-pazdziernika-2021-roku-obchodzony-jest-po-raz-pietnasty-europejski-dzien-przeciwko-handlowi-ludzmi/>
-

Mazowiecki Urząd Wojewódzki

Fundacja przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu „La Strada”

- realizowała spotkania oraz prezentacje projektów i narzędzi profilaktycznych: "SAFE" oraz "Learn think and be safe". Realizacja obydwu projektów zakończyła się w 2021 r. Wykazano, że 15.05.2021 r. miało miejsce spotkanie dla studentów Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych

Uniwersytetu Warszawskiego (**20 osób** online), 30 lipca odbyła się prezentacja dla instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem handlowi ludźmi (ok. **20 osób**), 17 sierpnia zrealizowano zajęcia dla personelu domu poprawczego w Falenicy (**7 osób**), 2 września miała miejsce specjalna prezentacja projektu i gry „Szczęściara” dla funkcjonariuszy Wydziału Prewencji Komendy Głównej Policji w Warszawie (**7 osób** - 5 funkcjonariuszy, 2 praktykantów). Ponadto 9 września zaprezentowano projekt oraz grę członkom wojewódzkich zespołów ds. przeciwdziałania handlowi ludźmi (**32 osoby**) oraz 24 września pracownikom placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie województwa mazowieckiego (**22 osoby**);

- w ramach projektu „Learn think and be safe” zrealizowano zajęcia profilaktyczne w poniższych placówkach znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego: Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Radości (28 kwietnia, **5 osób**), Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 2 w Warszawie (15 maja, **16 osób**), Zakład Poprawczy w Mrozach (lipiec, **9 osób**), Dom Dziecka w Giżycach (7 grudnia, **5 osób**) oraz Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy „Dom na szlaku” w Załuskowie (8 grudnia, **24 osoby**).

Podkarpacki Urząd Wojewódzki

Na terenie garnizonu podkarpackiego Policji w ramach obchodzonego po raz piętnasty w dniu 18 października Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu zostały podjęte niżej wymienione działania w zakresie zapobiegania handlowi ludźmi i niewolnictwu:

- spotkania profilaktyczne w placówkach oświatowych z uczniami, nauczycielami i pedagogami: **liczba spotkań: 76, liczba uczestników: 2840;**
- spotkania profilaktyczne z seniorami: **liczba spotkań: 6, liczba uczestników: 123;**
- spotkania profilaktyczne z urzędnikami i przedstawicielami społeczności lokalnej, zebrania wiejskie i osiedlowe: **liczba spotkań: 18, liczba uczestników: 240;**

Wielkopolski Urząd Wojewódzki

- przed siedzibą Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu prezentowana była wystawa mobilna „Oblicza handlu ludźmi”;
- w ramach obchodów Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu odbyło się spotkanie zorganizowane przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej z udziałem przedstawicieli Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu pod nazwą „Okrągły stół - migranci i migrantki w Wielkopolsce, współpraca na rzecz integracji”.

II.5 Promowanie i wdrażanie Kodeksu Postępowania (Code of Conduct) mającego na celu ochronę dzieci przed komercyjnym wykorzystaniem seksualnym w turystyce

Odpowiedzialni za realizację: Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę przy wsparciu Komendy Głównej Policji i Ministerstwa Rozwoju.

Termin: 2020–2021 r.

Mierniki: liczba przeszkolonych pracowników w branży turystycznej / liczba firm, które realizują politykę ochrony dzieci, liczba konferencji / liczba zgłoszeń na Policję przez stronę www.stopseksturystyce.fdds.pl.

Szerzej nt. inicjatywy legislacyjnej w rozdz. VII w części opisowej zgłoszonej przez Ministerstwo Sportu i Turystyki (Departament Turystyki w d. Ministerstwie Rozwoju)

Informacja zgłoszona przez Komendę Główną Policji

KWP Gdańsk

- policjanci KP Policji w Kościerzynie zorganizowali **1 spotkanie z pracownikami branży turystycznej** z powiatu kościerskiego;
- funkcjonariusze KM Policji w Gdańsku podjęli współpracę z pracownikami Gdańskiej Organizacji Turystycznej, w ramach której przekazali ulotki informacyjne dotyczące handlu ludźmi.

Informacje zgłoszone przez Wojewódzkie Zespoły do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi – wybrane przykłady:

Podlaski Urząd Wojewódzki

KW Policji w Białymstoku

- W dniach 28.06.–04.07.2021 r., w ramach realizacji projektów EMPACT THB (Europejska Multidyscyplinarna Platforma przeciwko Zagrożeniu Przystępczością Handlu Ludźmi) koordynowanych przez Europol, a realizowanych w ramach Cyklu Polityki Bezpieczeństwa EU, uczestniczono w europejskiej akcji Child Trafficking Exploitation Empact Action Days 2021. Działania skierowane były na ujawnienie mechanizmów działania grup żebraczych oraz ewentualnego wykorzystania osób małoletnich w procederze żebractwa.

II.6 Zainicjowanie współpracy z organizacjami przedsiębiorców i przedsiębiorcami celem upowszechnienia wiedzy o handlu ludźmi do pracy przymusowej oraz popularyzacji zasad postępowania i narzędzi, które służą minimalizacji ryzyka wystąpienia zjawiska pracy przymusowej

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy między innymi z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Ministerstwem Spraw Zagranicznych.

Termin: 2020-2021.

Miernik: liczba organizacji / przedsiębiorstw, z którymi nawiązano współpracę.

W 2021 r. podejmowano działania promujące publikację pt. „**Praca przymusowa. Poradnik: jak ją rozpoznać i jej przeciwdziałać**” wydaną w 2020 r. w ramach prac Grupy roboczej ds. relacji z osobami świadczącymi pracę przy Zespole ds. Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw – organie pomocniczym Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej, następnie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej. Publikacja została upowszechniona (w wersji drukowanej oraz elektronicznej) wśród członków Rady Dialogu Społecznego, w tym organizacji przedsiębiorców: Związku Przedsiębiorców i Pracodawców, Związku Rzemiosła Polskiego, Federacji Przedsiębiorców Polskich, Pracodawców RP, Business Centre Club, Konfederacji Lewiatan oraz została przekazana do Wojewódzkich Rad Dialogu Społecznego.

Informacja zgłoszona przez Komendę Główną Policji

KW Policji w Gdańsku

- w okresie 12-22.10.2021 r. dzielnicowi z KP Policji w Kwidzynie, KP Policji w Kartuzach oraz KP Policji w Wejherowie, w ramach spotkań z lokalną społecznością oraz z przedsiębiorcami, którzy zatrudniają obcokrajowców, przeprowadzili łącznie **34 spotkania** nt. handlu ludźmi;
- KM Policji w Gdyni współpracowała z Centrum Stella Maris w Gdyni, Centrum Integracji Społecznej w Gdyni oraz z Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek z siedzibą w Gdańsku;
- w 2021 r. nawiązano **współpracę z 3 organizacjami** działającymi między innymi w obszarze wsparcia cudzoziemców przebywających na terenie województwa pomorskiego.

KW Policji w Katowicach

- KM Policji w Gliwicach zorganizowała spotkania, prelekcje edukacyjno-informacyjne pn. *Problematyka żebractwa pod placówkami handlowymi dla przedstawicieli placówek handlowych (5 spotkań/59 uczestników)*.

Informacje zgłoszone przez wojewódzkie zespoły do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi – wybrane przykłady:

Podlaski Urząd Wojewódzki

Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w Białymstoku

- W dniu 07.09.2021r. w ramach wspólnych działań na rzecz poprawy warunków pracy na terenach budów odbyło się spotkanie Rady Okręgowego Inspektora Pracy w Białymstoku ds. Bezpieczeństwa Pracy w Budownictwie oraz przedstawicieli firm budowlanych - sygnatariuszy Porozumienia, w zakresie bezpieczeństwa pracy w budownictwie w województwie podlaskim. W trakcie spotkania omawiano problemy dotyczące legalnego wykonywania pracy przez obywateli polskich oraz cudzoziemców zarówno w kraju jak i za granicą, wskazywano na zagrożenia wynikające z wykorzystywania osób do nielegalnego wykonywania pracy, wykonywania pracy nierejestrowanej lub deklarowanej fałszywie;
- W dniach od 04.10.2021r. do 10.10.2021r. w ramach Tygodnia Bezpieczeństwa w Budownictwie pod nazwą "Koniecznie bezpiecznie", inspektorzy pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Białymstoku przeprowadzili **szkolenia na 4 placach budów** na terenie województwa podlaskiego, dotyczące bezpiecznego wykonywania prac budowlanych, jak również informowali o przepisach dotyczących legalności zatrudnienia obywateli polskich oraz cudzoziemców oraz o sankcjach wynikających z nieprzestrzegania tych przepisów.

Pomorski Urząd Wojewódzki

- Zespół współpracował z działającymi na terenie województwa pomorskiego punktami doradczo – informacyjnymi dla cudzoziemców spoza Unii Europejskiej (FAMI 8- Bezpieczna Przystań). Udzielał wsparcia w zakresie informacyjnym i pomocowym osobom, które mogą być potencjalnymi ofiarami handlu ludźmi;

- W 2021 r. członkowie Zespołu udzielili wsparcia merytorycznego przy opracowywaniu przewodnika adresowanego do cudzoziemców w Polsce pt. „Życie w województwie pomorskim” W przewodniku zawarto treści dotyczące praw ofiar handlu ludźmi w zakresie regulacji pobytowej związanej z wykorzystaniem cudzoziemców w ramach przestępstwa handlu ludźmi oraz innych uprawnień wynikających z kodeksu postępowania karnego.

II.7 Zainicjowanie współpracy z agencjami pracy tymczasowej w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi do pracy przymusowej

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy między innymi z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Państwową Inspekcją Pracy.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba podmiotów, z którymi nawiązano współpracę.

Informacja zgłoszona przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Publikacja „Praca przymusowa. Poradnik: jak ją rozpoznać i jej przeciwdziałać” była promowana wśród agencji zatrudnienia w ramach monitoringu rynku pracy i agencji pośrednictwa pracy prowadzonego przez Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych – członka Zespołu ds. Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw przy MFiPR.

Informacja zgłoszona przez Główny Inspektorat Pracy

W roku 2021 w ramach współpracy z agencjami okręgowe inspektoraty zorganizowały w sumie **15 spotkań szkoleniowych**, których celem było ugruntowywanie wśród pracodawców agencji pracy tymczasowej dobrych praktyk i zachowań zgodnych z przepisami.

W trakcie szkoleń przybliżano zagadnienia dotyczące zgodnego z prawem powierzania pracy pracownikom tymczasowym, w tym legalnego zatrudniania obywateli polskich i cudzoziemców. Inspektorzy pracy uczulali uczestników szkoleń na zachowania o charakterze wskazującym na pracę przymusową.

Podobnie, jak w przypadku działań szkoleniowych skierowanych do uczniów i młodzieży akademickiej część szkoleń przeprowadzono w tzw. formule online. Przykładem takiego działania może być udział Okręgowego Inspektoratu Pracy w Poznaniu w projekcie "Kierunek Wielkopolska. Sprawny Urząd Bliżej Migranta" organizowanym przez Wydział Spraw Cudzoziemców Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. W ramach II etapu projektu przeprowadzono szkolenie w formie wideokonferencji, podczas którego poruszano problematykę dobrych praktyk i zachowań zgodnych z przepisami, w tym przeciwdziałanie zachowaniom o charakterze wskazującym na pracę przymusową cudzoziemców.

Innym wartym odnotowania przykładem nawiązania współpracy z przedstawicielami agencji zatrudnienia jest patronat Okręgowego Inspektoratu Pracy w Opolu nad I edycją Konkursu „Opolska Firma Przyjazna Cudzoziemcom”. Celem konkursu jest docenienie tych pracodawców, którzy kierują się zasadami równego traktowania pracowników bez względu na pochodzenie oraz wspierają ich integrację. Organizatorem konkursu jest Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Opolu oraz Opolskim Centrum Rozwoju Gospodarki.

Należy zwrócić uwagę, że część działań szkoleniowych dla agencji zatrudnienia zorganizowano w ramach udziału Państwowej Inspekcji Pracy w zeszłorocznej kampanii informacyjnej Europejskiego Urzędu ds. Pracy pn. „Prawa przez cały rok”, której adresatem byli przede wszystkim pracodawcy prac sezonowych w sektorze rolnym. Państwowa Inspekcja Pracy włączyła się w tą inicjatywę poprzez ogólnopolską akcję informacyjną, obejmującą szkolenia, dyżury poradnicze, masmedia oraz dystrybucję tematycznych materiałów edukacyjnych.

W grudniu 2021 r. dyrektor Departamentu Legalności Zatrudnienia – na zaproszenie Stowarzyszenia Agencji Zatrudnienia – Sekcja Opieki – uczestniczył w konferencji dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług, w ramach której zaprezentowane zostały informacje nt. doświadczeń PIP związanych z procesami kierowania osób do pracy za granicą, w tym o niedozwolonych praktykach stosowanych przez podmioty kierujące do pracy w UE obywateli krajów trzecich z naruszeniem przepisów o pracy tymczasowej.

Informacje zgłoszone przez wojewódzkie zespoły do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi wybrane przykłady:

Podkarpacki Urząd Wojewódzki

W ramach kampanii Europejskiego Urzędu ds. Pracy na rzecz pracy sezonowej ELA „Prawa przez cały rok”, przedstawiciele OIP w Rzeszowie przeprowadzili szereg szkoleń organizowanych wspólnie m.in. z powiatowymi urzędami pracy, z policją, tj. Wojewódzką Komendą Policji w Rzeszowie, komendami miejskimi policji z kilku podkarpackich miast, a także Wojewódzkim Urzędem Pracy w Rzeszowie, dedykowanych pracownikom i osobom poszukującym pracy za granicą, w tym w rolnictwie. Udzielali także informacji i porad prawnych na temat bezpiecznych wyjazdów do pracy za granicę, warunków legalnej pracy w ramach prac sezonowych oraz zagrożeń wynikających z wykonywania pracy nierejestrowanej. Zorganizowano **8 spotkań szkoleniowych**, w których uczestniczyło łącznie **183 osoby**.

Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki

- Okręgowy Inspektorat Pracy w Szczecinie zorganizował **5 spotkań szkoleniowych** dla **ponad 30 pracodawców** oraz **ponad 100 pracowników**. Wśród pracodawców znajdowali się również przedsiębiorcy działający w obszarze rekrutacji i udostępniania pracowników, prowadzący agencje zatrudnienia w zakresie pracy tymczasowej. W trakcie szkoleń przybliżono zagadnienia dotyczące legalnego zatrudniania obywateli polskich i cudzoziemców, a także uczulano uczestników szkoleń na zachowania o charakterze wskazującym na pracę przymusową. Celem szkoleń było ugruntowywanie dobrych praktyk i zachowań zgodnych z przepisami. Dwa szkolenia przeprowadzone zostały w formie videokonferencji, w ramach kampanii Europejskiego Urzędu ds. Pracy „Prawa przez cały rok” dotyczącej prac sezonowych. Jedno ze szkoleń zorganizowane zostało przy współpracy ze Związkiem Pracodawców Pomorza Zachodniego, jedno z Powiatowym Urzędem Pracy w Policach, a dwa we współpracy z zakładowymi organizacjami związkowymi.

II.8 Rozszerzenie współpracy z przedsiębiorstwami w zakresie wypracowania i wdrożenia narzędzi minimalizacji ryzyka wystąpienia pracy przymusowej w działalności biznesowej. Upowszechnianie narzędzi przeciwdziałania przez firmy temu ryzyku i wykrywania przypadków pracy przymusowej

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej wraz z partnerami współpracującymi w ramach Zespołu ds. Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw

Termin: 2020 – 2021 r.

Miernik: Szacunkowa liczba podmiotów, do których dotrze zestaw narzędzi do minimalizacji ryzyka pracy przymusowej, a także liczba wydarzeń, w czasie których informowano o tym problemie oraz przekazywano wiedzę o sposobach walki z tym zjawiskiem

Informacja zgłoszona przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Na stronie internetowej MFIPR <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/grupa-robocza-ds-relacji-z-osobami-swiadczacymi-prace> udostępniono **praktyczne narzędzia dla firm służące przeciwdziałaniu ryzyku pracy przymusowej**, a także ulotki ułatwiające wykrywanie zjawiska pracy przymusowej w języku polskim, angielskim, ukraińskim oraz rosyjskim. Narzędzia te, wypracowane przez ekspertów Grupy roboczej ds. relacji z osobami świadczącymi pracę, w tym przedstawicieli przedsiębiorstw, stanowią załączniki do **publikacji pt. „Praca przymusowa. Poradnik: jak ją rozpoznać i jej przeciwdziałać”**.

Firmy mają zapewniony stały dostęp do **nagrania webinaru prezentującego narzędzia służące minimalizacji ryzyka pracy przymusowej**, do którego link zamieszczony jest na stronie internetowej MFIPR (bezpośredni adres: https://www.youtube.com/watch?v=AnNNol_VbVg)

II.9 Akcja plakatowa mająca na celu budowanie świadomości zagrożenia wyzyskiem i pracą przymusową

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej we współpracy z wojewódzkimi Zespołami

Termin: 2020 r.

Miernik: Liczba instytucji wyposażonych w plakaty (urzędów wojewódzkich, urzędów pracy, agencji zatrudnienia).

Zadanie nie będzie realizowane przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

Odpowiedzialny za realizację tego zadania Departament Rynku Pracy w ramach dawnego Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie zrealizował tego w związku z realizacją innych działań.

W związku z niedawną restrukturyzacją i zmianami w obszarze kompetencji poszczególnych ministerstw, w tym zmianami dotyczącymi obecnego Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (dawniej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) polegającymi na przeniesieniu działu „praca”, w tym Departamentu Rynku Pracy do Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii, zadanie to nie leży w kompetencji obecnego Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. W toku kolejnych zmiana właściwość Departamentu Rynku Pracy powróciła do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

**Informacje zgłoszone przez wojewódzkie zespoły do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi
wybrane przykłady:**

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki

- Warmińsko-Mazurski Oddział Straży Granicznej w Kętrzynie przeprowadził dystrybucję materiałów informacyjnych o tematyce handlu ludźmi w 12 podmiotach, tj.: Urzędy Gminy: Barciany, Srokowo, Pozezdrze i Miłki, Powiatowy Urząd Pracy w Braniewie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Braniewie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Braniewie, Gminny Ośrodek Kultury w Barcianach, Ośrodek Zdrowia w Barcianach, Zespół Szkół Elektronicznych i Informatycznych w Giżycku, Centralny Ośrodek Sportu w Giżycku, Miejska Pływalnia Kryta w Giżycku;
- oplakatowano pomieszczenia Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców w Kętrzynie oraz pomieszczenie użytkowane przez Drużynę Harcerską „Aves”;
- w budynkach Prokuratur regionu olsztyńskiego prowadzono akcję plakatową mającą na celu budowanie świadomości zagrożenia wyzyskiem i pracą przymusową. Ogółem w plakaty wyposażono 12 obiektów, tj. Prokuratorę Okręgową w Olsztynie i prokuratury rejonowe okręgu olsztyńskiego;
- w plakaty wyposażono 22 instytucje, tj. Wojewódzki Urząd Pracy oraz powiatowe urzędy pracy.

Część III

Wsparcie i ochrona ofiar

III.1 Opracowanie i upublicznienie zasad funkcjonowania Krajowego Mechanizmu Referencyjnego (*National Referral Mechanism*) dla ofiar handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin: 2020-2021.

Miernik: powstanie dokumentu i jego publikacja.

Zostały wypracowane przez grupy robocze działające w ramach Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi następujące dokumenty:

- algorytm postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi,
- algorytm identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariusz Policji i Straży Granicznej,
- procedura postępowania dla pracowników Urzędu do Spraw Cudzoziemców rozpatrujących wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w przypadku dokonania wstępnej identyfikacji cudzoziemca jako ofiary handlu ludźmi,

które zostały rozpowszechnione i wdrożone w 2021 r.

W 2021 r. w ramach ww. Zespołu został wypracowany również algorytm pn.: wytyczne dla inspektorów pracy wraz towarzyszącą im listą wskaźników identyfikacji potencjalnych ofiar handlu ludźmi do pracy przymusowej (szerzej w rozdz. IV.6).

Opracowany został także i złożony w całość materiał do podręcznika dla organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości (szerzej w rozdz. IV.5). Po opublikowaniu podręcznika planuje się analizę opracowania pod kątem przygotowania algorytmu dla organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

W ocenie Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA ww. opracowania mogą stanowić podstawę, dokumenty bazowe oraz ramy dla zbiorczego opisu Krajowego Mechanizmu Referencyjnego.

III.2 Wzmocnienie roli wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: wojewódzkie Zespoły do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Termin: 2020–2021.

Miernik: Liczba spotkań konsultacyjnych.

W związku ze zmianami organizacyjnymi (szerzej w rozdz. I.1), a także wystąpieniem kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej nastąpiło przegrupowanie priorytetów i koncentracja zasobów na sprawach niezwłocznych, wymagających natychmiastowej reakcji. Zadanie będzie przedmiotem analizy w czasie spotkań z przedstawicielami wojewódzkimi zespołami.

Planuje się więcej działań skierowanych do wojewódzkich zespołów w ramach kolejnego Krajowego Planu Działań.

Informacje zgłoszone przez wojewódzkie zespoły do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi – wybrane przykłady:

Podlaski Urząd Wojewódzki

Na posiedzeniu Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi wnioskowano, aby na następnym posiedzeniu Zespołu zainicjować wymianę informacji, dotyczących działań służb społecznych m in. działań podejmowanych przez PCPR-y (w zakresie umieszczania dzieci-ofiary handlu ludźmi w pieczy zastępczej) oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w zakresie bezpiecznych wyjazdów (eures-sieć europejskich ofert pracy).

III.3 Opracowanie rozwiązań prawnych związanych z zapewnieniem ubezpieczenia zdrowotnego dla ofiar i ofiar-świadków handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Sprawiedliwości oraz inne instytucje oraz organy zaangażowane.

Termin: 2020-2021.

Miernik: Opracowanie rozwiązań prawnych.

Zadanie nie zostało zrealizowane. Szerzej na ten temat w rozdz. VII.1.

III.4 Kontynuacja kompleksowego zabezpieczenia potrzeb ofiar i ofiar-świadków handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin 2020–2021.

Miernik: liczba osób, którym udzielono wsparcia.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji powierzył realizację zadania publicznego pn. Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi organizacjom pozarządowym wyłonionym w drodze otwartego konkursu ofert, o którym mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W 2021r. zadanie realizowane było przez La Stradę – Fundację Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu oraz Stowarzyszenie Po MOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej. Na realizację zadania przeznaczono 1 100 000 zł.

Zadanie to było również uwzględnione w Programie współpracy Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2020-2022. Program ten wskazuje bezpośrednio na powierzanie organizacjom pozarządowym realizacji zadania publicznego Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla Ofiar Handlu Ludźmi.

Celem zadania jest zabezpieczenie potrzeb ofiar handlu ludźmi – obywateli polskich, obywateli Unii Europejskiej i obywateli państw trzecich bez względu na obywatelstwo, wiek i płeć (ze szczególnym uwzględnieniem cudzoziemców, którzy otrzymali zaświadczenie, o którym mowa w art. 170 ustawy o cudzoziemcach oraz cudzoziemców, którzy przebywają w Polsce na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy o cudzoziemcach lub ubiegają się o wydanie takiego zezwolenia) oraz pomoc osobom zagrożonym tym procederem. Zadanie obejmuje następujące części:

- Cz. A. Prowadzenie całodobowego telefonu zaufania dla ofiar i świadków handlu ludźmi oraz prowadzenie telefonicznego poradnictwa prewencyjnego dla przypadków indywidualnych. Działania: całodobowe telefoniczne wsparcie osób (udzielanie informacji dla ofiar i świadków na temat ich praw i obowiązków; udzielanie informacji na temat dostępnej pomocy; organizacja pomocy); świadczenie poradnictwa prewencyjnego, w szczególności przedwyjazdowego.
- Cz. B. Zapewnienie podstawowych potrzeb życiowych, interwencja kryzysowa oraz pomoc w reintegracji. Działania: ocena potrzeb ofiar handlu ludźmi; zapewnienie ubrań, środków higienicznych, wyżywienia, podstawowej opieki medycznej; asystowanie ofierze podczas kontaktu z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości; indywidualna praca z ofiarą; wsparcie psychologiczne; pomoc tłumacza; transport ofiary na terenie kraju; pomoc przy legalizacji pobytu; konsultacje prawne; zapewnienie uczestnictwa ofiar handlu ludźmi w kursach zawodowych i kursach języka polskiego zgodnie ze stwierdzonymi potrzebami; współpraca w kwestii organizacji i udzielania pomocy z właściwymi podmiotami działającymi na terenie kraju i za granicą oraz kompleksowa organizacja bezpiecznego powrotu do kraju pochodzenia jedynie w uzasadnionych przypadkach; w miarę możliwości zapewnienie ciągłości wsparcia, tj. umożliwienie kontaktu za zgodą ofiary z odpowiednią organizacją w kraju pochodzenia; dyspozycyjność przez 24h na dobę.
- Cz. C. Prowadzenie schroniska lub schronisk oraz organizacja bezpiecznych miejsc zakwaterowania/schronienia. Działania: zapewnienie bezpiecznego zakwaterowania dla ofiar handlu ludźmi bez względu na obywatelstwo, wiek i płeć z możliwością odizolowania ofiary, np. z powodów zdrowotnych, różnicy płci itp.; możliwość zapewnienia noclegu ofierze z małoletnim dzieckiem/dziećmi, wyżywienie, opieka, dyspozycyjność personelu KCIK przez 24h na dobę (w szczególności zapewnienie bezpiecznych miejsc zakwaterowania/schronienia dla kobiet, mężczyzn, kobiet z dziećmi, dzieci bez opieki, rodzin).
- Cz. D. Konsultacje dla instytucji państwowych i samorządowych w zakresie pracy z ofiarami handlu ludźmi, w tym dla instytucji/podmiotów świadczących pomoc ofiarom. Działania: wystąpienia podczas warsztatów, szkoleń, konferencji i seminariów dla instytucji państwowych i samorządowych oraz organów ścigania; konsultacje i poradnictwo telefoniczne dla takich instytucji odbywa się w ramach części A zadania; opracowanie i druk materiałów informacyjno-promocyjnych o KCIK; dyspozycyjność przez 24h na dobę.

W ramach zadania Fundacja La Strada oraz Stowarzyszenie Po MOC udzieliły wsparcia w następującej formie i wymiarze:

- **210 beneficjentów KCIK** (zgodnie z ofertą planowano 155 osób)
Liczba beneficjentów ogółem: 210 osób. W tym: 125 - to nowe osoby, 82 osoby - kontynuacja pracy z poprzedniego roku, 3 osoby - „reaktywacja”, czyli osoby, które zgłosiły się ponad rok po zakończeniu z nimi pracy.
Liczba kobiet: 115 osób, liczba mężczyzn: 95 osób;
- **1 815 konsultacji** (zgodnie z ofertą planowano 1 600 konsultacji);
- **zakwaterowanie w specjalistycznych schroniskach 216 osób** (zgodnie z ofertą planowano 110);
- **zakwaterowanie w innych miejscach w szczególnych sytuacjach 74** razy (zgodnie z ofertą planowano 60 razy);

- **przeprowadzenie 361 interwencji kryzysowej** na rzecz ofiar i potencjalnych ofiar handlu ludźmi (zgodnie z ofertą planowano 120 interwencji);
- **pomoc w reintegracji 145 osób** (zgodnie z ofertą planowano 60 osób);
- dla osób planujących wyjazd za granicę udzielono **380 porad telefonicznych, korespondencyjnych i bezpośrednich** (zgodnie z ofertą planowano 200 porad).

KCIK ściśle współpracuje z wojewódzkimi zespołami do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi w celu niezwłocznego i adekwatnego udzielenia pomocy pokrzywdzonym i potencjalnym ofiarom handlu ludźmi na terenie Polski. Podstawą tej pomocy są uprawnienia ofiar handlu ludźmi określone w ustawie o pomocy społecznej oraz obowiązki wojewody w tym zakresie.

Informacje zgłoszone przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Zgodnie ze sprawozdaniem resortowym Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, dane statystyczne za 2020 r. dotyczące udzielania wsparcia ofiarom handlu ludźmi w systemie pomocy społecznej przedstawiają się następująco:

- z powodu potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi pomocą społeczną objęto **517 rodzin**;
- na podstawie art. 5a ustawy o pomocy społecznej udzielono wsparcia **26 cudzoziemskim ofiarom handlu ludźmi**, w tym:
 - **25 cudzoziemców** otrzymało zasiłek celowy w formie pieniężnej,
 - **5 cudzoziemców otrzymało pomoc w naturze** (schronienie, posiłek, niezbędne ubranie).

Pełne dane roczne za 2021 r. nie są jeszcze dostępne, natomiast zgodnie ze sprawozdaniem resortowym, dane statystyczne za I półrocze 2021 r. dotyczące udzielania wsparcia ofiarom handlu ludźmi w systemie pomocy społecznej przedstawiają się następująco

- z powodu potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi pomocą społeczną objęto **238 rodzin**;
- udzielono wsparcia **21 cudzoziemskim ofiarom handlu ludźmi**, w tym:
 - **18 cudzoziemców** otrzymało zasiłek celowy w formie pieniężnej,
 - **5 cudzoziemców otrzymało pomoc w naturze** (schronienie, posiłek, niezbędne ubranie).

III.5 Upowszechnianie informacji dla zidentyfikowanych ofiar handlu ludźmi dot. ich praw (w języku zrozumiałym dla ofiary)

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi i organami ścigania.

Termin 2020–2021.

Miernik: nakład ulotek.

Zadanie wykonane zgodnie z opisem w II.1.

III.6 Opracowanie Programu wsparcia i ochrony małoletnich ofiar handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Równego Traktowania (PRdsRT) oraz organizacjami pozarządowymi.

Termin: 2020-2021.

Miernik: koncepcja Programu i propozycja jego wdrożenia.

Informacje zgłoszone przez Wojewódzkie Zespoły do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi – wybrane przykłady:

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki

Działania realizowane były zgodnie z delegacją art. 22 ust 15 ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268).

W 2021 r. w toku były działania koordynujące pomoc obywatelowi Jemenu. Forma wykorzystywania: praca przymusowa w branży gastronomicznej.

Obywatel Jemenu przebywa w Busku-Zdrój, w domu znajomego małżeństwa z Jemenu. Został objęty wsparciem ze strony KCIK oraz ośrodka pomocy społecznej w Busku. Dyrekcja oraz pracownik OPS współpracowali w tym zakresie zarówno z KCIK jak i Pracownikami ŚUW z Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców oraz Polityki Społecznej i Zdrowia. Obywatel Jemenu otrzymał pozytywną decyzję w sprawie legalnego pobytu w Polsce, obecnie po złożeniu wniosku o wydanie karty pobytu otrzyma ją zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Małopolski Urząd Wojewódzki

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie udzielał pomocy **3 ofiarom handlu ludźmi** na podstawie art. 5a ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej. Było to **2 obywateli Kolumbii i 1 osoba z Ukrainy**.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krakowie udzielił schronienia **4 cudzoziemcom** przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12.12.2013 r. o cudzoziemcach. W trakcie udzielania pomocy ww. osobom, Ośrodek współpracował z Fundacją La Strada oraz w przypadku jednej z osób również z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki

- Udzielono wsparcia Fundacji La Strada w przeszkoleniu **ponad 20 pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych** funkcjonujących na terenie województwa mazowieckiego. Przewodnicząca Zespołu rozesała informację do placówek opiekuńczo-wychowawczych, pozyskane dane wszystkich chętnych osób zostały zebrane, scalone i przekazane do Fundacji La Strada. Szkolenie odbyło się 24.09.2021 r.
- Udzielono pomocy Fundacji La Strada w umieszczeniu małoletniej ofiary handlu ludźmi w warszawskiej placówce (wrzesień 2021 r.).
- **Biuro Pomocy i Projektów Społecznych m. st. Warszawy** prowadziło Warszawski Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Pomoc udzielana była w formie ambulatoryjnej oraz pobytu w hostelu prowadzonym przez Ośrodek. W 2021 r. WOIK udzielił pomocy (**pobyt w hostelu**)

12 osobom zidentyfikowanym jako ofiary handlu ludźmi bądź będącym w procedurze identyfikacji. Schronienia udzielono 10 mężczyznom (obywatelom: Polski - 2, Jemenu - 1, Kolumbii - 5, Mołdawii - 2) oraz 2 kobietom (obywatelki Polski i Mołdawii). Osobom tym udzielono również pomocy w formie poradnictwa socjalnego i psychologicznego. WOIK współpracuje w zakresie kompleksowego wsparcia z Fundacją La Strada. Jednostką kierującą osoby do Ośrodka jest Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie.

- Ponadto w ramach realizacji indywidualnych programów integracji **Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie** udzielało i nadal udziela **pomocy 2** obywatelkom Sierra Leone i Gwinei (posiadającym ochronę międzynarodową, **zidentyfikowanym jako ofiary handlu ludźmi**). Panie otrzymują pomoc finansową, wsparcie pracownika socjalnego. Cudzoziemki objęte są również pomocą Fundacji La Strada.
- **Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie** w 2021 r. wszczęło **3 spośród 6 postępowań w sprawie udzielenia pomocy w ramach indywidualnych programów integracji** zawieszonych do czasu osiągnięcia pełnoletności przez cudzoziemki zidentyfikowane jako ofiary. Każda z małoletnich cudzoziemek objęta jest wsparciem Fundacji La Strada.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki

- **Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM)**, w ramach realizowanego **programu pomocy w dobrowolnym powrocie i reintegracji** udzieliła pomocy **14 ofiarom handlu ludźmi**. Osoby powróciły do następujących krajów: Bułgaria (2), Kolumbia (2), Mołdawia (3), Meksyk (5), Ukraina (1), Uganda (1).

Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki

- **Miejski Ośrodek Pomocy w Szczecinie** – do Ośrodka zgłosiło się 5 osób, które poinformowały o problemie handlu ludźmi. Osoby będące ofiarami handlu ludźmi każdorazowo traktowane są jak osoby będące w kryzysie. Korzystając z zasobów MOPR w Szczecinie udzielana jest specjalistyczna pomoc psychologiczna i terapeutyczna, pomoc socjalna oraz prawna. Na rzecz pomocy ofiarom handlu ludźmi, Dział Interwencji Kryzysowej współpracuje z fundacją La Strada.

Dolnośląski Urząd Wojewódzki

- Za pośrednictwem Stowarzyszenia na Rzecz Integracji Społeczeństwa Wielokulturowego NOMADA oraz we współpracy z Fundacją La Strada w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu złożono wnioski o pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi – 5 obywateli Kolumbii. Obecnie wnioski znajdują się na etapie procedowania.

Część IV

Ściganie przestępstwa handlu ludźmi

IV.1 Bieżąca analiza / Koordynacja współpracy pomiędzy Policją, Strażą Graniczną i Prokuraturą w zakresie wsparcia ofiar i zwalczania handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: grupa robocza ds. wsparcia ofiar działająca w ramach Zespołu.

Termin: 2020-2021 (realizowane na bieżąco).

Miernik: liczba spotkań.

Informacja zgłoszona przez Straż Graniczną

W 2021 r. Straż Graniczna zidentyfikowała **71 ofiar handlu ludźmi** (z podziałem na kraj pochodzenia, płeć, wiek, formę wyzysku):

- **25 ob. Kolumbii** (M-21, 29, 30, 30, 31, 31, 34, 39, 45, 43, 48, 21, 26, 28, 36, 37, 38, 21, 29,31/ K- 19, 29, 29, 39, 43) - praca przymusowa,
- **14 ob. Mołdawii** (M- 21, 26, 27, 27, 29, 39, 40, 45, 45/ K- 21, 23, 28, 31, 38) - praca przymusowa,
- **4 ob. RP** (M- 31/ K- 35, 38,42) - praca przymusowa (M)/ prostytutka (K),
- **4 ob. Ukrainy** (M- 31/ K- 22, 25, 51) - praca przymusowa,
- **2 ob. Filipin** (K-43, 53) - praca przymusowa,
- **2 ob. Kongo** (K- 15, 17) - prostytutka,
- **1 ob. Gwinei** (M- 33) - prostytutka,
- **1 ob. Kamerunu** (K- 26) - prostytutka,
- **1 ob. Jemenu** (M- 22) - praca przymusowa,
- **1 ob. Indii** (M- 37) - praca przymusowa,
- **1 ob. Rumunii** (K-26) - praca przymusowa,
- **6 ob. Wenezueli** (M- 28,37,27,28,34,38) – praca przymusowa,
- **9 ob. Meksyku** (M- 37, 51, 52, 54, 39, 49, 25, 36, 45) – praca przymusowa.

W **2021 r.** wszczęto **12 nowych śledztw**, z czego **7** z obszaru wyzysku do pracy przymusowej, **3** z obszaru wyzysku do prostitucji, **1** z obszaru zmuszania do żebractwa oraz **1** z innych form wyzysku (fikcyjne małżeństwa).

L.P.	Forma wyzysku/kogo dotyczy	Miejsce wszczęcia/ organ prowadzący	Uwagi
1.	Praca przymusowa 2 ob. Filipin w obszarze wyzysku do	WOŚ Nadwiślański OSG.	Odmowa wszczęcia postępowania przygotowawczego.

	niewolnictwa domowego.		
2.	Praca przymusowa 1 ob. Indii w restauracji.	Placówka SG w Krakowie. Karpacki Oddział SG/ Prokuratura Okręgowa w Krakowie.	Identyfikacja ofiary na podstawie informacji przekazanej przez Fundację La Strada. Śledztwo w toku.
3.	Praca przymusowa oraz niekorzystne rozporządzenie mieniem na szkodę obywatela RP.	WOŚ Morski OSG/ Prokuratura Okręgowa w Gdańsku.	Identyfikacja ofiar na podstawie informacji własnych. Śledztwo w toku.
4.	Żebractwo wobec n/n małoletnich ob. Rumunii pochodzenia romskiego.	Placówka SG w Gdyni . Morski OSG/ Prokuratura Okręgowa w Gdańsku.	Postępowanie wszczęto na podstawie materiałów medialnych. Śledztwo w toku.
5.	Praca przymusowa 1 ob. Ukrainy w nielegalnej fabryce papierosów/zmuszanie do popełnienia przestępstwa z kks.	Placówka SG w Ustce Morski OSG/ Prokuratura Okręgowa w Słupsku.	Postępowanie wszczęto na podstawie informacji własnych. Śledztwo w toku.
6.	Wyzysk do prostytucji 1 ob. Kamerunu.	WOŚ Warmińsko-Mazurski OSG. Prokuratura Rejonowa w Kętrzynie.	Identyfikacja ofiary na podstawie informacji własnych. Postępowanie umorzono.
7.	Praca przymusowa oraz niewolnictwo domowe 1 ob. Ukrainy.	Placówka SG w Łodzi. Nadwiślański OSG/ Prokuratura Okręgowa w Łodzi	Identyfikacja ofiary na podstawie informacji własnych. Śledztwo w toku.
8.	Wyzysk do prostytucji wobec 1 małoletniej ob. Kongo.	WOŚ Podlaski OSG. Prokuratura Okręgowa w Białymstoku.	Identyfikacja ofiary na podstawie informacji własnych. Śledztwo w toku.
9.	Wyzysk do prostytucji wobec 1 małoletniej ob. Kongo oraz 1 ob. Gwinei.	WOŚ Podlaski OSG Prokuratura Okręgowa w Białymstoku.	Identyfikacja ofiary na podstawie informacji własnych. Śledztwo w toku.
10.	Wyzysk do zawierania fikcyjnych małżeństw ob. RP.	Placówka SG w Opolu. Śląski OSG/Prokuratura Okręgowa w Opolu.	Śledztwo na podstawie wyłączonych materiałów. Postępowanie w toku.
11.	Wyzysk do pracy przymusowej wobec 4 ob. Maroka.	Placówka SG w Kłodzku. Nadodrzański OSG/Prokuratura Okręgowa w Świdnicy.	Śledztwo na podstawie materiałów Policji. Postępowanie w toku.
12.	Wyzysk do pracy przymusowej wobec 25 ob. Kolumbii, 6 ob. Meksyku, 9 ob. Wenezueli w sektorze przetwórstwa rolnego.	WOŚ Nadbużański OSG/ Prokuratura Krajowa w Lublinie.	Identyfikacja na podstawie informacji Fundacji La Strada oraz informacji własnych. Śledztwo w toku.

W analizowanym okresie zakończono 7 postępowań karnych:

- śledztwo Karpackiego OSG z 2020 r. dotyczące wyzysku ob. Jemenu do pracy przymusowej w gastronomii - skierowanie aktu oskarżenia,
- śledztwo Nadodrzańskiego OSG z 2020 r. dot. wyzysku do pracy przymusowej ob. Rosji - skierowanie aktu oskarżenia,
- śledztwo Śląskiego OSG z 2016 r. dotyczące zmuszania obywaterek RP do zawierania fikcyjnych małżeństw – postępowanie umorzono i wyłączono materiały do nowego postępowania (informacja zawarta w tabeli powyżej w poz.10),

- śledztwo Nadwiślańskiego OSG z 2018 r. dotyczące niewolnictwa domowego ob. Syrii - postępowanie umorzono,
- śledztwo Morskiego OSG z 2020 r. dot. wyzysku do pracy przymusowej ob. Filipin - postępowanie umorzono,
- 2 sprawy opisane w tabeli pod poz. 1 i 6 tabeli (odpowiednio: odmowa wszczęcia i umorzenie postępowania).

Zarzuty przedstawiono **6** podejrzany: **4** ob. RP i **2** ob. Jemenu:

- **obywatele RP:**
 - M (68) i 1 K (65) - w ramach śledztwa z roku 2020 Nadodrzańskiego OSG dot. wykorzystania do pracy przymusowej na fermie drobiu ob. Rosji,
 - M (38) i M(32) - w ramach śledztwa z roku 2020 Karpackiego OSG dot. wykorzystania do prostytucji ob. RP, dodatkowo zarzuty z art. 204 § 1 i 2 kk w zb. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 § 1 kk; z art. 304 § 1, 2 i 3 kk; z art. 124 ustawy 6 września 2001 r. prawo farmaceutyczne. Ponadto, w toku w/w postępowania przygotowawczego kolejni podejrzani: 2 ob. RP – K (40 i 59) z art. 299 § 1 i 5 kk w zw. z art. 12 § 1 kk i 1 ob. RP - K (32) z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 239 § 1 kk.
- **obywatele Jemenu:**
 - M (38) i M (69) w ramach śledztwa z roku 2020 Karpackiego OSG dot. wykorzystania ob. Jemenu do pracy przymusowej w gastronomii.

W roku 2021 nie wszczynano karnych postępowań przygotowawczych, na skutek wspólnych kontroli SG z Państwową Inspekcją Pracy.

W oparciu o dane statystyczne, które dotyczą liczby ofiar ujawnionych, jak i liczby wszczynanych postępowań przygotowawczych stwierdzić należy, że w dalszym ciągu dominującą formą wyzysku jest praca przymusowa.

Straż Graniczna w 2021 r. najwięcej ofiar z obszaru wyzysku do pracy przymusowej zidentyfikowała w ramach śledztwa wszczętego w tymże roku przez Bieszczadzki Oddział SG. Liczba ta przedstawia się następująco: 25 ob. Kolumbii, 6 ob. Meksyku, 9 ob. Wenezueli (poz. 12 w/w tabeli).

Postępowanie przygotowawcze prowadzone było początkowo wraz z Prokuraturą Okręgową w Lublinie, a obecnie wspólnie z Wydziałem Zamiejscowym Departamentu do Spraw Przeszłości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej w Lublinie. Głównym sektorem wyzysku w tej jest przetwórstwo warzywno-rolne.

Kolejną sprawą z obszaru wykorzystania do pracy przymusowej jest postępowanie przygotowawcze Morskiego Oddziału SG wszczęte w 2020 r., a które dotyczy wykorzystania ob. Mołdawii i ob. Ukrainy w sektorze przetwórstwa rybnego. W 2021 roku zidentyfikowano w ramach przedmiotowego śledztwa kolejnych 15 ob. Mołdawii, 1 ob. Rumunii i 2 ob. Ukrainy.

Aktem oskarżenia, zakończyła się sprawa prowadzona przez Nadodrzański Oddział SG dot. wyzysku obywatela Rosji do pracy przymusowej na fermie drobiu. Osoby oskarżone to polskie małżeństwo, które przez 23 lata zmuszało pokrzywdzonego do niewolniczej pracy bez jakiegokolwiek wynagrodzenia. Straty materialne w tym obszarze zostały oszacowane na ok. 1,5 mln złotych. Pokrzywdzony w 2021 r. od Wojewody Dolnośląskiego odebrał polskie obywatelstwo.

Kolejną sprawą zakończoną wniesieniem aktu oskarżenia jest śledztwo Karpackiego Oddziału SG dotyczące wykorzystania do pracy przymusowej 5 ob. Jemenu (akt oskarżenia obejmuje 1 osobę,

druga jest poszukiwana). Oskarżonym w tej sprawie jest obywatel Jemenu, który posiadał na terenie Polski (teren kilku województw) sieć restauracji typu „kebab”, w których zatrudniał swoich rodaków i wykorzystywał ich do pracy przymusowej. W przedmiotowej sprawie postanowienie o przedstawieniu zarzutów zostało wydane również wobec drugiego obywatela Jemenu, jednakże osoba ta jest obecnie poszukiwana przez organy ścigania.

Drugim rodzajem spraw prowadzonych przez Straż Graniczną są postępowania dotyczące wyzysku do prostytucji, w rozumieniu definicji handlu ludźmi.

Jedną z tych spraw, prowadzona przez Karpacki Oddział SG dotyczyła wyzysku kobiet (obywaterek RP) do prostytucji w tzw. „mieszkaniówkach”, które ulokowane były w różnych miastach na terenie Śląska. Podejrzani w tej sprawie to 2 obywatele RP, którzy zostali tymczasowo aresztowani i przedstawiono zarzuty z art. 189 a § 1 kk i inne. Dodatkowo, w/w przedstawiono zarzuty czerpania korzyści z nierządu, lichwy i handlu sterydami. W postępowaniu przygotowawczym kolejnym podejrzanym zarzuca się pranie pieniędzy oraz utrudnianie postępowania karnego.

Kolejną sprawą z obszaru wyzysku do prostytucji, jest postępowanie prowadzone przez Podlaski OSG. Identyfikacji ofiar handlu ludźmi dokonano w szczególnej sytuacji migracyjnej na granicy polsko-białoruskiej. Pierwszą z nich dotyczy małej (lat 15) obywatelki Demokratycznej Republiki Kongo. Ustalono, że w/w znajdowała się w krytycznej sytuacji w kraju pochodzenia, ponieważ w miejscu tym wielokrotnie dopuszczano się na jej szkodę przestępstw przeciwko wolności seksualnej. Z tego powodu, ojciec małej przekazał ją celem migracji do Europy. Na terytorium Białorusi przybyła drogą lotniczą, prawdopodobnie przy użyciu paszportu innej osoby lub sfałszowanego paszportu. Dziewczynka przechowywana była w wielu miejscach i przygotowywana była do pracy w seksbiznesie.

Drugą sprawą z obszaru wyzysku do prostytucji jest sprawa prowadzona również przez Podlaski OSG i dotyczy innej małej obywatelki Demokratycznej Republiki Kongo (lat 17) oraz mężczyzny obywatela Gwinei (lat 33), którzy wykorzystywani byli na terenie Rosji, a konkretnie w Moskwie do prostytucji w domu publicznym. Wstępne ustalenia wskazują, że wykorzystanie mogło trwać przez okres ok. 1,5 roku.

W obu sprawach, bezzwłocznie po ich ujawnieniu uruchomiony został program wsparcia i opieki, realizowany w ramach KCIK przez Fundację Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada.

Wskazać należy także, że w Morskim Oddziale SG pozostaje aktualnie w toku śledztwo dotyczące procederu żebractwa wykonywanego przez nn. małych obywateli Rumunii pochodzenia romskiego. Śledztwo dotyczy przestępstwa, do którego dojdzie miało na terenie Sopotu i dotyczy ono transportowania małych obywateli Rumunii celem nakłaniania ich do żebrania poprzez zbieranie pieniędzy, a następnie przekazywania osobom dorosłym uzyskanych w taki sposób środków finansowych.

Jeżeli chodzi o sprawy traktujące o innych formach wyzysku, wskazać należy na postępowanie karne prowadzone również przez Morski OSG, które dotyczy dopuszczenia się przez okres 4 lat handlu ludźmi w celu wykorzystania ich do pracy o charakterze przymusowym poprzez zwerbowanie i przyjęcie oraz przy wykorzystaniu krytycznego położenia, niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania oraz nadużycia stosunku zależności na szkodę ustalonego obywatela RP. W sprawie tej stwierdzono niekorzystne rozporządzenie mieniem pokrzywdzonego na kwotę w wysokości ponad 100 000 zł, fizyczne znęcanie się oraz przywłaszczenie pieniędzy z rachunku podmiotu gospodarczego.

Podsumowując, stwierdzić należy, że prowadzenie spraw o handel ludźmi jest procesem złożonym, często długotrwałym oraz wymagającym realizacji szeregu czynności procesowych, jak i operacyjno-rozpoznawczych. Kluczem warunkującym sukces w prowadzeniu spraw z tego obszaru, jak i innych spraw o charakterze transgranicznym jest współpraca międzynarodowa, która realizowana jest w szczególności poprzez EUROPOL, INTERPOL oraz z wykorzystaniem zagranicznymi oficerów

łącznikowymi organów ścigania akredytowanymi w RP i oficerów łącznikowymi Straży Granicznej i Policji akredytowanymi przy przedstawicielstwach RP za granicą.

Informacja zgłoszona przez Komendę Główną Policji

1. Handel Ludźmi (art. 189a § 1-2 k.k.).

Postępowania wszczęte – liczba postępowań wszczętych o przestępstwo handlu ludźmi w 2021 r. wyniosła **21** postępowań, z czego **12** postępowań wszczęto z art. 189a § 1 k.k. i **9** z art. 189a § 2 k.k.

Wszczęte postępowania dotyczyły nw. form:

- **12** w innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka, w tym **7** w formie przygotowania do przestępstwa;
- **2** w pracy lub usługach o charakterze przymusowym;
- **6** w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania, w tym **2** w formie przygotowania do przestępstwa;
- **1** w żebractwie.

Liczba przestępstw handlu ludźmi zarejestrowanych w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji w ramach prowadzonych postępowań w 2021 r. wyniosła **38** przestępstw, z czego **27** przestępstwa zarejestrowano z art. 189a § 1 k.k. i **11** z art. 189a § 2 k.k.

Spośród przestępstw zarejestrowanych:

- **14** zarejestrowano jako wykorzystanie w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania, w tym **2** w formie przygotowania;
- **9** w pracy lub usługach o charakterze przymusowym;
- **14** w innych formach poniżających godność człowieka, w tym **7** w formie przygotowania;
- **1** w żebractwie.

Przestępstwa stwierdzone – w 2021 r. liczba przestępstw stwierdzonych w postępowaniach zakończonych wyniosła **9**.

Spośród przestępstw stwierdzonych:

- Wszystkie przestępstwa dotyczyły wykorzystania w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania.

Podejrzani – w 2021 r. w prowadzonych postępowaniach przedstawiono zarzuty łącznie **17** podejrzanym, w tym **16** obywatelom Polski (**6** kobiet i **11** mężczyzn) i **1** obywatelowi Ukrainy (mężczyzna).

Ponadto w postępowaniach zakończonych w wykrytych przestępstwach ustalono **5** podejrzanych, w tym **4** obywateli Polski (mężczyźni) i **1** obywatela Bułgarii (mężczyzna).

Pokrzywdzeni – liczba zidentyfikowanych domniemanych ofiar handlu ludźmi (wg. formularzy identyfikacji przesłanych do WHL BK KGP) wyniosła **23** osoby.

Tabela nr 1. Domniemane ofiary handlu ludźmi wg. płci, wieku i obywatelstwa zidentyfikowane 2021 roku.

forma	domniemane ofiary ogółem	płeć			wiek			obywatelstwo		
		mężczyzna	kobieta	nieustalona	pełnoletni	niepełnoletni	nieustalona	polskie	bułgarskie	ukraińskie
w pracy lub usługach o charakterze przymusowym	5	5			5			4	1	
w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania	17		17		16	1		14	2	
w żebractwie	1		1		1					1
razem	23	5	18		22	1		18	3	1

Spośród ogółu zidentyfikowanych w 2021 r. domniemanych ofiar handlu ludźmi **17** osób mogło być wykorzystanych na terenie Polski, **1** na terenie Republiki Federalnej Niemiec, **4** na terenie Wielkiej Brytanii i **1** na terenie Tunezji. Chęć skorzystania z pomocy i wsparcia dla ofiar handlu ludźmi w ramach KCIK wyraziło **4** zidentyfikowane przez Policję osoby.

Tabela nr 2. Podejrzani z art. 189a k.k. w prowadzonych postępowaniach wg. obywatelstwa, płci, wieku i formy popełnienia.

obywatelstwo	polskie				ukraińskie			
	16				1			
płeć	K		M		K		M	
	6		11				1	
wiek	D	N	D	N	D	N	D	N
	6		11				1	
forma wykorzystania								
seksualne	3		6					
praca przymusowa	2		4					
inne wykorzystanie	1		1				1	

Tabela nr 3. Podejrzani z art. 189a k.k. w przestępstwach wykrytych w postępowaniach zakończonych wg. obywatelstwa, płci, wieku i formy popełnienia.

obywatelstwo	polskie				ukrainy			
	4				1			
pleć	K		M		K		M	
							1	
wiek	D	N	D	N	D	N	D	N
			4				1	
forma wykorzystania								
seksualne			4				1	

2. Opis zakończonych w 2021 r. postępowań przygotowawczych z art. 189a § 1 k.k.

KW Policji Gorzów Wielkopolski

- wykorzystanie w prostytucji.

Wydział Dochodzeniowo-Śledczy KW Policji w Gorzowie Wlkp., pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Świebodzinie, prowadził śledztwo przeciwko 29 i 22-letnim mężczyznom, obywatelom Polski i Ukrainy, którym zarzucono popełnienie zbrodni handlu ludźmi i czerpanie korzyści majątkowych z prostytucji.

W dniu 09.06.2021 roku Prokuratura Rejonowa w Świebodzinie skierowała do Sądu Rejonowego w Świebodzinie akt oskarżenia w tej sprawie.

Do zdarzenia doszło w 2016 roku, kiedy 24 – letnia wówczas kobieta znajdując się w trudnej sytuacji materialnej poszukiwała pracy. Poprzez funkcjonującą na terenie Rosji i Ukrainy stronę internetową „W KONTAKCIE”, na przełomie grudnia 2015 r. i stycznia 2016 r., znalazła ofertę pracy w Polsce w charakterze kelnerki w jednym z hoteli w m. Strzelce Krajeńskie.

W toku prowadzonego śledztwa ustalono, że 29-letni obywatel Polski kontaktował się telefonicznie z 22-letnim obywatelem Ukrainy w celu znalezienia kobiet pochodzących z Ukrainy do pracy w Polsce. Po skontaktowaniu się z pokrzywdzoną i uzyskaniu od niej fotografii jej wizerunku, obywatel Ukrainy przesłał je obywatelowi Polski. Następnie obywatel Polski wysłał obywatelowi Ukrainy 200 zł celem przekazania tych pieniędzy pokrzywdzonej aby mogła ona opłacić swoją podróż do Polski. Obywatel Polski jednocześnie nakazał obywatelowi Ukrainy poinformować pokrzywdzoną, że ma przyjechać do Rzeszowa, skąd zostanie następnie zabrana samochodem do miejsca pracy.

W dniu 21.02.2016 r., pokrzywdzona przyjechała autobusem z Kijowa do Rzeszowa, gdzie oczekiwał na nią 22-letni obywatel Ukrainy, który wskazał jej samochód, którym została zabrana do m. Nowa Sól przez kierowcę, który złożył ofertę przewozu za pośrednictwem serwisu Bla Bla Car. W m. Nowa Sól na pokrzywdzoną oczekiwał 29-letni obywatel Polski. Przetransportował on pokrzywdzoną do m. Świebodzin i tam umieścił ją w wynajmowanym mieszkaniu, w którym przebywała pracująca dla niego jako prostytutka obywatelka Polski. Ww. oświadczył, że pokrzywdzona będzie mieszkać w tym mieszkaniu razem z przebywającą tam już Polką i że następnego dnia zostanie przez niego zawieziona do pracy.

Następnego dnia 29-letni obywatel Polski, swoim samochodem przetransportował pokrzywdzoną oraz Polkę, która przebywała w tym samym mieszkaniu z pokrzywdzoną, na parking dla samochodów ciężarowych Port 2000 w rejonie m. Mostki w powiecie świebodzińskim. Tam pokrzywdzona została poinformowana przez obywatela Polski, że w tym miejscu będzie pracować i że instruowana będzie przez Polkę, z którą nocowała w mieszkaniu w Świebodzinie. W tym czasie pokrzywdzona

zorientowała się, że została podstępnie zwerbowana do uprawiania prostytucji, a pieniądze, które zarobi ma oddać obywatelowi Polski. Po pierwszym dniu 29-letni Polak, stanowczo oznajmił pokrzywdzonej, że ma pracować w ten sam sposób, w jaki pracuje Polka, z którą przebywała na parkingu Port 2000 i zarabiać jak najwięcej pieniędzy, bo w przeciwnym razie będzie miała problemy.

Następnego dnia 29-letni obywatel Polski zawiózł pokrzywdzoną na DK-92 relacji Świecko – Poznań i nakazał jej podjęcie pracy w prostytucji. Pokrzywdzona była tam sama, bez Polki, która instruowała ją poprzedniego dnia. Wieczorem ww. Polak odebrał pokrzywdzoną z drogi, nakazał jej oddanie wszystkich zarobionych pieniędzy i odwiózł ją do mieszkania w m. Świebodzin. Tam, korzystając, że w mieszkaniu nie było nikogo, pokrzywdzona zadzwoniła pod numer telefonu, który otrzymała przekraczając granicę ukraińsko-polską i skontaktowała się z Ambasadą/Konsulatem Ukrainy w Polsce przedstawiając w jakiej sytuacji się znalazła i prosząc o pomoc.

W ciągu niespełna 1 godziny informacja ta została przekazana do miejscowej jednostki Policji, której funkcjonariusze skontaktowali się z pokrzywdzoną, odnaleźli miejsce jej pobytu i uwolnili z procederu.

W dalszej kolejności dokonano zatrzymania 29-letniego Polaka, a następnie 22-letniego obywatela Ukrainy, których przesłuchano w charakterze podejrzanych. Wobec 29-letniego obywatela Polski zastosowano środek zapobiegawczy w postaci poręczenia majątkowego w kwocie 2000 zł, w stosunku do 22-letniego obywatela Ukrainy zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy.

Z uwagi na międzynarodową pomoc prawną, skierowaną do Ukrainy, śledztwo było zawieszane przez wiele miesięcy.

W dniu 09.06.2021 roku Prokurator Rejonowy w Świebodzinie przesłał akt oskarżenia w prowadzonym śledztwie.

KW Policji Katowice

- wykorzystanie w prostytucji.

Wydział Kryminalny KW Policji w Katowicach pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w Sosnowcu (wcześniej pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w Katowicach), prowadził śledztwo przeciwko 32 i 38-letnim mężczyznom, którym zarzucono popełnienie zbrodni handlu ludźmi i czerpanie korzyści z prostytucji. W dniu 09.03.2021 roku Prokuratura Okręgowa w Sosnowcu skierowała do Sądu Okręgowego w Katowicach akt oskarżenia w tej sprawie.

Do zdarzenia doszło w 2015 roku, kiedy 18 – letnia wówczas kobieta znajdując się w skrajnie ciężkiej sytuacji życiowej i materialnej poszukiwała pracy. Poprzez znajomą trafiła wówczas na 32 – letniego mieszkańca Bytomia, który pod pozorem zatrudnienia jej w lokalu gastronomicznym umówił ją na spotkanie z 38 – latkiem. Kiedy kobieta przyszła na rozmowę w sprawie pracy mężczyźni zabrali ją do mieszkania na terenie Katowic, w którym miała siedzibę nieformalna agencja towarzyska i pracowały prostytutki. Dopiero wtedy nastolatka zorientowała się, na czym tak naprawdę miała polegać jej praca.

W okresie od marca do sierpnia 2015 roku pokrzywdzona pod nadzorem 38 – latka świadczyła usługi seksualne w wynajętym przez niego lokalu mieszkalnym. Co pewien czas mężczyzna zmieniał jej miejsce pobytu i przewoził do kolejnych mieszkań na terenie Katowic, Sosnowca i Oświęcimia, w których organizował jej spotkania z klientami.

W sierpniu 2015 roku pokrzywdzona postanowiła porzucić pracę i uciec od sutenera. W celu zorganizowania ucieczki nawiązała kontakt z 32–latkiem, który wykorzystując jej położenie złożył jej ofertę pracy w charakterze prostytutki na terytorium Wielkiej Brytanii. Obiecał, że jedynie pod tym warunkiem obroni ją przed ewentualną zemstą ze strony 38–latka, a dodatkowo zorganizuje jej transport i pomoże wynająć pierwsze mieszkanie. Zaręczył też, że od tego momentu kobieta będzie

mogła sama decydować o świadczeniu pracy i ewentualnym powrocie do kraju. Obawiając się represji ze strony 38-latką kobieta wyraziła zgodę na proponowaną jej pracę.

W latach 2015–2017 pokrzywdzona była wykorzystywana do uprawiania prostytucji na terenie Wielkiej Brytanii, a później Niemiec. Wbrew zapewnieniom podejrzanego nie mogła jednak sama decydować o warunkach pracy bowiem 32 – latek zmuszał ją do świadczenia usług seksualnych z coraz większą ilością klientów stosując wobec niej przemoc fizyczną i psychiczną. Mężczyzna czerpał korzyści majątkowe z nierządu uprawianego przez pokrzywdzoną, ponieważ zabierał jej całość zarobionych przez nią pieniędzy.

Dopiero w połowie 2017 roku kobiecie udało się wrócić do Polski, kiedy niemiecka policja zainteresowała się działalnością przestępczą podejrzanego.

Na wniosek prokuratora Sąd zastosował wobec 38-letniego mężczyzny środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

Drugi z podejrzanych został wydany do Polski na podstawie Europejskiego Nakazu Aresztowania i obecnie przebywa w zakładzie karnym, gdzie odbywa karę pozbawienia wolności za przestępstwo handlu ludźmi.

KW Policji Kraków

- wykorzystanie w prostytucji.

Wydział Kryminalny KM Policji w Tarnowie pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Tarnowie prowadził w 2020 roku śledztwo przeciwko 41-letniemu obywatelowi Bułgarii, podejrzanemu o szereg przestępstw w tym o przestępstwo handlu ludźmi, gróźb karalnych oraz naruszenia nietykalności cielesnej.

Na podstawie uzyskanych informacji operacyjnych i dotarcia do pokrzywdzonych przestępczymi działaniami dwóch kobiet, trudniących się prostytucją przydrożną, w wieku 24 i 40 lat, ustalono że sprawca stosował wobec jednej z nich przemoc fizyczną i groźby karalne, a wobec drugiej groźby karalne. W trakcie śledztwa okazało się, że sprawca ten popełniał również czyny o znamionach wyczerpujących przestępstwo handlu ludźmi wobec 16-letniej mieszkanki Dębicy. Świadczyła ona, pod jego nadzorem, usługi o charakterze seksualnym na stacji paliw w miejscowości Ładna w powiecie tarnowskim. Koszt usługi seksualnej wyceniany był przez nich na minimum 150 zł. Ustalono, że sprawca osiągnął korzyść majątkową w wysokości co najmniej 1 900 zł. Ustalono, że między nastolatką a sprawcą wytworzyła się silna więź emocjonalna. Małoletnia zakochała się w sprawcy. Ten nie tylko przewoził ją na stację paliw w celu świadczenia usług seksualnych swoim samochodem, ale też nadzorował poprzez nieustanne obserwowanie jej z pojazdu, następnie odwoził ją do Dębicy, spędzał wspólnie czas, a także nocował z nią w hotelach. Sprawca miał również dysponować w całości pieniędzmi zarobionymi przez małoletnią w wyniku prostytucji.

Opisana wyżej sytuacja wyczerpywała znamiona handlu ludźmi. Wskazywały na to takie okoliczności jak wykorzystywanie przez sprawcę stosunku zależności emocjonalnej pomiędzy nieletnią, a dojrzałym mężczyzną, przewożenie na miejsce świadczenia usług seksualnych, następnie odwożenie i spędzanie z nią czasu. Taki sposób działania sprawcy jest znaną i dość powszechną metodą werbowania nieletnich poprzez postawienie siebie w roli „loverboya”.

Obywatel Bułgarii został zatrzymany w październiku 2020 r. między innymi dzięki obciążającym go zeznaniom wspomnianych wcześniej dwóch kobiet trudniących się przydrożną prostytucją. W jego samochodzie ujawniono przedmioty, którymi im groził, co potwierdzało wiarygodność ich zeznań. Również małoletnia, przesłuchana w obecności pedagoga z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Tarnowie, potwierdziła iż sprawca przewoził ją na wspomnianą stację paliw, gdzie pod jego nadzorem i opieką świadczyła usługi seksualne. Była ona przekonana, że zarobione przez nią w ten sposób pieniądze będą przeznaczone na ich wspólną przyszłość – jej ze sprawcą. Małoletnia oświadczyła, że prostytuowała się dobrowolnie. Nie chciała składać zeznań obciążających sprawcę

z powodu silnego związku emocjonalnego z nim. Podczas wykonywanych z nią czynności procesowych wyraźnie widać było silną więź emocjonalną z podejrzanym i brak chęci współpracy z organami ścigania z jej strony.

Zatrzymanemu obywatelowi Bułgarii przedstawiono zarzuty gróźb karalnych, naruszenia nietykalności cielesnej oraz uczynienia sobie stałego źródła dochodu z czerpania korzyści majątkowych z prostytucji uprawianej przez małoletnią. Po pogłębionej analizie sytuacji uznano, że relacja sprawcy z nieletnią wyczerpuje znamiona prawnej definicji handlu ludźmi, dlatego też zarzut czerpania korzyści z prostytucji małoletniej został ostatecznie uzupełniony o zarzut handlu ludźmi.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Tarnowie 41-letni obywatel Bułgarii został tymczasowo aresztowany na okres trzech miesięcy i osadzony w Zakładzie Karnym w Tarnowie.

KW Policji Katowice

- wykorzystanie w prostytucji.

Wydział Kryminalny KM Policji w Gliwicach prowadził czynności do prowadzonego śledztwa RSD-184/14, które zostało wszczęte w wyniku złożenia zawiadomienia o przestępstwie przez cztery młode kobiety. Dwie z nich w momencie przestępstwa miały ukończone 18 lat, jedna 19 i jedna 23 lata. Przeprowadzone postępowanie wykazało, że trzy z tych kobiet, każda z osobna, za pośrednictwem portalu internetowego Piękni.pl nawiązały kontakt z mężczyzną, który podawał, że wykonuje zawód adwokata w Niemczech prowadząc kancelarię prawną. Zaproponował im sponsoring w zamian za dotrzymanie mu towarzystwa w Niemczech, jego propozycja obejmowała również ewentualne kontakty seksualne za obopólną zgodą. Celem zachęcenia kobiet zaproponował wysokie wynagrodzenie oraz wysłał zdjęcia przystojnego mężczyzny, które miały przedstawiać jego samego. Kobiety zgodziły się na przyjazd, a jedna z nich zabrała ze sobą koleżankę, po wcześniejszym uzgodnieniu tego z mężczyzną. Mężczyzna zapłacił za bilety autobusowe pokrzywdzonych. Pierwsza z kobiet przyjechała do Niemiec w dniu 22 stycznia 2014 r., kolejne dwie koleżanki przyjechały w dniu 24.01.2014 r. i ostatnia w dniu 25 stycznia 2014 r. Na miejscu przywitał ich mężczyzna, z którym były umówione na sponsoring, jednak jego wygląd nie odpowiadał znanemu im wizerunkowi z wysyłanych przez niego zdjęć. Mężczyzna przewiózł kobiety samochodem w nieznaną, oddaloną od jakichkolwiek zabudowań mieszkalnych miejsce i wówczas poinformował je, że nie jest adwokatem i ma inaczej na imię. Oświadczył, że prowadzi ekskluzywny klub nocny, w którym będą pracowały. W budynku, w którym prowadzony był dom publiczny, znajdowały się już inne osoby: dwie kobiety, z których jedna była Polką i trzech mężczyzn narodowości albańskiej. W trakcie pobytu w lokalu pierwszej z kobiet i ostatniej mężczyzna używając przemocy, a w przypadku drugiej z kobiet również groźby popełnieniem przestępstwa na jej szkodę, doprowadził je do obcowania płciowego wbrew ich woli. W trakcie pobytu w domu publicznym trzy z ww. kobiet świadczyły usługi seksualne, za co otrzymały pieniądze. Ponadto celem ograniczenia kontaktu ostatniej z kobiet z pozostałymi pokrzywdzonymi, mężczyzna pozbawił ją na okres pół dnia wolności, zamykając kobietę w pokoju na klucz. Mężczyzna zakazał wszystkim kobietom kontaktowania się z pozostałymi osobami pracującymi w lokalu strasząc je wywołaniem u nich agresywnych zachowań i twierdząc, że są niebezpieczni. Ponieważ jedna z kobiet posługiwała się w niedużym stopniu językiem niemieckim i pomimo zastraszania zgłosiła obsłudze lokalu, że zostały tam sprowadzone podstępem i kategorycznie odmawiają dalszego świadczenia usług seksualnych, zakupiono im bilety powrotne i pierwsze trzy wyjechały do Polski w dniu 25.01.2014 r., a ostatnia 26.01.2014 r. Po powrocie do Polski kobiety otrzymywały od podejrzanego wiadomości oraz telefony, w których groził pokrzywdzonym ujawnieniem zdjęć oraz filmów nagranych z ich udziałem.

W wyniku przeprowadzonych na terenie Republiki Federalnej Niemiec czynności śledczych ustalono tożsamość sprawcy, który okazał się obywatelem Polski mieszkającym na stałe w Niemczech i uzyskano jego zdjęcie, które następnie okazano świadkom i pokrzywdzonym. Z przekazanych w toku śledztwa przez stronę niemiecką materiałów wynikało, że przestępcza działalność podejrzanego

dotycząca handlu ludźmi w celu uprawiania prostytucji była przedmiotem kilku postępowań prowadzonych na terenie RFN.

KW Policji Lublin

- wykorzystanie w prostytucji.

Wydział Kryminalny Komendy Miejskiej Policji w Zamościu prowadził czynności do prowadzonego śledztwa nr RSD-147/21dotyczącego handlu ludźmi w celu wykorzystania w prostytucji.

Jak wynikało z wykonanych czynności w sprawie w 2015 roku pokrzywdzona kobieta w wieku lat 17 poznała 35-cio letniego mężczyznę podczas jego pobytu w Zakładzie Karnym w Chełmie, kiedy z zakładu karnego wraz z innymi skazanymi przychodził na halę do szkoły „Budowlanki”, aby pograć w piłkę. Pokrzywdzona uczęszczała do szkoły znajdującej się po sąsiedzku. Wiedziała kiedy mężczyzna będzie na tych zajęciach, przychodziła tam i spotykali się na korytarzu. Na początku ich rozmowy były normalne, wszystko układało się dobrze. Mężczyzna wychodził też na przepustki gdzie razem spędzali wolny czas.

Kobieta była zagubiona i żyła w konflikcie z rodziną. Zaimponował jej starszy, pewny siebie mężczyzna. W 2017 roku mężczyzna zakończył odbywanie kary pozbawienia wolności, a następnie zamieszkali razem. Mężczyzna nie chciał iść do pracy, nadużywał alkoholu i stosował wobec pokrzywdzonej przemoc fizyczną, psychiczną i seksualną. Obydwoje nie mieli środków do życia, więc sprawca nakazał pokrzywdzonej, żeby świadczyła usługi seksualne za pieniądze. Mówił aby się zgodziła bo i tak mają dużo długów do spłaty. Kobieta początkowo odmawiała, lecz po kolejnych groźbach zgodziła się. Sprawca za pomocą portalu ogłoszeniowego www.lento.pl wyszukiwał osoby zainteresowane usługami seksualnymi, aranżował spotkania i ustalał wysokość opłat za usługi świadczone przez pokrzywdzoną. Kobieta, czuła się źle z tym co robiła, mówiła, że już więcej nie chce, lecz wtedy sprawca namawiał ją i mówił, że to wszystko po to aby lepiej im się żyło. Spotkania umawiane były nawet kilka razy dziennie. Po wykonanej usłudze wszystkie pieniądze zabierał sprawca. Kolejnych klientów mężczyzna szukał za pomocą strony internetowej www.szukammilionera.com. Do spotkań z klientami dochodziło w Biłgoraju, Lublinie, Warszawie, gdzie kobieta była zawożona przez kierowcę, gdyż sprawca nie miał prawa jazdy. Jak oświadczyła kobieta, często była przez niego wyzywana, uderzana po twarzy, kilka razy dostała krwotoku z nosa, miał też ciągnąć ją za włosy, dusił za szyję. Jak dodała uzależniła się od niego, żyła w utrudzie ponieważ cały czas zapewniał ją, że zarobione pieniądze z tytułu świadczenia usług seksualnych będą przeznaczone na spłatę długów. Czasami groził, że ją zabije, używał szantażu, że jak nie pojedzie do klienta to powie wszystkim czym się zajmuje. Groził, że zabije ją używając noża, wymachiwał ostrzem przed jej twarzą. Proceder ten trwał do stycznia 2019 roku, kiedy mężczyzna trafił kolejny raz do Zakładu Karnego.

Analizując całość zgromadzonego materiału przyjęto wstępnie wersję, iż pokrzywdzona została zwerbowana, poprzez użycie podstępny i wprowadzenie w błąd co do faktycznych zamiarów sprawcy, z wykorzystaniem metody na tzw. „loverboya”, w celu wykorzystania jej w prostytucji lub innych formach wykorzystania seksualnego.

Na podstawie zebranego materiału istniało duże prawdopodobieństwo, iż ww. była transportowana, przechowywana oraz wobec niej stosowano przemoc oraz bezprawne groźby. Za przyjętą wersją przemawiały przede wszystkim zeznania pokrzywdzonej.

W wyniku prowadzonego śledztwa zebrano materiał procesowy pozwalający na skierowanie przeciwko sprawcy aktu oskarżenia w związku z popełnionym przez niego przestępstwem handlu ludźmi.

Informacja zgłoszona przez Prokuraturę Krajową

1. **łącna liczba pokrzywdzonych: 447**, a w tym:

a) liczba pokrzywdzonych ze względu na wiek:

- dorosłych: 417;
- małoletnich: 30,

b) liczba pokrzywdzonych małoletnich z podziałem uwzględniającym kraj pochodzenia:

- Polska: 9;
- Rumunia: 19;
- Demokratyczna Republika Konga: 2;

c) liczba pokrzywdzonych dorosłych z podziałem ze względu na kraj pochodzenia:

- Polska: 309;
- Mołdawia: 50;
- Kolumbia: 17;
- Filipiny: 10;
- Jemen: 6;
- Ukraina: 5;
- Maroko: 5;
- Meksyk: 5;
- Peru: 4;
- Kamerun: 1;
- Papua Nowa Gwinea: 1;
- Indie: 1;
- Syria: 1;
- Bułgaria: 1;
- Wietnam: 1;

d) liczba pokrzywdzonych ze względu na formę wykorzystania:

- praca przymusowa: 121;
- prostytutka: 36;
- inne: 290 (w tym m.in. 175 celem wykorzystania do wyłudzenia świadczeń społecznych oraz 55 celem wykorzystania do popełnienia przestępstwa)

2. **liczba osób skierowanych do Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi: 4,**

3. liczba postępowań wszczętych na podstawie art. 189a § 1 i 2 k.k.: 57, z uwzględnieniem charakteru wykorzystywania:

- prace przymusowe: 17;
 - prostytutka: 18;
 - inne (w tym handel dziećmi, zmuszanie do wyłudzenia świadczeń socjalnych): 22;
4. **łączna liczba postępowań zakończonych: 48**, z uwzględnieniem sposobu zakończenia:
- skierowanie aktu oskarżenia: 9;
 - zawieszenie postępowania: 10;
 - umorzenie postępowania: 24;
 - odmowa wszczęcia postępowania: 5,
5. liczba postępowań, w których nastąpiła zmiana kwalifikacji czynu z handlu ludźmi na innych rodzaj przestępstwa: 2,
6. **liczba podejrzanych: 103**, a w tym:
- a) liczba podejrzanych ze względu na płeć/obywatelstwo:
 - 73 mężczyzn;
 - 30 kobiet;
 - b) Liczba podejrzanych ze względu na kraj pochodzenia:
 - 98 Polska;
 - 1 Mołdawia;
 - 1 Bułgaria;
 - 1 Jemen;
 - 1 Arabia Saudyjska;
 - 1 Ukraina
 - c) liczba podejrzanych ze względu na formę wykorzystywania:
 - prostytutka: 38;
 - praca przymusowa: 18,
 - inne 47 (w tym m.in. 21 celem wyłudzenia świadczeń socjalnych oraz 19 celem wykorzystania do popełniania przestępstw)
7. **liczba oskarżonych: 25**, a w tym:
- a) liczba oskarżonych ze względu na kraj pochodzenia:
 - 22 Polska;
 - 1 Bułgaria;
 - 1 Jemen;
 - 1 Ukraina;
 - b) liczba oskarżonych ze względu na formę wykorzystywania:

- praca przymusowa: 1;
- prostytutka: 21;
- inne: 3.

Prokurator Departamentu do Spraw Przeszeczności Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej brał udział w pracach zespołów oraz grup roboczych. Niezależnie od powyższego na bieżąco dokonywano omówienia spraw podczas spotkań z przedstawicielami Straży Granicznej i Policji. Oceny zasadności przyjmowanych kierunków postępowań oraz właściwości rzeczowej jednostek organizacyjnych Prokuratury do prowadzenia określonych śledztw w sprawach o handel ludźmi.

IV.2 Organizacja spotkań przedstawicieli Straży Granicznej i Państwowej Inspekcji Pracy zaangażowanych w realizację kontroli legalności zatrudnienia na terytorium RP, z uwzględnieniem problematyki handlu ludźmi i pracy przymusowej

Odpowiedzialni za realizację: Główny Inspektorat Pracy, Komenda Główna Straży Granicznej.

Termin: 2020-2021.

Miernik: liczba spotkań.

Informacja zgłoszona przez Główny Inspektorat Pracy

W dniach 27-29.10.2021 r. w Koszalinie odbyło się coroczne spotkanie przedstawicieli Straży Granicznej i Państwowej Inspekcji Pracy podsumowujące współpracę realizowaną na mocy Porozumienia Głównego Inspektora Pracy i Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 10.12.2018 r. w sprawie zasad współdziałania Państwowej Inspekcji Pracy i Straży Granicznej.

W programie szkolenia, poza omówieniem wyników kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców oraz najczęściej napotykanym problemom ze stosowaniem przepisów tzw. „ustawy specjalnej”, poruszono m.in.: temat planowanych zmian legislacyjnych związanych z dostępem cudzoziemców do rynku pracy oraz nowych przepisów dotyczących delegowania pracowników w ramach świadczenia usług; trendy statystyczne w migracji zarobkowej cudzoziemców; systemy informacyjne Straży Granicznej; oraz wykorzystywanie informacji uzyskiwanych w toku kontroli SG na potrzeby postępowań w sprawie wydawania wiz.

Spotkanie stanowiło także okazję do spotkania przedstawicieli kluczowych instytucji centralnych w obszarze działania których pozostają sprawy związane z pobytem i pracą cudzoziemców na terytorium RP, w tym PIP-GIP, KG SG, MRiPS (Departament Rynku Pracy), UDSC oraz Wydziału Konsularnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Ze strony Państwowej Inspekcji Pracy w dwudniowym spotkaniu uczestniczyły **22 osoby**.

Informacja zgłoszona przez Straż Graniczną

W dniu 25.11.2021 r. przedstawiciel Zarządu Operacyjno-Śledczego KG SG uczestniczył w szkoleniu pt. „Problematyka zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi, w tym do pracy przymusowej”. W trakcie przedsięwzięcia, w panelu dla Straży Granicznej przedstawiono multimedialny wykład pt. "Przeciwdziałanie handlowi ludźmi w działaniach Straży Granicznej. Współpraca z innymi instytucjami w zakresie eliminacji tego przestępstwa, w szczególności w obszarze pracy przymusowej"

IV.3 Spotkania z polskimi oficerami łącznikowymi oraz akredytowanymi w Polsce w celu wzmocnienia współpracy i wymiany informacji w zakresie zwalczania zjawiska handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Komenda Główna Policji.

Termin: 2020-2021.

Miernik: liczba spotkań / liczba uczestników.

Informacja zgłoszona przez Komendę Główną Policji

W 2021 roku policjanci WHL BK KGP uczestniczyli w **12 spotkaniach** zarówno z oficerami łącznikowymi akredytowanymi w Polsce jak i polskimi akredytowanymi za granicą, w tym: 4 spotkania z oficerem łącznikowym NCA w Polsce, 3 spotkania z niderlandzkim oficerem łącznikowym, 2 spotkania z oficerem łącznikowym w Niemczech oraz 1 spotkaniu z oficerami z USA.

Informacja zgłoszona przez Prokuraturę Krajową

Prokuratury Krajowej zorganizował spotkanie z oficerem łącznikowym Królestwa Niderlandów Panem Bertusem Klejerem, w celu omówienia zasad współpracy i wymiany informacji w zakresie spraw znajdujących się w toku.

IV.4 Opracowanie i wdrożenie nowego „Algorytmu postępowania funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi” – rozpoczęcie prac nad przygotowaniem nowego Algorytmu.

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komenda Główna Policji, Komenda Główna Straży Granicznej.

Termin: 2020-2021.

Miernik: opracowanie dokumentu / skierowanie do stosowania w jednostkach Policji i Straży Granicznej.

Zadanie zostało zrealizowane w 2020 r. W 2021 r. rozpowszechniono algorytm wśród funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej.

W dniu 05.02.2021 r. przedmiotowe Algorytmy zostały przesłane do Komendantów Oddziałów SG (9 jednostek organizacyjnych) oraz Komendantów Ośrodków Szkolenia SG (3 jednostki) celem wdrożenia do działań służbowych, jako narzędzia wspomagającego identyfikację ofiar handlu ludźmi oraz regulującego tryb postępowania w tym zakresie.

IV.5 Opracowanie podręcznika dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania, a także innych organów zaangażowanych w zwalczanie handlu ludźmi, w zakresie dotyczącym postępowania w sprawach o handel ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: grupa ekspercka Zespołu. (z udziałem MSWiA, MS, PK, KGP, KGSG, PRdsRT).

Termin: 2020-2021.

Miernik: publikacja podręcznika.

Grupa ds. podręcznika dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania opracowała całość merytoryczną podręcznika. Podręcznik został wstępnie złożony w całość i zweryfikowany. Z uwagi na znaczną objętość materiału rozpoczęte w roku 2021 prace edycyjne, korektorsko-redakcyjne oraz wydawnicze będą kontynuowane w roku 2022.

Materiał redakcyjny zawiera następującą treść:

- omówienie zjawiska handlu ludźmi – materiał opracowany przez przedstawiciela Komendy Głównej Policji,
- definicja handlu ludźmi w polskim prawodawstwie – materiał opracowany przez przedstawiciela Ministerstwa Sprawiedliwości,
- kompleksowe podejście do pokrzywdzonego – ofiary handlu ludźmi w procedurach dochodzeniowych i sądowych – materiał opracowany przez przedstawiciela Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- postępowanie karne w sprawach o handel ludźmi – materiał opracowany przez przedstawicieli Prokuratury Krajowej przy współpracy z przedstawicielami Komendy Głównej Straży Granicznej i Komendy Głównej Policji,
- postępowanie przed sądem – materiał opracowany przez przedstawiciela Ministerstwa Sprawiedliwości oraz eksperta-sędziego,
- współpraca międzynarodowa w sprawach o handel ludźmi – materiał opracowany przez przedstawiciela Komendy Głównej Straży Granicznej, Komendy Głównej Policji, Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, Prokuratury Krajowej, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz eksperta-sędziego.

IV.6 Opracowanie wytycznych dla inspektorów pracy, w zakresie metodyki prowadzenia czynności kontrolnych w sprawach, w których zachodzi podejrzenie handlu ludźmi, w szczególności pracy przymusowej

Odpowiedzialni za realizację: grupa robocza Zespołu (z udziałem MSWiA, MS, PK, KGP, KGSG), we współpracy z Głównym Inspektorem Pracy.

Termin: 2020-2021.

Miernik: opracowanie i wdrożenie wytycznych.

W roku 2021 zakończono prace związane opracowaniem ww. wytycznych dla inspektorów pracy wraz towarzyszącą im listą wskaźników identyfikacji potencjalnych ofiar handlu ludźmi do pracy przymusowej.

Wytyczne dla inspektorów pracy stanowią efekt kilkumiesięcznych prac członków grupy roboczej ad hoc, powołanej w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji w ramach Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, w skład której wchodził m.in. przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy (Departamentu Legalności Zatrudnienia), MSWiA, Straży Granicznej, Komendy Głównej Policji oraz Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada.

Przyjęty przez grupę roboczą dokument w dniu 23.12.2021 r. został przekazany do wszystkich okręgowych inspektoratów pracy celem stosowania w bieżącej działalności kontrolnej Państwowej Inspekcji Pracy.

Inne działania w obszarze ścigania handlu ludźmi zgłoszone przez podmioty zaangażowane w krajowy system przeciwdziałania handlowi ludźmi

Informacje zgłoszone przez Departament Funduszy Europejskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

DFE pełni rolę Operatora Programu „Sprawy wewnętrzne” Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 oraz Organu Odpowiedzialnego Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Funduszu Azylu, Migracji i Integracji. W ramach tych funduszy realizowane są projekty dotyczące przeciwdziałania handlowi ludźmi.

- I. W ramach Programu „Sprawy wewnętrzne” NMF 2014-2021 zagadnienie zwalczania przestępstwa handlu ludźmi zostało uznane za istotne zarówno w obszarze programowym „Międzynarodowa współpraca policyjna i zwalczanie przestępczości” (PA20), jak i „Azyl i migracja” (PA18) NMF 2014-2021.

W 2021 roku Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji rozstrzygnęło nabór otwarty w ramach obszaru programowego „Azyl i migracja” (PA18). Wnioskodawcy za uwzględnienie w projekcie zagadnień związanych ze zwalczaniem przestępstwa handlu ludźmi i pomocą ofiarom mogli otrzymać dodatkowe punkty.

W ramach tego obszaru do dofinansowania zostało wybranych 5 projektów, spośród których wszystkie zawierają elementy dotyczące przedmiotowej tematyki:

Beneficjent	Tytuł	Wartość całkowita w EUR
KGSG	Wzmocnienie kompetencji i kwalifikacji służb publicznych w obszarze migracji i azylu ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania nielegalnej migracji	604 000
ICMPD	Kompleksowe wsparcie osób o specjalnych potrzebach w polskim systemie zarządzania migracją (KOMPLEKS)	742 730
Helsińska Fundacja Praw Człowieka	Bezpieczny dom	555 485
KWP Szczecin	Integracja dla bezpieczeństwa - współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych	791 000
IOM	Zwiększanie efektywności działań w dziedzinie dobrowolnych powrotów	691 000

W 2021 r. porozumienia finansowe w 2 spośród 5 powyższych projektów zostały podpisane, a ich realizacja rozpoczęła się. Trwają prace zmierzające do podpisania pozostałych umów.

Natomiast w ramach obszaru programowego „Międzynarodowa współpraca policyjna i zwalczanie przestępczości” (PA20) podpisywanie umów w projektach wyłonionych do dofinansowania w ramach naboru rozstrzygniętego w 2020 r. jest w toku. W 3 spośród 4 projektów zawierających elementy dotyczące tematyki zwalczania handlu ludźmi, porozumienia finansowe zostały podpisane w 2021 r., a realizacja projektów rozpoczęła się.

- II. Ponadto, w ramach Programu Krajowego Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w 2021 r. ogłosiło otwarty nabór wniosków

nr 7/2020/FBW dla Celu szczegółowego 5: „Zapobieganie i zwalczanie przestępczości”, Celu krajowego 4: „Przestępczość – wspieranie ofiar”.

Nabór swoim zakresem obejmował:

1. Wzmocnienie kompetencji i umiejętności odpowiednich służb udzielających wsparcia osobom będącym ofiarami wybranych przestępstw;
2. Uproszczenie procedur związanych ze zgłaszaniem wszelkiego rodzaju zdarzeń, przestępstw i wykroczeń;
3. Zapewnienie pomocy ofiarom przestępstw;
4. Wypracowanie mechanizmów oraz najlepszych praktyk w zakresie wczesnej identyfikacji, ochrony i wsparcia świadków oraz ofiar przestępstw;
5. Upowszechnianie wiedzy na temat specyfiki różnych zagrożeń, w tym kampanie edukacyjno-informacyjne i spotkania edukacyjne.

Działania przewidziane w projekcie muszą być zgodne z celami Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (dalej: FBW). Z tego względu preferowane były w szczególności działania mające na celu wspieranie ofiar handlu ludźmi i przestępczości zorganizowanej, ofiar przestępstw z nienawiści, czy ofiar zagrożeń wynikających z użytkowania Internetu.

3 projekty z 6 zatwierdzonych do dofinansowania w ramach niniejszego naboru w bezpośredni sposób dotyczą wspierania ofiar handlu ludźmi:

Beneficjent	Tytuł	Kwota z FBW w PLN
KGP	Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego	1 173 778,44
Fundacja „Ubi societas, ibi ius”	Kampania edukacyjno-informacyjna „Ubi crimen, ibi victima	1 303 937,10
Stowarzyszenie Wspólnota Polska	Stworzenie bezpiecznego miejsca azylu dla ofiar handlu ludźmi wraz z prowadzeniem akcji edukacyjnych	2 923 236,00

Realizacja projektów rozpoczęła się i jest na początkowym etapie.

Informacje zgłoszone przez Wojewódzkie Zespoły do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi – wybrane przykłady:

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki

Oprócz wojewody na terenie województw świętokrzyskiego działania na rzecz zapobiegania handlowi ludźmi prowadziły także inne instytucje, których przedstawiciele są członkami Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. W ramach koordynacji ogółu realizowanych działań do Wojewody Świętokrzyskiego zostały zgłoszone poniższe formy aktywności podejmowane w ramach przedmiotowego zagadnienia w 2021 r. przez poszczególne instytucje:

- Okręgowa Inspekcja Pracy w Kielcach:

Na wniosek Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach, Komendy Powiatowej Policji we Włoszczowie, Komendy Powiatowej Policji w Końskich, Komendy Powiatowej Policji w Starachowicach oraz

Komendy Powiatowej Policji w Ostrowcu Św., w 2021 roku inspektorzy pracy wspólnie z Placówką Straży Granicznej w Kielcach brali udział w czynnościach kontrolnych dot. zagadnień handlu ludźmi w zakresie kontroli legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców.

– Karpacki Oddział Straży Granicznej:

W roku 2021 prowadzone było postępowanie przygotowawcze dotyczące handlu ludźmi zakończone skierowaniem aktu oskarżenia, przeciwko obywatelowi Jemenu (dotyczy przypadku wskazanego powyżej). Poniższa informacja przekazana została z Karpackiego Oddziału Straży Granicznej po uzgodnieniu jej treści z prokuratorem nadzorującym śledztwo:

Prokuratura Okręgowa w Nowym Sączu skierowała do Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu akt oskarżenia przeciwko 47 letniemu obywatelowi Jemenu zarzucając mu popełnienie przestępstwa handlu ludźmi, zagrożonego karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 - tj. z art. 189a § 1 k.k.

Jest to efekt pracy funkcjonariuszy Placówki Straży Granicznej w Kielcach, funkcjonariuszy Wydziału Operacyjno-Śledczego oraz nadzorującego postępowanie prokuratora Prokuratury Okręgowej w Nowym Sączu. W nawiązaniu do komunikatu zamieszczonego przez Prokuraturę Okręgową w Nowym Sączu: w maju 2020 roku funkcjonariusze Wydziału Operacyjno-Śledczego przyjęli od przebywającego na terenie Polski obywatela Jemenu zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez właściciela sieci restauracji, obywatela Jemenu, o zwabianie swoich rodaków do Polski i zmuszanie ich do niewolniczej pracy. Funkcjonariusze przesłuchali w charakterze świadków czterech pozostałych obywateli Jemenu. Wszystkich pięciu obywateli Jemenu uznano za domniemane ofiary handlu ludźmi i wydano stosowne zaświadczenia. Po przekazaniu zebranych materiałów Prokuratura Okręgowa w Nowym Sączu wszczęła śledztwo, które powierzyła do prowadzenia właściwej miejscowo Placówce Straży Granicznej w Kielcach. W trakcie jego prowadzenia udało się ustalić i zabrać materiał dowodowy świadczący o tym, że w latach 2018-2021 na terenie Jemenu oraz w różnych miastach na terenie województw mazowieckiego, lubelskiego, łódzkiego oraz podkarpackiego dochodziło do przestępczego procederu handlu ludźmi, którym trudniło się 2 obywateli Jemenu.

Przestępczy proceder polegał na podstępny werbowaniu na terenie Jemenu osób, w celu wykorzystania do pracy przymusowej, którą następnie wykonywali w restauracjach na terenie Polski. Przed swoimi rodakami roztaczali wizję dochodowej pracy w Polsce w dobrych warunkach. Dla mieszkańców ogarniętego od kilku lat wojną domową Jemenu była to bardzo atrakcyjna oferta. Koszty związane ze sprowadzeniem cudzoziemców do Polski w tym dokumentów wymaganych do wykonywania pracy na terenie RP pokrywał oskarżony. W zamian za zobowiązanie pieniężne (około 16 tys. dolarów amerykańskich), które pokrzywdzeni częściowo uiszczali wpłacając na rzecz oskarżonego, natomiast pozostałą kwotę zobowiązali się odpracować. Żądana opłata oraz podjęte zobowiązanie jej odpracowania były nieadekwatne do faktycznych warunków pracy i płacy, albowiem były niezgodne z obowiązującymi na terenie Polski przepisami przez co uniemożliwiały wywiązanie się z podjętego zobowiązania. Innym pokrzywdzonym oskarżony zaoferował załatwienie zezwoleń na pobyt i zatrudnienie za zobowiązania pieniężne, które mieli odpracować. Przeciwnie, żeby pozbyć się długu, musieliby pracować niemal za darmo przez sześć lat. Jednocześnie byli także wprowadzani w błąd, co do rzeczywistych kosztów ich przyjazdu do Polski. Ponadto na miejscu okazało się, że pracownicy zostali także wprowadzeni w błąd co do warunków pracy i płacy, jaką mają otrzymywać.

Jemeńczycy musieli pracować ponad osiem godzin dziennie, nierzadko przez siedem dni w tygodniu. Płacono im po kilkaset złotych miesięcznie. Ograniczono przy tym ich wolność, byli nieustannie kontrolowani. Poszkodowani zeznali w śledztwie, że mogli poruszać się tylko do pracy i z powrotem do miejsca zakwaterowania, byli stale obserwowani, ograniczano im kontakty z innymi osobami. Ustalono, że w ten sposób wykorzystano sześciu obywateli Jemenu (w trakcie prowadzonego śledztwa zidentyfikowano jeszcze jedną ofiarę). Wszystkich poddano niewolniczej pracy.

Właściciel sieci został zatrzymany. Nie przyznał się do wykorzystywania swoich rodaków w należących do niego lokalach. Zastosowano wobec niego wolnościowe środki zapobiegawcze w postaci poręczenia majątkowego i dozoru policji. Ma też zakaz opuszczania kraju.

W listopadzie 2021 roku Prokuratura Okręgowa w Nowym Sączu skierowała do Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu akt oskarżenia. Postępowanie wobec drugiego podejrzanego jest kontynuowane.

Kolejną informacją istotną, dla koordynowania poczynań związanych z przeciwdziałaniem handlowi ludźmi było szkolenie przeprowadzone przez eksperta z Komendy Głównej Straży Granicznej, które odbyło się 10.06.2021 roku w Karpackim Oddziale Straży Granicznej dla funkcjonariuszy z pionu operacyjno-śledczego i pionu do spraw cudzoziemców. Przedsięwzięcie to pozwoliło na zdobycie bądź poszerzenie wiedzy już posiadanej związanej z problematyką handlu ludźmi przez osoby, które w swojej działalności służbowej mogą zetknąć się z ofiarami i sprawcami tego procederu.

Artykuł	Postępowania wszczęte w 2021 roku	Postępowania stwierdzone w 2021 roku	Postępowania wykryte w 2021 roku	Podejrzani z wnioskiem o akt oskarżenia
Art. 189a§1 kk	1	0	0	0
Art. 204§1 kk	1	2	2	2
Art. 204§2 kk	1	9	9	2
łącznie	3	11	1	4

W 2021 roku zostały przeprowadzone na terenie woj. świętokrzyskiego **3 akcje Impact Joint Action Days 2021**, koordynowane przez Europol, w tym:

- w czerwcu 2021 r. działania ukierunkowane na zwalczanie handlu ludźmi w celu wykorzystania do pracy przymusowej. W ramach dwudniowej akcji na terenie woj. świętokrzyskiego **sprawdzono 56 miejsc**, w tym firmy, zakłady produkcyjne, gospodarstwa rolne, lokale gastronomiczne, hotele itp. W akcji udział wzięło: **85 funkcjonariuszy Policji, 14 funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz 14 funkcjonariuszy Państwowej Inspekcji Pracy**;
- w lipcu 2021 r. działania ukierunkowane na zwalczanie handlu dziećmi w celu ich wykorzystania (wszelkie formy wykorzystania). W ramach dwudniowej akcji na terenie woj. świętokrzyskiego **zostało sprawdzonych w sumie 455 miejsc**, w tym dworce PKS/PKP, galerie handlowe, parki, targowiska, kościoły oraz cmentarze. **Wylegitymowano 96 osób, w tym 21 osób nieletnich**. W przedmiotowej akcji udział wzięło w sumie **216 funkcjonariuszy Policji**;

- w listopadzie 2021 r. działania ukierunkowane na zwalczanie handlu ludźmi w celu wykorzystania seksualnego. W ramach jednodniowej akcji w całym województwie **zostało sprawdzonych 200 miejsc**, w tym parkingi, stacje benzynowe, kompleksy leśne, motele, tzw. mieszkaniówki, gdzie zostało **wylegitymowanych i sprawdzonych 41 osób**, m.in. narodowości polskiej, bułgarskiej i białoruskiej. W akcji udział wzięło **102 funkcjonariuszy Policji, 3 funkcjonariuszy Straży Granicznej**.

Opolski Urząd Wojewódzki

- Zgodnie z informacją Śląskiego Oddziału Straży Granicznej w Raciborzu ,w ramach priorytetu EMPACT THB przeprowadzone zostały pod auspicjami EUROPOLU kolejne wspólne akcje dotyczące zwalczania handlu ludźmi w celu wykorzystania do pracy przymusowej (31.05 - 01.06.2021 r.), wykorzystanie dzieci m. in. w żebractwie (29-30.06.2021 r.), a także w obszarze seksualnego wykorzystania (08.11.2021 r.). Funkcjonariusze SG współdziałali z jednostkami policji w Opolu, Tarnowskich Górach, Bielsku-Białej, Pszczynie i Gliwicach.

Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki

- W ramach realizacji projektów EMPACT THB koordynowanej przez EUROPOL w dniach 31.05.2021 r., 01-02.06.2021 r. oraz 04.06.2021 r. funkcjonariusze Grupy ds. Cudzoziemców PSG w Bydgoszczy, wzięli udział w akcji Labour Exploation EMPACT ACTION DAY (EAD), koordynowane przez funkcjonariuszy Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy i przy udziale inspektorów Okręgowego Inspektoratu Pracy w Bydgoszczy. W ramach działań **przeprowadzono kontrole legalności pobytu względem 83 cudzoziemców**, stwierdzając legalny pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz **wszczęto 1 kontrolę w zakresie legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców**, prowadzenia działalności gospodarczej przez cudzoziemców zakończoną stwierdzeniem naruszeń prawa;
- W dniu 08.11.2021 r. przeprowadzono współdziałania z funkcjonariuszami Wydziału Kryminalnego Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy w ramach działań Joint Action Days 2021 ukierunkowane na osoby świadczące usługi seksualne.

Lubuski Urząd Wojewódzki

- w Wydziale Kryminalnym Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim prowadzono łącznie **7 spraw**, których przedmiotem były przestępstwa handlu ludźmi – dotyczące prostytucji oraz pracy o charakterze przymusowym;
- do Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim nie wpłynęła żadna nowa sprawa z art. 189a § 1 kk. Sprawa wszczęta w 2020 r. – zakończyła się wyrokiem wydanym w lutym 2021 r.;
- Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wydał - w grudniu 2021 r - nieprawomocny wyrok w jednej sprawie z art. 189a § 1 kk. Wyrok uprawomocnił się 10.01.2022 r.;
- W prokuraturach okręgu gorzowskiego odnotowano: dwa prawomocne skazania z art. 189a kk, skierowano do sądu 1 akt oskarżenia, w jednej sprawie zapadł nieprawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim, 1 osobę skazano na karę pozbawienia wolności. Odnotowano jeden przypadek kompensaty przyznanej ofiarom handlu ludźmi;
- Z informacji Prokuratury Okrękowej w Zielonej Górze wynika, że w jednostkach organizacyjnych okręgu zielonogórskiego zarejestrowano 5 postępowań, których przedmiotem były czyny z art.

189a kk. I art. 211a kk. W sprawach odnotowano: 3 podejrzanych (2 mężczyzn i 1 kobietę, jeden z podejrzanych to obywatel Ukrainy) i 1 pokrzywdzoną (obywatelka Ukrainy). Dwa postępowania prowadzone były o czynny z art. 189a kk, natomiast 3 dotyczyły czynów z art. 211a kk. Do sądu skierowano 2 akty oskarżenia przeciwko 3 osobom. Zapadły 2 wyroki skazujące (1 oskarżonego Sąd uznał za winnego popełnienia czynu z art. 18 §3 kk w zw. z art. 189a § 1 kk i art. 204 §1 kk i art. 204 §2 kk w zw. z art. 11 §2 kk w zw. z art. 12 §1 kk. i art. 4 §1 kk i wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby. Drugi wyrok dotyczył przestępstwa z art. 211a §2 pkt 2 kk – Sąd uznał 1 oskarżoną za winną i wymierzył jej karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. W toku pozostaje 1 postępowanie. Jedno postępowanie umorzono, a w przypadku kolejnego odmówiono wszczęcia śledztwa;

- Funkcjonariusze Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w ramach EMPACT THB – Joint Action Day 2021 (w listopadzie) podjęli działania ukierunkowane na zwalczanie przestępczości związanej z handlem ludźmi i ich seksualnego wykorzystania: 1) wspólne patrole funkcjonariuszy Placówki Straży Granicznej w Zgorzelcu wraz z policjantami Komendy Powiatowej Policji w Zgorzelcu. Wylegitymowali i przeprowadzili rozmowy z 7 osobami (1 z Polski, 4 z Bułgarii i 2 z Ukrainy); 2) wspólne patrole funkcjonariuszy Placówki Straży Granicznej we Wrocławiu-Starachowicach wraz z policjantami Komendy Powiatowej Policji w Oleśnicy. Działania prowadzono na parkingach przydrożnych przy drodze krajowej nr 365 kierunek na Ostrów Wielkopolski. Wylegitymowali i przeprowadzili rozmowy z 2 Polkami.

Małopolski Urząd Wojewódzki

- 27.10.2021 roku w ramach akcji „Myjnia 77” organizowanej przez funkcjonariuszy KPP Zakopane podjęto działania ukierunkowane m.in. na zwalczanie przestępczości handlu ludźmi oraz ujawnienie towarów bez polskiej akcyzy.
- 08.11.2021 roku funkcjonariusze Straży Granicznej uczestniczyli w ramach europejskiej akcji „Empact Joint Action Days 2021 JAD” koordynowanej przez Europol - działania ukierunkowane na ujawnianie sprawców przestępstw zajmujących się werbowaniem i zmuszaniem osób do uprawiania prostytucji, wykorzystania seksualnego i handlu ludźmi, przeprowadzane na terenie całego województwa.
- Ponadto 26.03.2021 roku i 22.10.2021 roku funkcjonariusze Karpacki Oddział Straży Granicznej w Tarnowie (PSG w Tarnowie) wspólnie z funkcjonariuszami Policji przeprowadzili czynności prewencyjno - kontrolne w lokalach, co do których istniało podejrzenie, że są w nich świadczone usługi seksualne. Kontrolę przeprowadzono pod kątem nieprawidłowości w funkcjonowaniu klubów nocnych, zwalczania przestępczości o charakterze okołoprostytucyjnym oraz w celu ujawnienia osób poszukiwanych i cudzoziemców przebywających nielegalnie na terytorium RP. Działania miały również na celu ujawnienie osób, które mogły być ofiarami procederu handlu ludźmi lub zmuszania do świadczenia odpłatnych usług seksualnych oraz ujawnienie osób czerpiących korzyści materialne z cudzego nierządu, w tym z udziałem osób nieletnich.
- W Karpackim Oddziale Straży Granicznej w Krakowie w dniu 01.03.2021 r. wszczęto postępowanie przygotowawcze w sprawie dopuszczenia się handlu ludźmi w okresie od bliżej nieustalonego dnia w 2019 r. do dnia 16.02.2021 r. Programem Wsparcia i ochrony ofiary handlu ludźmi objęto 1 osobę - kobietę, obywatelkę Indii, wiek 40 lat. Podjęto współpracę z Fundacją La Strada w zakresie udzielania pomocy socjalnej zidentyfikowanej ofierze handlu ludźmi.

W postępowaniu nie wydano postanowień o przedstawieniu zarzutów, a postępowanie nadal się toczy.

- W październiku 2021 roku do Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu skierowano akt oskarżenia przeciwko 47-letniemu obywatelowi Jemenu zarzucając mu popełnienie przestępstwa handlu ludźmi, zagrożonego karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 - tj. z art. 189a § 1 k.k.
- Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Nowym Sączu liczba postępowań zarejestrowanych w 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich świadczy o niewielkiej skali zjawiska. W 2021 r. w obszarze działania Prokuratury Okręgowej w Nowym Sączu zarejestrowano jedno postępowanie przygotowawcze o przestępstwo z art. 189 a § 2 kodeksu karnego. Postępowanie to dotyczy przygotowania do popełnienia zbrodni handlu ludźmi poprzez zamieszczenie na stronie internetowej forum.gazeta.pl ogłoszenia o treści „Oddam dziecko do adopcji”. Treść ogłoszenia wskazywała na to, że matka dziecka, które ma urodzić, chce je przekazać rodzinie, która zapewni mu opiekę i wychowanie.
- W 2021 r. kontynuowano postępowanie przygotowawcze, wszczęte w okresie wcześniejszym. Pierwsze z nich dotyczyło zwerbowania na terenie Jemenu przy użyciu podstępów ustalonych sześciu obywateli tego kraju celem ich wykorzystania do pracy przymusowej w sektorze gastronomicznym na terenie kraju, poza obszarem działania Prokuratury Okręgowej w Nowym Sączu przez obywateli kraju pochodzenia pokrzywdzonych. Pokrzywdzonymi byli mężczyźni w wieku od około 30 do 45 lat. Warunki zakwaterowania i pracy pokrzywdzonych znacząco odbiegały od powszechnie przyjętych norm. Korzystali oni z pomocy organizacji pozarządowej – Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada. W sprawie tej wobec jednego ze sprawców skierowano akt oskarżenia.
- W 2021 r. zakończono postępowanie przygotowawcze, wszczęte w okresie wcześniejszym dotyczące handlu ludźmi przez werbowanie i transport małoletnich i dorosłych obywateli Rumunii przy wykorzystaniu ich krytycznego położenia i stosunku zależności celem wykorzystania w żebractwie na terenie Zakopanego.

Podlaski Urząd Wojewódzki

Podlaski Oddział Straży Granicznej w Białymstoku:

- W ramach kompleksowego zabezpieczenia potrzeb ofiar i ofiar-świadków handlu ludźmi w 2021r. udzielono wsparcia 3 zidentyfikowanym przez funkcjonariusza Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej ofiarom handlu ludźmi. W związku z powyższym wszczęto dwa śledztwa, tj. RSD 536/2021/2 w sprawie o czyn z art. 189a § 1 kk i RSD 580/2021/2 w sprawie o czyn z art. 189a § 1 kk w zb. z art. 197 § 1 kk w zw. z art. 12 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, prowadzone pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w Suwałkach.

Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w Białymstoku:

- Inspektorzy współpracowali z Funkcjonariuszami Policji w zakresie podejmowania wspólnych działań i inicjatyw dotyczących zapobiegania przestępstwom przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, przeciwdziałaniem handlowi ludźmi oraz wykroczeniom przeciwko prawom pracowników, a także innym wykroczeniom związanym z wykonywaniem pracy zarobkowej m.in.: 1) w 7 przypadkach przeprowadzono wspólne kontrole inspektorów pracy z funkcjonariuszami policji: w dniu 01.06.2021r. inspektorzy pracy przeprowadzili kontrolę

w zakresie legalności zatrudnienia na terenie budowy budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. K. Modzelewskiego i ul. Wiewiórczej w Białymstoku - kontrola przeprowadzana była wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku oraz funkcjonariuszami Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej, w ramach międzynarodowej operacji Labour Exploitation Impact Action Days 2021 koordynowanej przez EUROPOL i Wydział do Walki z Handlem Ludźmi Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji, mającej na celu zwalczanie handlu ludźmi wykorzystywanymi do pracy przymusowej. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono wykonywanie pracy przez 9 cudzoziemców, w tym 2 cudzoziemców (obywateli Białorusi) wykonywało pracę nielegalnie, tj. bez potwierdzenia na piśmie warunków wykonywania pracy, bez wymaganego oświadczenia wpisanego przez Powiatowy Urząd Pracy do ewidencji oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, nie posiadali również wymaganego zezwolenia na pracę wydanego przez Wojewodę Podlaskiego. O wynikach kontroli poinformowano Wojewodę Podlaskiego oraz Podlaski Oddział Straży Granicznej; 2) w 3 przypadkach kontrole przeprowadzone były na wniosek Policji; 3) w 3 przypadkach poinformowano Policję o wynikach kontroli; 4) w 1 przypadku przeprowadzono wspólną kontrolę inspektorów pracy z Funkcjonariuszami Straży Granicznej; 5) w 7 przypadkach poinformowano Straż Graniczną o wynikach kontroli.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki

- W **Prokuraturze Okręgowej w Warszawie** zarejestrowano 3 sprawy w zakresie czynów kwalifikowanych z art. 189a § 1 lub § 2 k.k, tj. w zakresie tzw. handlu ludźmi. Pierwsze postępowanie zostało wszczęte 29.03.2021 r. w sprawie zajmowania się organizacją adopcji dzieci wbrew przepisom ustawy oraz dopuszczania się handlu ludźmi w nieustalonym okresie i nieustalonym miejscu, tj. o czyn art. 211a § 1 k.k w zb. z art. 189a § 1 k.k w zw. z art. 11 § 2 k.k. Postępowanie zostało umorzone postanowieniem z 08.12.2021 r. wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu. Drugie postępowanie dotyczyło podejrzenia handlu ludźmi poprzez organizowanie i ułatwianie procedury przeprowadzenia procedury macierzyństwa zastępczego obywatelom polskim poza granicami RP w miejscach, gdzie przeprowadzenie takiej procedury jest prawnie dopuszczalne, tj. o czyn z art. 189a § 1 k.k. W dniu 14.10.2021 r. postępowanie zostało zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia śledztwa. Trzecie postępowanie dotyczyło dopuszczenia się handlu ludźmi wobec obywatela Wietnamu. Postępowanie zostało zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia śledztwa z 25 marca 2021 r. W Prokuraturze nadal prowadzone jest śledztwo dotyczące handlu ludźmi poprzez transport trzech kobiet z Sierra Leone do Polski, tj. o czyn z art. 189a § 1 k.k.

Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki

KW Policji w Szczecinie

- Wydział Kryminalny zrealizował sprawę wszczętą na materiałach własnych, w wyniku której zatrzymano 6 osób, którym przedstawiono zarzuty związane z przestępstwem handlu ludźmi w postaci czerpania korzyści z cudzego nierządu. Wobec jednej z osób zastosowano środek izolacyjny w postaci tymczasowego aresztowania. Czynności w tej sprawie wykonuje obecnie Wydział Dochodzeniowo Śledczy KWP w Szczecinie.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Szczecinie

- W 2021 r. wpłynęły do Okręgowego Inspektoratu Pracy dwie skargi, z treści których wynikało, że na dużej inwestycji realizowanej na terenie województwa zachodniopomorskiego, może

dochodzić do nadużyć, w tym do pracy przymusowej cudzoziemców. Z uwagi na fakt, że podejmowanie bezpośrednich działań w sprawach dotyczących handlu ludźmi, w tym pracy przymusowej, pozostaje poza zakresem kompetencji Państwowej Inspekcji Pracy, o zaistniałej sytuacji poinformowana została Straż Graniczna oraz Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie.

- Zorganizowano kilka spotkań z udziałem funkcjonariuszy PIP, Policji oraz SG, na których wymieniono informacje i ustalono sposób postępowania. Inspektorzy pracy podjęli czynności kontrolne w kilkunastu podmiotach działających w obszarze przedmiotowej inwestycji, w tym w trzech podmiotach, zatrudniających największą liczbę cudzoziemców z obszaru Azji (Indii, Wietnamu, Indonezji itd.). Kontrole przeprowadzono z udziałem tłumacza przysięgłego. Dokonano przesłuchań losowo wybranych cudzoziemców celem ustalenia, na podstawie złożonych zeznań stanu faktycznego. Kontrole nie potwierdziły zarzutu pracy przymusowej, ale w ich wyniku dokonano tłumaczeń zawartych z cudzoziemcami umów na język dla nich zrozumiały, dokonano naliczenia i wypłacenia zaniżonych wynagrodzeń na kwotę ponad 140 tys. złotych, a co najistotniejsze, w znacznym stopniu poprawiono cudzoziemcom warunki socjalne, udostępniając w celu spożywania posiłków, czyste i ogrzane pomieszczenia.

Lubelski Urząd Wojewódzki

- Wydział Operacyjno–Śledczy **Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie** prowadzi pod nadzorem Prokuratury Krajowej w Lublinie postępowanie przygotowawcze RSD 714/2021/3,1001-102 w sprawie działalności zorganizowanej grupy przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw polegających na handlu ludźmi w celu wykorzystania obywateli państw trzecich do pracy przymusowej na terytorium RP, tj. o czyn w art. 258 § 1 kk i art. 189a § 1 kk. Na chwilę obecną w ramach ww. śledztwa, zidentyfikowano 40 osób ofiar handlu ludźmi wykorzystanych do pracy przymusowej na terytorium RP.
- W Sądzie Okręgowym w Lublinie prowadzono 2 sprawy o handel ludźmi. W 2021 r. do Sądu Okręgowego w Lublinie wpłynęło pięć nowych spraw, gdzie wśród zarzutów jest art. 189 kk lub 189a kk. W 2021 r. w IV Wydziale Karnym Sądu Okręgowego w Lublinie zapadło 8 wyroków.

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki

Warmińsko-Mazurski Oddział Straży Granicznej w Kętrzynie

- W 2021 roku w Warmińsko-Mazurskim Oddziale Straży Granicznej jednokrotnie podjęto czynności służbowe przez koordynatora do spraw Handlu Ludźmi w sprawie identyfikacji domniemanej ofiary handlu ludźmi wykorzystywanej w „seksbiznesie” na terytorium Turcji.

KW Policji w Olsztynie

- Funkcjonariusze Podzespołu d/w z Handlem Ludźmi Wydziału Kryminalnego KWP w Olsztynie w ramach realizowania swoich zadań przeprowadzili dwukrotnie działania w garnizonie w ramach realizacji projektów EMACT THB (Europejska Multidyscyplinarna Platforma p-ko Zagrożeniu Przestępczości Handlu Ludźmi) mające na celu ujawnianie i zwalczanie handlu ludźmi w celu wykorzystania w pracy przymusowej oraz handlu dziećmi;
- W wyniku podjętych czynności dokonano kontroli takich obiektów jak: lokale gastronomiczne, gospodarstwa rolno-produkcyjne, tereny budowy, stacje i hostele w których zamieszkują obcokrajowcy. Ponadto została przeprowadzona analiza zaginięć osób małoletnich, z uwagi na

fakt, że zaginiony mógł mieć kontakt lub przebywać w towarzystwie osoby dorosłej. W pionach kryminalnych przeprowadzone zostały również czynności ukierunkowane na grupy żebracze, w których mogą być wykorzystywani małoletni. W celu ujawnienia dzieci bez opieki poddano kontroli dworce kolejowe i autobusowe;

- W roku 2021 stwierdzono i wykryto jedno przestępstwo z art. 204 § 2 kk. W wyniku działań funkcjonariuszy Wydziału Kryminalnego KW Policji w Olsztynie ujawniono kobietę zajmującą się czerpaniem korzyści majątkowych z prostytucji innych kobiet świadczących płatne usługi seksualne w agencjach towarzyskich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Poczynione ustalenia oraz zebrany w tej sprawie materiał przyczynił się do wszczęcia postępowania przygotowawczego prowadzonego w Wydziale d/w z Przystępnością p-ko Życiu i Zdrowiu KM Policji w Olsztynie w kierunku przestępstwa z art. 204 § 2kk ;
- Dodać należy, iż Koordynator Podzespołu ds. Handlem Ludźmi Wydziału Kryminalnego KW Policji w Olsztynie opracował zakres i tematykę szkolenia z zakresu szeroko rozumianego handlu ludźmi oraz przestępstw współistniejących. Przekazane drogą elektroniczną do Wydziałów Kryminalnych jednostek garnizonu warmińsko-mazurskiego materiały dydaktyczne skutkowały przeszkoleniem z tej tematyki łącznie **548 funkcjonariuszy służby kryminalnej**.

Prokuratura Okręgowa

- W ramach działań koordynacyjnych dot. przestępstwa handlu ludźmi, stosownie do pisma Zastępcy Prokuratora Generalnego z dnia 22.06.2010 r. - sygn. PG III 505/4/10, ze zmianami wynikającymi z pism z dnia 03.09.2021 Or. sygn. PG III PZ 505/11/10, z dnia 27.05.2014 r. - sygn. PG III PZ 404/12/14 oraz sygn. RP IV W 410.7.2016 z dnia 17.10.2016r. Prokuratury Regionalnej w Białymstoku, na bieżąco realizowany jest monitoring, dotyczący między innymi postępowań prowadzonych w kierunku przestępstw z art.189a §1kk, art. 189a§2kk pod kątem prawidłowości oceny prawnej stanów faktycznych jak również oceny przyjętych w sprawach rozstrzygnięć (sposobów zakończenia postępowania oraz zasadności zapadłych wyroków).

Państwowa Inspekcja Pracy

- W ramach operacji Labour Exploitation Empact Action Days 2021, prowadzonej w Polsce w obrębie działań koordynowanych przez EUROPOL, ukierunkowanych na zwalczanie handlu ludźmi na terytorium krajów UE (EMPACT THB), inspektorzy pracy w dniu 01.06.2021 r. w obecności funkcjonariuszy Placówki Straży Granicznej w Olsztynie, funkcjonariuszy Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej z Kętrzyna, funkcjonariuszy Wydziału do Walki z Przystępnością przeciwko Życiu i Zdrowiu Komendy Miejskiej w Olsztynie oraz funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie wszczęły 3 kontrole w podmiotach na terenie gminy Olsztyn oraz 3 kontrole w mieście Ostróda. Działania zostały zainicjowane przez Wydział d/w z Przystępnością p-ko Życiu i Zdrowiu KMP w Olsztynie KM Policji w związku z pismem, które wpłynęło z Wydziału do Walki z Handlem Ludźmi Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji. To już kolejny rok, kiedy Policja Polska wyraziła zainteresowanie udziałem organów Państwowej Inspekcji Pracy w europejskiej akcji Labour Exploitation EmpactnAction Days 2021. Przeprowadzone działania w ramach EAD miały na celu zwalczanie zorganizowanej przystępności m.in. handlu ludźmi. Głównymi obszarami wskazanymi przez Europol, na których winny skupić się organy nadzoru i kontroli to działalność w zakresie: pomoc i opieka domowa, międzynarodowe usługi transportowe, sektor przetwórstwa rolniczo-spożywczego, prace sezonowe w rolnictwie. Działania kontrolne przeprowadzone w 2021 r. skupiono

na przedsiębiorstwach z sektora przetwórstwa rolniczo-spożywczego, na pracach sezonowych oraz w podmiotach świadczących usługi gastronomiczne. Kontrolne na terenie Ostródy rozpoczęto w godzinach popołudniowo-nocnych. Ustalenia kontrolne nie wykazały występowania zjawiska handlu ludźmi w celu wykorzystania ich do pracy przymusowej.

Część V

Działania szkoleniowe

V.1 Zorganizowanie warsztatów dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i prokuratorów, dotyczących współpracy w zakresie ścigania sprawców przestępstw handlu ludźmi, wymiany doświadczeń, najlepszych praktyk oraz analizy orzecznictwa w sprawach o handel ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Komenda Główna Policji, Komenda Główna Straży Granicznej we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji i Prokuraturą Krajową.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba warsztatów / liczba uczestników.

Z uwagi na okres pandemii przedsięwzięcie w odniesieniu do Straży Granicznej nie odbyło się.

Informacja zgłoszona przez Komendę Główną Policji

Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

- problematyka zwalczania procederu handlu ludźmi jest stałym elementem zajęć dydaktycznych realizowanych podczas szkolenia dla absolwentów szkół wyższych, w ramach przedmiotu *Zwalczanie przestępczości zorganizowanej*. Wskazane zagadnienie obejmuje następujące tezy szczegółowe: przepisy dotyczące handlu ludźmi, metody działania sprawców, kryteria typowania sprawców przestępstw w handlu ludźmi, algorytm czynności jakie należy podjąć w związku z uzyskaniem informacji dotyczącej handlu ludźmi, sposób postępowania z ofiarami handlu ludźmi, specyfika pracy operacyjnej w ustalaniu sprawców przestępstw handlu ludźmi, podmioty pozapolicyjne współpracujące z Policją w zakresie przeciwdziałania i zwalczania handlu ludźmi. W roku 2021, w ramach czterech edycji szkolenia zawodowego dla absolwentów szkół wyższych przeszkolono w sumie 804 funkcjonariuszy. Ponadto, tematyka handlu ludźmi jest omawiana w ramach następujących kierunków studiów, realizowanych w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie:
- Bezpieczeństwo wewnętrzne (studia drugiego stopnia), w ramach przedmiotu obowiązkowego Strategia zapobiegania zjawisku handlu ludźmi. W roku akademickim 2020/2021 przedmiot zaliczyło **166 studentów studiów stacjonarnych (w wymiarze 40 godzin lekcyjnych) oraz 187 studentów studiów niestacjonarnych (w wymiarze 15 godzin lekcyjnych)**;
- Kryminologia (studia pierwszego stopnia), w ramach przedmiotu fakultatywnego Handel ludźmi. W roku akademickim 2020/2021 przedmiot zaliczyło **8 studentów studiów stacjonarnych i 17 studentów studiów niestacjonarnych** (w obu przypadkach w wymiarze 15 godzin lekcyjnych).

Szkoła Policji w Katowicach

- Nauczyciele policyjni podczas prowadzonych zajęć w ramach szkolenia zawodowego podstawowego, w trakcie realizacji jednostki modułowej 01 Ustalenie okoliczności zdarzeń i zabezpieczenie ich miejsca, jednostki szkolnej 03 Część szczególna prawa karnego i materialnego i prawa wykroczeń, kluczowego punktu nauczania 3, omawiają ustawowe

znamiona przestępstw przeciwko wolności, wolności seksualnej i obyczajności między innymi przestępstwo handlu ludźmi. W szkoleniu zawodowym podstawowym oraz kursach specjalistycznych uczestniczyło w sumie **623 słuchaczy**.

Informacja przekazana przez Prokuraturę Krajową

Prokuratury Krajowej wzięły udział jako prelegent w konferencji rozpoczynającej projekt „Synergia działania służb kluczem do bezpiecznego jutra” zaplanowano w terminie 22–23.09.2021 r., którego celem było zwiększenie współpracy organów ścigania między innymi w zakresie przestępczości związanej z handlem ludźmi. Przedmiotowe działania zostały zorganizowane w ramach porozumienia pomiędzy Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi a Nadwiślańskim Oddziałem Straży Granicznej. Nadto w ramach wskazanego projektu szkoleniowego jako brał udział jako wykładowca w szkoleniach warsztatowych, które odbyły się dla **czterech 25-osobowych grup**, w skład których wchodziłi funkcjonariusze Policji, Straży Granicznej i Służby Więziennej w dniach:

- 18-19.10.2021;
- 20-21.10.2021;
- 25-26.10.2021;
- 27-28.10.2021.

Informacja przekazana przez Wojewódzkie Zespoły do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi – wybrane przykłady

Opolski Urząd Wojewódzki

- Koordynator oddziałowy Śląskiego Oddziału Straży Granicznej przeprowadził szkolenie z tematyki handlu ludźmi w dniu 23.03.2021 r. z poziomu I (nowy Algorytm postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi oraz Algorytm identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi) – udział wzięło **12 funkcjonariuszy (koordynatorów)**;
- W dniu 25.08.2021 r. przeszkolono dodatkowo **2 funkcjonariuszki** SG z poziomu I pn. handel ludźmi - podstawowe zagadnienia;
- W dniu 27.05.2021 r. koordynator oddziałowy wzięły udział w szkoleniu online nt. przepływów finansowych w przestępstwie handlu ludźmi zorganizowanym przez Departament Analiz i Polityki Migracyjnej MSWiA..

Małopolski Urząd Wojewódzki

- 16.12.2021 roku Wydział Prewencji KW Policji w Krakowie przeprowadził **lokale doskonalenie zawodowe** obejmujące zagadnienia praktycznych aspektów zapobiegania handlowi ludźmi i zjawiskom z nim powiązanym, w którym wzięło udział **60 policjantów** koordynujących tę tematykę w Komendach Powiatowych Policji oraz w Komendach Miejskich Policji województwa małopolskiego.

- 10.06.2021 roku w ramach szkolenia lokalnego na terenie Komendy Karpackiego Oddziału Straży Granicznej, prowadzonym przez funkcjonariuszy Wydziału I do Walki z Przestępczością Zorganizowaną, podjęto tematykę handlu ludźmi i pracy przymusowej. W szkoleniu wzięło udział **35 funkcjonariuszy** z Komendy Karpackiego Oddziału SG oraz podległych Placówek.
- 31.05.-06.06.2021 r., funkcjonariusze Straży Granicznej uczestniczyli w międzynarodowym przedsięwzięciu przeciw handlowi ludźmi **Impact Action Days 2021** koordynowanym przez Europol.

Podlaski Urząd Wojewódzki

- **2 funkcjonariuszy** Wydziału Operacyjno-Śledczego Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej uczestniczyło w szkoleniu z obszaru handlu ludźmi, dotyczącego przepływów finansowych, organizowanym Związek Banków Polskich na zlecenie MSWiA,
- W dniach 27-28.09.2021 r. **funkcjonariusz** uczestniczył w warsztatach dla funkcjonariuszy Straży Granicznej, służb i instytucji współdziałających w zakresie kontroli legalności zatrudnienia i legalności pobytu cudzoziemców na terytorium RP, z uwzględnieniem problematyki handlu ludźmi, organizowanych przez Placówkę Straży Granicznej w Augustowie, finansowanych z Programu „Sprawy wewnętrzne” Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021 „Azyl i Migracja (PA18)”.
- Przeprowadzono także cykl szkoleń lokalnych z zakresu zagadnień ujętych w Algorytmie postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi i Algorytmie identyfikacji i postępowania wobec małoletnich ofiar handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej dla funkcjonariuszy Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej w Białymstoku (przeszkolono **162 funkcjonariuszy**).

Mazowiecki Urząd Wojewódzki

- Fundacja ITAKA-Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych. była partnerem projektu „Synergia działania służb kluczem do bezpiecznego jutra”, którego koordynatorem jest Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi. Projekt finansowany ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021 z Programu „Sprawy wewnętrzne – obszar tematyczny: Międzynarodowa współpraca policyjna i zwalczanie przestępczości”. Głównym celem projektu jest zwiększenie sprawności działania i kooperacji organów ścigania w zakresie zwalczania handlu ludźmi oraz przemocy ze względu na płeć na płaszczyźnie krajowej i międzynarodowej. W ramach tego projektu Fundacja wzięła udział w dwudniowej konferencji otwierającej projekt „Synergia działania służb kluczem do bezpiecznego jutra”, która odbyła się w dniach 22–23 września.
- W dniach 18–28 października, w Ośrodku Szkoleniowym Straży Granicznej „Strażnica” w Otwocku odbyły się szkolenia dla funkcjonariuszy policji, Straży Granicznej oraz Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej. Szkolenia przeprowadzono w dwudniowych cyklach dla każdej grupy uczestników. łącznie przeszkolono **100 funkcjonariuszy służb mundurowych**.

Lubelski Urząd Wojewódzki

Nadbużański Oddział Straży Granicznej

- Zorganizowano i przeprowadzono konferencję/spotkanie szkoleniowe dla funkcjonariuszy dot. pracy przymusowej jako współczesnej formy handlu ludźmi, w spotkaniu wzięły udział **53 funkcjonariuszy**.
- Przeprowadzono szkolenia, w których łącznie wzięły udział ok. **400 funkcjonariuszy**.

V.2 Realizacja warsztatów szkoleniowych dla policjantów z komórek organizacyjnych Policji właściwych do walki z handlem ludźmi komend wojewódzkich/Stołecznej Policji i CBŚP celem wymiany doświadczeń i informacji

Odpowiedzialni za realizację: Komenda Główna Policji.

Termin: 2020-2021.

Miernik: liczba warsztatów / liczba uczestników.

Komenda Główna Policji (miernik: 2 spotkania/34 uczestników)

- odbyło się seminarium szkoleniowe pn. Praktyczne aspekty zapobiegania handlowi ludźmi i zjawiskom z nim powiązanym. Seminarium zostało przeprowadzone przez przedstawicielkę fundacji La Strada. W trakcie szkolenia zaprezentowane zostały **formy i metody pracy profilaktycznej, w tym gra Szczęściara. W seminarium udział wzięło 5 przedstawicieli Wydziału Profilaktyki Społecznej Biura Prewencji KGP,**
- W Ośrodku Wypoczynkowym LIMBA w Poroninie, odbyło się seminarium szkoleniowe pn. Praktyczne aspekty zapobiegania handlowi ludźmi i zjawiskom z nim powiązanym. Organizatorem przedsięwzięcia był Wydział Profilaktyki Społecznej Biura Prewencji KGP. W seminarium wzięli udział policjanci ds. profilaktyki społecznej z KW Policji/KS Policji oraz wykładowcy szkół policyjnych – z Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Szkoły Policji w: Katowicach i Pile realizujący zajęcia dydaktyczne w tym zakresie. Celem przedsięwzięcia było:
 - o omówienie wybranych przepisów w zakresie przestępstwa handlu ludźmi oraz charakterystyki zjawiska,
 - o zaprezentowanie tendencji i skali przestępczości handlu ludźmi w Polsce i na świecie,
 - o przedstawienie metod werbunku, wskaźników handlu ludźmi oraz cech charakteryzujących ofiarę tego przestępstwa,
 - o zaprezentowanie działań profilaktycznych podejmowanych przez Policję w celu zapobiegania handlowi ludźmi oraz zjawiskom z nim powiązanym, jak i dobrych praktyk w tym obszarze,
 - o omówienie praw ofiary handlu ludźmi oraz istoty pierwszego kontaktu z nią,
 - o przeprowadzenie warsztatów z tematyki zapobiegania handlowi ludźmi;

KW Policji w Bydgoszczy (miernik: 18 szkoleń/457 uczestników)

KW Policji w Gorzowie Wlkp. (miernik: 4 szkolenia/65 uczestników)

KW Policji w Krakowie (miernik: 1 szkolenie/60 uczestników)

- Wydział Prewencji KW Policji w Krakowie przeprowadził poprzez platformę Cisco Webex Meetings, lokalne doskonalenie zawodowe obejmujące zagadnienia dot. praktycznych aspektów zapobiegania handlowi ludźmi i zjawiskom z nim powiązanych, w którym wzięło udział 60 policjantów koordynujących przedmiotową tematykę w KP Policji/KM Policji województwa małopolskiego. W przedmiotowym szkoleniu w charakterze prelegentów udział wzięli: Prezes Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada, Kierownik Oddziału ds. Integracji Cudzoziemców Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, ekspert Wydziału Profilaktyki Społecznej Biura Prewencji KGP oraz specjalista Wydziału Prewencji KWP w Krakowie;

KW Policji w Łodzi

- dla policjantów pełniących służbę w terenie przygotowano zestawy do samokształcenia wzbogacone o Algorytmy postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi, a także Algorytm identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej. Do KMP/KPP garnizonu łódzkiego rozesłano informację (w 3 wersjach językowych: polskim, rosyjskim i angielskim) z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego o działających punktach wsparcia dla cudzoziemców spoza UE w ramach programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji;

KW Policji w Opolu

- w Opolu odbyło się szkolenie z zakresu profilaktyki społecznej policjantów zajmujących się profilaktyką społeczną i funkcjonariuszy ds. nieletnich z KM Policji/KP Policji województwa opolskiego. Jednym z tematów szkolenia było omówienie sposobu realizacji działań profilaktycznych w obszarze handlu ludźmi;
- W dniach 21-23.09.2021 r. odbyło się seminarium szkoleniowe pn. "Praktyczne aspekty zapobiegania handlowi ludźmi i zjawiskom z nim powiązanych". W seminarium wzięli udział policjanci profilaktyki KWP, KSP oraz wykładowcy szkół policyjnych w tym również przedstawiciele KWP w Opolu. W trakcie szkolenia były prowadzone wykłady przez funkcjonariuszy Biura Kryminalnego KGP dotyczące stanu zagrożenia przestępczością handlu ludźmi oraz innymi przestępstwami z nimi związanymi w Polsce.
- Ponadto w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Opolu 28.10.2021 r. odbyło się szkolenie z zakresu profilaktyki społecznej oraz sposobu realizacji działań profilaktycznych dla policjantów zajmujących się tą tematyką oraz dla funkcjonariuszy ds. nieletnich komendy miejskiej i komend powiatowych policji.

KW Policji w Poznaniu

- we wrześniu 2021 r. policjanci Wydziału Prewencji KWP w Poznaniu przeprowadzili szkolenia dla funkcjonariuszy Oddziału Prewencji Policji w Poznaniu nt. "Praktycznych i teoretycznych aspektów zwalczania handlu ludźmi". Wzięło w nich udział **144 policjantów**. Podobne szkolenia w 2021 r. odbyły się na terenach KPP/KMP województwa wielkopolskiego, gdzie przeprowadzono **10 szkoleń dla policjantów służby prewencyjnej**, w których uczestniczyło **167 osób**. Natomiast w KMP w Poznaniu w trakcie doskonalenia zawodowego dla nowo przyjętych policjantów w zakresie kształtowania prawidłowych postaw etycznych, została poruszona wskazana problematyka, w szkoleniu uczestniczyło około **214 osób**;

KW Policji w Radomiu (miernik: 26 szkoleń/549 uczestników)

- w 2021 r. przeprowadzono zajęcia doskonalenia zawodowego lokalnego dla funkcjonariuszy dotyczące przeciwdziałaniu przestępstwom z nienawiści i handlu ludźmi. Podczas szkolenia przedstawiono prezentację multimedialną, pn. Handel ludźmi, dot. m.in. definicji handlu ludźmi i przestępstw powiązanych, zadań Zespołu dw. z Handlem Ludźmi, zadań w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, obiegu dokumentacji oraz profilaktyki – podnoszenie świadomości społecznej,
- w dniu 28 stycznia 2021 r. funkcjonariusze oraz pracownicy Wydziału Prewencji KWP zs. w Radomiu wzięli udział online w panelu eksperckim mającym na celu zapobieganie handlowi ludźmi. Wydarzenie zorganizowane było przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji zs. w Bratysławie na Słowacji, Fundację La Strada w Czechach oraz Polsce. Podczas spotkania, omówiono zjawisko handlu ludźmi w związku z wyjściem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej, zagrożenia – jakie są możliwe dla osób pochodzących z Polski, Czech i Słowacji. Poruszany był również temat nasilenia się zjawiska utraty pracy lub wykorzystywania osób do pracy zarobkowej, w związku z panującą pandemią COVID-19, jak też odpowiedzialności społecznej, co do zwracania uwagi na osoby mogące być wykorzystywane do pracy za niewielkie wynagrodzenie lub nieotrzymywanie zapłaty;

KW Policji w Rzeszowie

- ✓ Realizacja **8 szkoleń** w zakresie metodyki prowadzenia zajęć z tematyki handlu ludźmi dla **109 funkcjonariuszy** prewencji, prowadzących spotkania z młodzieżą.

KW Policji w Szczecinie

- Przeprowadzono **14 szkoleń** funkcjonariuszy Policji z zakresu tematyki handlu ludźmi, w których łącznie wzięło udział **339 policjantów**. Z tego 4 szkolenia organizowane przez Wydział Prewencji KWP w Szczecinie adresowane były do przedstawicieli pionu prewencji wszystkich jednostek miejskich i powiatowych Policji z województwa zachodniopomorskiego. W celu wzmocnienia prowadzonych działań lokalnych w przedmiotowym zakresie przekazano uczestnikom szkolenia opracowaną przez Biuro Kryminalne Komendy Głównej Policji prezentację pt. „Praktyczne aspekty zapobiegania handlowi ludźmi i zjawiskom z nim powiązany”.

KW Policji w Kielcach

- W zakresie walki z handlem ludźmi w 2021 roku w garnizonie świętokrzyskim przeprowadzono łącznie **8 szkoleń** dotyczących problematyki handlu ludźmi w których uczestniczyło **262 policjantów**.

V.3 Warsztaty szkoleniowe dla koordynatorów z KMP/KRP/KPP

Odpowiedzialna za realizację: Komenda Główna Policji.

Termin realizacji: 2020-2021.

Miernik: liczba warsztatów/ liczba uczestników.

W roku 2021 z uwagi na panujący stan pandemiczny koordynatorzy ds. handlu ludźmi pionu kryminalnego przeprowadzili jedno **szkolenie z zakresu identyfikacji** domniemanych ofiar handlu ludźmi, w którym uczestniczyło **17 funkcjonariuszy**.

V.4 Szkolenia dla funkcjonariuszy Straży Granicznej w ramach kompleksowego systemu szkoleń na temat handlu ludźmi

Odpowiedzialna za realizację: Komenda Główna Straży Granicznej.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba przeszkolonych osób.

W 2021 r. szkolenia z zakresu podstaw wiedzy o handlu ludźmi realizowane były przez Ośrodki Szkolenia w Koszalinie i Kętrzynie, w ramach szkoleń podstawowych lub szkoleń podoficerskich (szkoleniem objęci wstępujący do służby). W 2021 r. w Ośrodkach szkolenia, przeszkolono z tego obszaru łącznie **595 funkcjonariuszy** SG. Z kolei, odnośnie zagadnień związanych z identyfikacją ofiar handlu ludźmi przeszkolonych zostało **553 funkcjonariuszy** SG.

Oddziały Straży Granicznej przeszkoliły w 2021 roku - **199 funkcjonariuszy** SG z problematyki z zagadnień „Algorytmów postępowania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa handlu ludźmi” dla dorosłych i dzieci (z tzw. „Małego i Dużego Algorytmu”).

V.5 Kontynuowanie szkoleń poświęconych kryminalistycznym, kryminologicznym i prawnym aspektom handlu ludźmi dla sędziów i prokuratorów

Odpowiedzialni za realizację: Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba szkoleń / liczba uczestników.

Informacja przekazana przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury

Mając na względzie, że Polska jest głównie krajem tranzytowym dla ofiar handlu ludźmi Krajowa Szkoła kładzie nacisk na przybliżenie sędziom i prokuratorom problematyki różnorodności kulturowej uczestników postępowania przygotowawczego i sądowego poprzez dostarczenie wiedzy z zakresu kulturoznawstwa, komunikacji i antropologii kulturowej oraz psychologii. Ważne jest uwrażliwienie sędziów i prokuratorów na problematykę dotyczącą właściwej organizacji i prowadzenia przesłuchania osób wywodzących się z różnych kultur, z uwagi na ich odmienny sposób postrzegania świata, komunikowania się z otoczeniem oraz relacjonowania wydarzeń. Pozwala to prawidłowo i efektywnie przeprowadzić czynność przesłuchania z zachowaniem godności osób przesłuchiowanych oraz właściwie ocenić wartość dowodową składanych zeznań, czy wyjaśnień. Stąd też w 2021 r. zaplanowano szkolenie pt.: „**Różnorodność kulturowa uczestników postępowań karnych - wyzwanie dla prokuratorów i sędziów w toku postępowania karnego**”, które z uwagi na zbyt małą liczbę zgłoszeń zostało przełożone na 12-14.01.2022 r.

Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury umożliwia adresatom swoich szkoleń udział także w międzynarodowych wydarzeniach szkoleniowych poświęconych problematyce handlu ludźmi. I tak, w 2021 r. dwoje polskich uczestników (1 sędzia i 1 asesor sądowy) wzięło udział w międzynarodowym szkoleniu pt. „Investigation and prosecution of THB cases in the EU”. Szkolenie odbyło się w dniach 23-24.09.2021 r. w formule hybrydowej.

Krajowa Szkoła prowadziła ponadto nabór na międzynarodowe szkolenie pt. „WESTEROS 2. Specialized training on the management of complex THB cases (session 1.)”, które zaplanowano w dniach 27.09.–01.10.2021 r. w Rumunii, na które nie otrzymano zgłoszeń od polskich uczestników. Projekt WESTEROS 2 „Zwalczanie przestępstwa handlu ludźmi poprzez wzmacnianie mechanizmów

prewencji, współpracy oraz odzyskiwania mienia” koordynowany jest przez rumuńską prokuraturę (Prosecutor’s Office attached to the High Court of Cassation and Justice - Directorate for Investigating Organized Crime and Terrorism - DIICOT), natomiast jego partnerami – oprócz Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury – są Policja Federalna Belgii oraz dwie rumuńskie Agencje zajmujące się odzyskiwaniem mienia (ANABI) oraz zwalczaniem handlu ludźmi (ANITP).

W ramach szkolenia wstępnego prowadzonego przez Ośrodek Aplikacji Sędziowskiej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury zagadnienia, które wiążą się z tematyką handlu ludźmi, były objęte zajęciami zorganizowanymi w 2021 r. w ramach:

1. programu aplikacji sędziowskiej, do którego założenia stanowią załącznik do uchwały nr 10/2017 Rady Programowej KSSiP z dnia 13.10.2017 r., na:

- a) 6 zjeździe XII rocznika aplikacji sędziowskiej, który odbył się w dniach 6–10.09.2021 r., a były to zajęcia typu G – rozwiązywanie kazuśów z części szczególnej kodeksu karnego dotyczące przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, czci i nietykalności cielesnej, przeciwko rodzinie i opiece.

Liczba przeszkolonych aplikantów: **205 osób**.

- b) 8 zjeździe XII rocznika aplikacji sędziowskiej, który odbył się w dniach 25–29.10.2021 r., a były to zajęcia typu G – rozwiązywanie kazuśów z części szczególnej kodeksu karnego dotyczące przestępstw przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności.

Liczba przeszkolonych aplikantów: **204 osoby**.

2. programu aplikacji uzupełniającej sędziowskiej, do którego założenia stanowią załącznik do uchwały nr 47/2019 Rady Programowej KSSiP z dnia 21.11.2019 r., na:

- a) 5 zjeździe II rocznika aplikacji uzupełniającej sędziowskiej, który odbył się w dniach 23–24.10.2021 r., a były to zajęcia typu G – rozwiązywanie kazuśów z części szczególnej kodeksu karnego dotyczące przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, czci i nietykalności cielesnej, przeciwko rodzinie i opiece.

Liczba przeszkolonych aplikantów: **73 osoby**.

- b) 7 zjeździe II rocznika aplikacji uzupełniającej sędziowskiej, który odbył się w dniach 20–21.11.2021 r., a były to zajęcia typu G – rozwiązywanie kazuśów z części szczególnej kodeksu karnego dotyczące przestępstw przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności.

Liczba przeszkolonych aplikantów: **73 osoby**.

V.6 Realizowanie tematyki handlu ludźmi (w ramach modułu przestępstw przeciwko wolności) w ramach aplikacji sędziowskiej i aplikacji prokuratorskiej

Odpowiedzialni za realizację: Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba przeszkolonych aplikantów.

W ramach szkolenia wstępnego prowadzonego przez Ośrodek Aplikacji Prokuratorskiej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury w 2021 r. przeprowadzono dwa szkolenia z zakresu przeciwdziałania handlu ludźmi dla aplikantów prokuratorskich - w ramach modułu przestępstw przeciwko wolności. Przeszkolonych zostało ogółem **142 aplikantów (84 z XI rocznika aplikacji prokuratorskiej oraz 58 z I rocznika aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej)**.

V.7 Szkolenia z zakresu metodyki prowadzenia zajęć o handlu ludźmi dla funkcjonariuszy prewencji, prowadzących spotkania z młodzieżą

Odpowiedzialni za realizację: Komenda Główna Policji.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba szkoleń / liczba uczestników.

Jak w rozdz. V.2

V.8 Specjalistyczne szkolenia dla pracowników pomocy społecznej, pracowników zajmujących się legalizacją pobytu, kadry ośrodków interwencji kryzysowej, operatorów numerów alarmowych w centrach powiadamiania ratunkowego, pracowników urzędów pracy (doradców zawodowych i pośredników pracy) oraz szkoleń dla członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz innych zainteresowanych służb w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, interwencji kryzysowej oraz zasad współdziałania z innymi instytucjami

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy m.in. ze Strażą Graniczną oraz organizacjami pozarządowymi.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba szkoleń / liczba uczestników.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

W okresie od maja do października 2021 r. Międzynarodowa Organizacja do Spraw Migracji (IOM) na zlecenie MSWiA przygotowała i przeprowadziła szkolenia pn. „Identyfikacja i wsparcie ofiar handlu ludźmi. Rola branży lotniczej” dla personelu pokładowego Polskich Linii Lotniczych LOT. Łącznie odbyło się **9 sesji szkoleniowych**, przeszkolono **95 członków personelu pokładowego** o różnej randze i stażu pracy.

Szkolenie miało za zadanie osiągnąć następujące cele: zwiększyć i uporządkować posiadaną przez uczestników wiedzę na temat zjawiska handlu ludźmi, podnieść zdolność rozpoznawania i reagowania na sytuacje noszące znamiona handlu ludźmi w miejscu pracy (na pokładzie samolotu), w kontekście procedur i metod działania przyjętych przez powoźnika; zwiększyć motywację uczestników do poszerzania wiedzy na temat zjawiska oraz aktywnego działania na rzecz jego zwalczania.

W maju 2021 r. odbyły się dwie edycje szkoleń w formie warsztatów nt. przepływów finansowych w przestępstwie handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Straży Granicznej i Policji, zorganizowane przez Departament Analiz i Polityki Migracyjnej MSWiA. Warsztaty zostały przeprowadzone przez pracowników Związku Banków Polskich (ZBP). W trakcie warsztatów zostały zaprezentowane możliwości systemów bankowych przy śledzeniu przepływów finansowych, a także zasady tworzenia

i działania grup operacyjnych zwalczających przestępstwo handlu ludźmi. Zaprezentowano również możliwości systemu Ognivo. Umożliwia on szybką i bezpieczną komunikację online pomiędzy bankami a innymi podmiotami uprawnionymi do uzyskiwania informacji objętych tajemnicą bankową. Łącznie przeszkolono 17 funkcjonariuszy (13 funkcjonariuszy Straży Granicznej, 4 funkcjonariuszy Policji).

Informacja zgłoszona przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Departament Pomocy i Integracji Społecznej na podstawie działań określonych w części V.8 Krajowego Planu Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2020-2021 w 2021 r. organizował specjalistyczne szkolenie dla pracowników pomocy społecznej i kadry ośrodków interwencji kryzysowej w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, interwencji kryzysowej oraz zasad współdziałania z innymi instytucjami. Przeprowadzono dwie edycje szkolenia: **3-dniowe szkolenie**, które odbyło się w dniach: 10, 13 i 17.05.2021 r. oraz **4-dniowe szkolenie**, które odbyło się w dniach 1, 2, 6 i 7.12.2021 r. W celu zachowania zasad bezpieczeństwa związanych z sytuacją narażenia na zakażenie COVID-19, szkolenia zostały przeprowadzone w formie on-line. W szkoleniach uczestniczyło łącznie **61 osób**. Szkolenia przeprowadzono we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Strażą Graniczną, Prokuraturą Okręgową oraz organizacjami pozarządowymi.

Ze względu na fakt, że w 2021 r. szkolenia były realizowane w formie wideokonferencji, najwięcej problemów sprawiały problemy techniczne związane z czynnikami niezależnymi od organizatorów ani uczestników szkolenia. Wymagało to stałej opieki informatycznej i dodatkowej formy kontaktu z uczestnikami np. mailowo lub telefonicznie. Ewaluacja szkoleń odbyła się w ostatnich godzinach szkolenia w formie otwartej dyskusji. Ogólnie szkolenie zostało ocenione przez uczestników jako bardzo przydatne, dobrze merytorycznie przeprowadzone i ciekawe. Niektórzy uzupełnili swoją dotychczasową wiedzę, a niektórzy zetknęli się z zagadnieniem po raz pierwszy, co pozwoliło też na wyzbycie się stereotypów i zmianę myślenia o problemie jakim jest handel ludźmi. Organizacja szkoleń w opinii Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej pomimo występujących trudności na każdym etapie jest jak najbardziej wskazana, ponieważ potrzeby są duże, a efekty w postaci przeszkolonych pracowników socjalnych we wszystkich województwach usprawniają pomoc ofiarom przestępstwa jakim jest handel ludźmi.

Informacje zgłoszone przez Wojewódzkie Zespoły do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi – wybrane przykłady:

Łódzki Urząd Wojewódzki

- Przedstawiciel Fundacji Light House przeprowadziła w Lublinie szkolenie dla Funkcjonariuszy Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej – **80 osób**.

Opolski Urząd Wojewódzki

- skierowano **2 pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej** do udziału w szkoleniu na temat wsparcia udzielanego ofiarom handlu ludźmi organizowanym przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Łącznie

w ramach Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi **przeszkolono 48 pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu województwa opolskiego.**

Lubuski Urząd Wojewódzki

- Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze przeprowadził szkolenie dla **7 inspektorów pracy z sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia** Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze obejmujące zagadnienia dot. legalności zatrudnienia, procedur handlu ludźmi i pracy przymusowej.

Małopolski Urząd Wojewódzki

- Po przeanalizowaniu potrzeb szkoleniowych z zakresu handlu ludźmi zgłoszonych przez pracowników ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie województwa małopolskiego, w ramach realizowanego przez Wojewodę Małopolskiego projektu **Małopolska przyjazna cudzoziemcom – wsparcie w integracji i adaptacji obywateli państw trzecich** (opis na str. 5) 24.06.2021 r. zorganizowano **szkolenie dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej** z zakresu przeciwdziałania handlowi ludźmi. W prowadzonym przez Prezes Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada oraz byłego policjanta/członka Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi szkoleniu wzięło udział **30 osób**.
- Tematyka handlu ludźmi została włączona do organizowanego w ramach **projektu Małopolska przyjazna cudzoziemcom – wsparcie w integracji i adaptacji obywateli państw trzecich** trzydniowego szkolenia on-line dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z zakresu obsługi klientów cudzoziemskich. W szkoleniu, które odbyło się w dniach 25, 26 i 29.11.2021 r. wzięło udział **30 osób**.

V.9 Zorganizowanie szkoleń nt. zjawiska handlu ludźmi dla polskiego personelu konsularnego krajów docelowych polskich ofiar handlu ludźmi identyfikowanych za granicą

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Zagranicznych we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba szkoleń / liczba uczestników.

Departament Konsularny Ministerstwa Spraw Zagranicznych kontynuował organizację cyklicznego szkolenia dla kandydatów na stanowiska konsularne. Celem tego szkolenia jest zaznajomienie przyszłej kadry konsularnej z tematyką handlu ludźmi, przekazanie informacji nt. pojawiających się form handlu ludźmi, wskazanie, w jaki sposób domniemaną ofiarę tego zjawiska można zidentyfikować oraz w jaki sposób i w jakim zakresie konsul może jej udzielić pomocy. W 2021 roku **zrealizowano 9 cykli szkoleń dla kandydatów na stanowiska urzędników konsularnych**, w których uczestniczyły **144 osoby**. Stałym elementem cyklu jest szkolenie poświęcone walce z handlem ludźmi.

Około **2-godzinne wykłady** w ramach ww. szkoleń poprowadził w roku 2021 przedstawiciel MSWiA, Straży Granicznej, Komendy Głównej Policji oraz Fundacji LaStrada.

V.10 Szkolenie pracowników Urzędu ds. Cudzoziemców przeprowadzających wywiady z osobami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową i pracującymi w ośrodkach dla cudzoziemców w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Urząd ds. Cudzoziemców z organizacjami pozarządowymi

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba szkoleń / liczba uczestników.

Urząd do Spraw Cudzoziemców zrealizował cyklicznie ujmowane w Działaniach szkoleniowych Krajowego Planu Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi „Szkolenie pracowników Urzędu do Spraw Cudzoziemców przeprowadzających wywiady z osobami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową i pracującymi w ośrodkach dla cudzoziemców w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi. W szkoleniu wzięło udział **6 pracowników przesłuchujących cudzoziemców w ramach postępowań o udzielenie ochrony międzynarodowej oraz 6 pracowników w pracujących w ośrodkach dla cudzoziemców – łącznie uczestników było 12.**

V.11 Szkolenia dla inspektorów pracy nt. zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej

Odpowiedzialni za realizację: Główny Inspektorat Pracy we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji i Komendą Główną Straży Granicznej.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba szkoleń / liczba uczestników.

Jak co roku, Ośrodek Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu był gospodarzem szkolenia zorganizowanego pod hasłem: „Problematyka zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi, w tym do pracy przymusowej”. W szkoleniu zorganizowanym w dniach 25-26.11.2021 r. wzięło udział **19 pracowników Państwowej Inspekcji Pracy**, głównie inspektorów pracy, zaś wśród wykładowców znaleźli się eksperci Państwowej Inspekcji Pracy, Straży Granicznej, Krajowego Centrum Interwencyjno–Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi, Policji, a także Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, tj. instytucji i organizacji, w zakresie działania których pozostaje przeciwdziałanie i zwalczanie handlu ludźmi, w tym także do pracy przymusowej.

Poza działaniami uwzględnionymi w Krajowym Planie Działań na lata 2020-2021 jednostki organizacyjne PIP prowadziły szereg innych działań związanych z przeciwdziałaniem przestępstwu handlu ludźmi w ramach bieżącej współpracy międzyinstytucjonalnej.

Odnosząc się do współpracy Państwowej Inspekcji Pracy z organami powołanymi do kontroli legalności zatrudnienia i ścigania przestępstw handlu ludźmi, w tym do pracy przymusowej, nie sposób nie wspomnieć o wspólnych kontrolach w zakresie ww. zjawisk prowadzonych w oparciu o porozumienia o współpracy i wymianie informacji.

W roku 2021 zrealizowano **kolejną edycję ogólnopolskiej akcji „Labour Exploitation Impact Action Days 2021”** ukierunkowanej na zapobieganie handlowi ludźmi. W ramach wspólnych działań prowadzonych na przełomie maja i czerwca ubiegłego roku inspektorzy pracy przeprowadzili kilkadziesiąt kontroli legalności zatrudnienia wspólnie z funkcjonariuszami Policji i Straży Granicznej. W wyniku wspólnych działań nie ujawniono przypadków handlu ludźmi w celu wykorzystania do pracy przymusowej, jednak wykryto szereg nieprawidłowości związanych z legalnością zatrudnienia lub powierzania innej pracy zarobkowej cudzoziemcom.

W 2021 r. organy Państwowej Inspekcji Pracy na wniosek Zarządu Operacyjno-Śledczego Komendy Głównej Straży Granicznej prowadziły kontrole polskich spółek w związku z podejrzeniem przestępstwa handlu ludźmi w celu wykorzystania do pracy przymusowej. Przedmiotowa sprawa prowadzona jest przez Straż Graniczną i dotyczy dużej liczby obywateli Kolumbii.

Ponadto przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy brali udział w posiedzeniach Wojewódzkich Zespołów ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz uczestniczyli w wydarzeniach i inicjatywach organizowanych przez instytucje partnerskie reprezentowane w tych gremiach.

Dobrym przykładem takiego współdziałania jest zorganizowana 18.10.2021 r. w Lubuskim Urzędzie Wojewódzkim w Gorzowie Wlkp. konferencji poświęconej przeciwdziałaniu handlowi ludźmi i niewolnictwu. W przedmiotowym wydarzeniu, z ramienia PIP, uczestniczyli przedstawiciele kierownictwa Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze.

V.12 Realizacja spotkań informacyjnych, warsztatów dla przedsiębiorców z zakresu problematyki handlu ludźmi wykorzystywanymi w pracy przymusowej, prezentacja narzędzi do zastosowania w procedurach gospodarczych do minimalizacji zjawiska pracy przymusowej

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej we współpracy z partnerami zewnętrznymi współpracującymi w ramach Zespołu do spraw Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw i jego Grup Roboczych

Termin: 2020–2021.

Miernik: Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w wydarzeniach.

Informacja zgłoszona przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Informacje o wypracowanych narzędziach dla biznesu służących minimalizacji zjawiska pracy przymusowej upowszechniane były przez przedstawiciela MFIPR podczas spotkań konsultacyjnych z szerokim gronem podmiotów w ramach projektu Federacji Przedsiębiorców Polskich „MIGRIGHT: Wzmocnienie dialogu społecznego na rzecz godnej pracy migrantów i uchodźców w Polsce”. Docierają także do środowiska przedsiębiorstw w ramach cyklu **11 warsztatów regionalnych dla MŚP** z zakresu CSR i zrównoważonego rozwoju, które zostały uruchomione przez MFIPR i jesienią 2021 r. i będą kontynuowane w 2022 r. (więcej informacji na stronie: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/grupa-robocza-dsinnowacji-dla-zrownowazonego-rozwoju-i-csr>).

Część VI

Badania dot. problematyki handlu ludźmi / Ewaluacja działań

VI.1 Opracowywanie i upowszechnianie analiz ilościowych i jakościowych dotyczących przestępstwa handlu ludźmi, w tym corocznych raportów na temat handlu ludźmi w Polsce

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin: 2020-2021.

Miernik: liczba analiz.

W ramach Departamentu Analiz i Polityki Migracyjnej a następnie Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA we współpracy z podmiotami wchodzącymi w skład Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, tj. Urzędem do Spraw Cudzoziemców, Policją, Strażą Graniczną, Prokuraturą Krajową, Ministerstwem Sprawiedliwości i in. przygotowano analizy ilościowe i jakościowe zgodnie z rozdz. VI.2 jak również został opracowany Raport pt. Handel ludźmi w Polsce za 2020 r.

Ponadto w 2021 r. Pracownia Kantar na zlecenie MSWiA przeprowadziła badanie społeczne o charakterze ilościowym dotyczące świadomości społecznej na temat zjawiska handlu ludźmi oraz dokonała analizy porównawczej do stanu zmierzonego badaniami przeprowadzonymi w 2010 i 2015 r. Z badania wynika, że wiedza na temat handlu ludźmi i jego skali nie jest powszechna a dodatkowo nie są to łatwe tematy dla respondentów.

VI.2 Opracowywanie i upowszechnianie raportów i wkładów do raportów dla KE, Rady Europy (GRETA) oraz innych instytucji międzynarodowych

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z Komendą Główną Policji, Komendą Główną Straży Granicznej, Ministerstwem Sprawiedliwości, Prokuraturą Krajową, Głównym Inspektoratem Pracy, Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz innymi instytucjami / organizacjami, zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin: 2020–2021 , w zależności od potrzeb.

Miernik: liczba opracowanych informacji – wkładów do raportów i opracowań.

W ramach Departamentu Analiz i Polityki Migracyjnej a następnie Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA we współpracy z podmiotami wchodzącymi w skład Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, tj. Urzędem do Spraw Cudzoziemców, Policją, Strażą Graniczną, Prokuraturą Krajową, Ministerstwem Sprawiedliwości i in. przygotowano następujące analizy ilościowe i jakościowe na potrzeby instytucji międzynarodowych:

- Child Trafficking in the Digital Era Questionnaire dla Rady Państw Morza Bałtyckiego (CBSS);
- Questionnaire on online and technology-facilitated trafficking in human beings dla Grupy Ekspertów ds. Działań przeciwko handlowi ludźmi (GRETA);
- Materiał informacyjny dla Ambasady USA do raportu nt. walki z handlem ludźmi na świecie (TIP Report);

- Third-country national victims of trafficking in human beings Questionnaire dla Europejskiej Sieci Migracyjnej;
- Odpowiedź na zapytanie eksperckie za pośrednictwem Europejskiej Sieci Migracyjnej (Ad Hoc Query 2021.73) dot. interpretacji/ rozróżnienia między wyzyskiem w pracy spełniającym kryteria handlu ludźmi a warunkami pracy związanymi ze szczególnym wyzyskiem (w nawiązaniu do dyrektywy w sprawie sankcji dla pracodawców);
- Materiał pt. "Udział kobiet w życiu publicznym i podejmowaniu decyzji, a także eliminacji przemocy w celu osiągnięcia równości płci i wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt" w zakresie walki z handlem ludźmi na rzecz 65 sesji Komisji ds. statusu kobiet ONZ;
- Kwestionariusz ws. gender dimension of the sale and sexual exploitation of children and the importance of integrating a human rights-based and a non-binary approach to combating and eradicating sale and sexual exploitation of children dla Specjalnej Sprawozdawczyni ONZ ds. przeciwdziałania sprzedaży i wykorzystywaniu seksualnemu dzieci, w tym prostytucji dziecięcej, pornografii dziecięcej i innych materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci;
- Materiał informacyjny do raportu Sekretarza Generalnego ONZ z wykonania rezolucji ZO 74/127 nt. przemocy wobec kobiet będących migrantkami zarobkowymi;
- „Targeted consultation to Member States in the framework of the initiative on gender-based violence against women and domestic violence” Questionnaire dla Komisji Europejskiej;
- Study to support an evaluation of Directive 2012/29/EU of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime Questionnaire na zlecenie Komisji Europejskiej;
- Wkład do Country fiches NREM Meeting dla Komisji Europejskiej. Konieczność przesłania danych związana jest z organizowanym w dniu 7 maja 2021 r. posiedzeniem Europejskiej Sieci Krajowych Sprawozdawców i Równoważnych Mechanizmów w Zakresie Handlu Ludźmi.

VI.3 Monitoring sytuacji ofiar handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi

Termin: 2020-2021.

Miernik: opracowanie analizy.

Departament Analiz i Polityki Migracyjnej, a następnie Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA pełnił bieżący nadzór nad prawidłowością realizacji zadania publicznego pn. Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi i prawidłowością wydatkowania środków publicznych, w szczególności w zakresie wywiązywania się Zleceniobiorców z postanowień umowy oraz planowanej kalkulacji kosztów. Wśród działań nadzorczych realizowanych w 2021 r. można wymienić **monitoring w formie stacjonarnej w siedzibie Zleceniobiorcy**, który odbył się w dniu 27.03.2021 r. Prowadzono korespondencję wyjaśniającą dotyczącą sprawozdania częściowego i końcowego z realizacji zadania. Stosownie do zapisów § 6 umowy o realizację zadania publicznego pn. „Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi” nr DAiPM/ZZ/2/12/2020 z dn. 31.12.2020 r. zwrócono się

do Zleceniobiorcy z prośbą o aktualizację informacji wskazanych na stronie internetowej Fundacji La Strada w zakresie zadania publicznego. Nadzór był również sprawowany poprzez bieżący kontakt telefoniczny oraz kontakt za pośrednictwem poczty elektronicznej.

VI.4 Kontynuacja i rozwój współpracy międzynarodowej

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Termin: 2020–2021.

Miernik: liczba działań (w tym spotkań międzynarodowych).

Strona polska współpracowała z Komisją Europejską (**udział w dwóch spotkaniach Krajowych Sprawozdawców i Mechanizmów Ekwiwalentnych - NREM**) i Radą Europy (**udział w posiedzeniu, w tym prezentacja stanowiska strony polskiej**) oraz innymi instytucjami międzynarodowymi w zakresie walki z handlem ludźmi. Przedstawiciele MSWiA uczestniczyli w posiedzeniach koordynatorów krajowych i mechanizmów ekwiwalentnych jak również w ramach Grupy Ekspertów do Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi (GRETA). Wyniki współpracy omówiono również w rozdz. VI.2. Przedstawiciele MSWiA uczestniczą w pracach różnych gremiów eksperckich UE (m.in. Komitet COSI, Grupa Robocza LEWP), w ramach których dyskutowane są kwestie dotyczące wzmocnienia europejskiej architektury bezpieczeństwa m.in. w zakresie wzmocnienia współpracy organów egzekwowania prawa i zwalczania przestępczości, w tym zwalczania handlu ludźmi.

Informacje również w rozdz. VI.2. Poniżej omówiono przykłady współpracy międzynarodowej.

Współpraca z Radą Państw Morza Bałtyckiego

Strona polska uczestniczyła w **3 posiedzeniach Grupy Zadaniowej ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi (TF-THB) działającej przy Radzie Państw Morza Bałtyckiego** oraz w **3 konferencjach** (*The role of media in shaping the understanding of Trafficking in Human Beings, Competence building, assistance provision and prevention of trafficking of human beings for labour exploitation – Addressing trafficking in human beings from wider perspective, Child Trafficking in the digital era*). Strona polska opiniowała w ramach działań TF-THB dokumenty takie jak **Nowy Plan Działania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego** (luty 2021), brała udział w badaniach prowadzonych przez Grupę np. opracowywała **kwestionariusz do badania pn. Child Trafficking in the Digital Era** (kwiecień 2021).

Norwegia, która obecnie sprawuje prezydencję w TF-THB zainicjowała działania mające na celu nawiązanie współpracy pomiędzy TF-THB a Bałtycką Grupą Zadaniową ds. Przestępczości Zorganizowanej (BSTF). Przedstawiciele TF-THB (również MSWiA) mają obecnie status obserwatora w ww. Grupie.

W ramach ww. Grupy w 2019 r. zainicjowano Projekt pn. “Competence building, Assistance provision and Prosecution of Labour Exploitation cases in the Baltic Sea region (CAPE)”, który był realizowany w latach 2020-2021 przez zainteresowane państwa RMB. Koordynatorem projektu było Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Łotwy. W ramach projektu strona polska miała za zadanie rekomendację badacza naukowego, który w ramach projektu przeprowadzi badanie na temat niskiej liczby wyroków dotyczących pracy przymusowej na terenie Polski. Badania przeprowadził pracownik naukowy Ośrodka Badań Handlu Ludźmi Uniwersytetu Warszawskiego. Wynikiem badań był **Raport pt. „Dlaczego w Polsce jest niewiele spraw karnych dotyczących pracy przymusowej?”**. Ponadto

w ramach projektu strona polska uczestniczyła w międzynarodowych warsztatach poświęconych zagadnieniom pracy przymusowej. MSWiA wspomagało rekrutację uczestników warsztatów po stronie polskiej tj. przedstawiciele Głównego Inspektoratu Pracy, Ministerstwa Sprawiedliwości czy Grupy Roboczej ds. relacji z osobami świadczącymi pracę w ramach Zespołu ds. Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw działającej przy Ministrze Funduszy i Polityki Regionalnej.

Ww. projekt finalizowała konferencja na wysokim szczeblu państw partnerskich projektu i przyjęcie **dokumentu pn. Joint Statement of commitment to work against human trafficking for labour exploitation in the Baltic Sea Region**. Celem deklaracji jest wypracowanie wspólnego stanowiska państw w sprawie zwalczania handlu ludźmi i pracy przymusowej w regionie Morza Bałtyckiego. 31 maja 2021 r. w imieniu Państwa Polskiego, dokument podpisał Pan Bartosz Grodecki, Podsekretarz Stanu w MSWiA. Należy wskazać, że dokument wpisuje się w politykę państwa polskiego, które jest stroną umów międzynarodowych zwalczających proceder handlu ludźmi jak również wpisuje się w działania Krajowego Planu Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi, który z kolei stanowi dokument rządowy.

Współpraca z ONZ

Polska jest stroną Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i uzupełniających ją protokołów, w tym Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi. Przedstawiciel Departamentu Analiz i Polityki Migracyjnej (ob. Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji) został zgłoszony jako **ekspert rządowy do przeglądu wdrażania Konwencji NZ przeciw Zorganizowanej Przestępczości Międzynarodowej (UNTOC)**.

Tut. Departament opracował dla ONZ **materiały dotyczące przemocy wobec kobiet w zakresie walki z handlem ludźmi, wykorzystywania seksualnego dzieci czy też przemocy wobec kobiet będących migrantkami zarobkowymi**.

Współpraca z OBWE

W dniach 20-22.07.2021 r. przedstawiciel Departamentu Analiz i Polityki Migracyjnej brał udział w międzynarodowej **konferencji „20th Alliance against Trafficking in Persons: Ending Empunity: Delivering Justice through Prosecuting Trafficking in Human Beings”** zorganizowanej przez OBWE.

W związku z przewodnictwem Polski w OBWE w 2022 roku **do punktów kontaktowych zostało wyznaczonych dwóch pracowników** Departamentu Analiz i Polityki Migracyjnej (ob. 1 pracownik Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji). We wrześniu 2021 r. przedstawiciel Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji wziął udział w **spotkaniu z Valiantem Richey, Specjalnym Przedstawicielem i Koordynatorem OBWE ds. Walki z Handlem Ludźmi**. Spotkanie dotyczyło prezydencji Polski w OBWE w 2022 r. w zakresie walki z handlem ludźmi.

Dodatkowo, przekazano do Ministerstwa Spraw Zagranicznych **materiał tezewo-informacyjny na temat ostatnich osiągnięć lub dobrych praktyk podjętych w zakresie zwalczania handlu ludźmi dla przedstawiciela Polski w związku z posiedzeniem Grupy Koordynacyjnej OBWE – Rada Europy**, poświęconemu m. in. zwalczaniu handlu ludźmi.

W dniach 15-16.11.2021 r. dwóch przedstawiciele Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji wzięło udział w **spotkaniu krajowych koordynatorów i sprawozdawców ds. zwalczania handlu ludźmi lub mechanizmów równoważnych zorganizowanym przez Radę Europy i OBWE**. Podczas

spotkania uczestnicy z 60 krajów – państw członkowskich Rady Europy oraz państw i partnerów współpracy OBWE – dyskutowali o nowych osiągnięciach i dobrych praktykach w zwalczaniu handlu ludźmi w celu wyzysku w pracy, przygotowaniu Narodowych Planów Działania lub strategii przeciwko handlowi ludźmi, roli sprawozdawców krajowych lub równoważnych mechanizmów w monitorowaniu i wzmacnianiu działań przeciwko handlowi ludźmi oraz rozwijaniu mechanizmów udzielania pomocy ofiarom handlu ludźmi niezależnie od ich gotowości do współpracy w procesie karnym. Przedstawiciel MSWiA prezentował na spotkaniu system udzielania wsparcia i ochrony ofiarom/domniemanym ofiarom handlu ludźmi funkcjonujący w Polsce.

Część VII

Zmiany legislacyjne

VII.1 Opracowanie projektu nowelizacji ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373, z późn. zm.) Państwa w zakresie opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi, w tym opracowanie skutków regulacji ze wskazaniem źródeł finansowania.

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Zdrowia we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwem Rodziny Pracy i Polityki Społecznej.

Termin: 2020–2021.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji przekazało do Ministerstwa Zdrowia analizę zawierającą rekomendację w zakresie konieczności nowelizacji ustawy o świadczeniach zdrowotnych do dalszej realizacji.

Analiza została opracowana w ramach Departamentu Analiz i Polityki Migracyjnej MSWiA a następnie przekazana do zaopiniowania przez Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi przy Ministrze SWiA.

W ocenie Ministerstwa Zdrowia, status prawny (pobytowy) obywateli państw trzecich – ofiar handlu ludźmi został uregulowany w rozdziale 9 ustawy o cudzoziemcach. Natomiast kwestie zapewnienia i finansowania opieki medycznej udzielanej cudzoziemcom – obywatelom państw trzecich zostały systemowo uregulowane w dwóch ustawach: ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP oraz w ustawie o cudzoziemcach (np. art. 415 ust. 1 pkt 5).

Natomiast, w ocenie Urzędu do Spraw Cudzoziemców, kwestia ta nie była przedmiotem regulacji ustawy z dnia 10.12.2020r. o zmianie ustawy o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin oraz niektórych innych ustaw.

Wobec braku możliwości rozwiązania tej spornej kwestii, zadanie nie zostało zrealizowane.

VII.2 Nowelizacja ustawy o z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2019 r. poz. 293) w zakresie udzielania świadczeń pomocy społecznej dla osób, o których mowa w ustawie, wraz z opłacaniem składki na ubezpieczenie zdrowotne. Nowelizacja ta może wymagać zmiany ustawy o cudzoziemcach z dnia 12 grudnia 2013 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2094 z późn. zm.) art. 170–180.

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji przy współpracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Zdrowia.

Termin: 2020–2021.

W dniu 01.01.2021 r. weszła w życie **ustawa z dnia 10.12.2020 r. o zmianie ustawy o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw**

członkowski Unii Europejskiej i członków ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2369).

Ustawa ta wprowadziła z dniem 1 stycznia 2021 r. do ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2019 r., poz. 293 z późn. zm.) przepisy analogiczne do regulacji ustawy z dnia 12.12.2013 r. o cudzoziemcach, polegające na możliwości wydania obywatelowi Unii Europejskiej (jak również obywatelowi EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej) oraz członkowi jego rodziny zaświadczenia potwierdzającego, iż istnieje w stosunku do niego domniemanie, że jest ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu art. 115 § 22 Kodeksu karnego. Rozwiązanie to umożliwi skorzystanie przez te osoby z prawa do świadczeń z pomocy społecznej w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego również przez obywateli UE/EOG/Szwajcarii oraz członków ich rodzin.

Zgodnie z art. 41b ust. 2 zmienionej ustawy z dnia 14.07.2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, pierwsze zaświadczenie będzie mogło być wydane na okres 3 miesięcy, a w przypadku małoletniego obywatela UE lub małoletniego członka rodziny niebędącego obywatelem UE na okres 4 miesięcy od dnia jego wydania. Zgodnie z art. 41b ust. 3 w/w ustawy kolejne zaświadczenie będzie mogło być wydane na okres co najmniej 6 miesięcy, nie dłużej jednak niż na okres 3 lat w przypadku gdy spełnione są następujące warunki dotyczące obywatela UE lub członka jego rodziny:

- 1) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) podjął współpracę z organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego, a w przypadku małoletniego cudzoziemca – otrzymał status pokrzywdzonego w postępowaniu w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego;
- 3) zerwał kontakty z osobami podejrzanymi o popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego.

Przepisy te są wzorowane na odpowiednich przepisach ustawy o cudzoziemcach, tj. art. 170 – 176.

Ustawa ta przewiduje wprowadzenie odpowiednich zmian również w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r. poz. 1876) umożliwiających skorzystanie z prawa do świadczeń z pomocy społecznej w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego również przez obywateli UE/EOG/Szwajcarii oraz członków ich rodzin posiadających zaświadczenie dla ofiar handlu ludźmi wydawane na podstawie ustawy z dnia 14.07.2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin. Przepisy te będą stanowiły realizację art. 11 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 05.04.2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępującej decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW (Dz. Urz. UE L 101 z 15.04.2011, str. 1, z późn. zm.).

VII.3 Analiza potrzeby uzupełnienia przepisów kodeksu karnego o definicję pracy przymusowej

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej.

Termin: 2020–2021.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Ministerstwo Sprawiedliwości od 2020 r. w Ministerstwie Sprawiedliwości prowadzone są prace analityczno-koncepcyjne mające na celu ustalenie, czy uzasadnione jest zdefiniowanie w Kodeksie karnym pracy przymusowej jako jednej z przesłanek przestępstwa handlu ludźmi, czy też prace legislacyjne powinny być nakierowane na wprowadzenie nowego typu przestępstwa stanowiącego kategorię pośrednią pomiędzy naruszeniem praw pracowniczych a handlem ludźmi. Wyniki tych analiz zostały przedstawione Kierownictwu Ministerstwa Sprawiedliwości w celu podjęcia decyzji w przedmiocie dalszych działań.

Inspiracją i wkładem do ww. analizy był projekt definicji pracy przymusowej przekazany 02.10.2019 r. Ministrowi Sprawiedliwości przez Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju, który został opracowany przez teoretyków i praktyków prawa w ramach prac Grupy roboczej do spraw relacji z osobami świadczącymi pracę, jako uzupełnienie przepisu o handlu ludźmi (art. 115 § 22 kk).

Definicji towarzyszyło obszerne uzasadnienie przyczyny podjęcia tego tematu oraz sformułowanych propozycji wraz z rekomendacjami podjęcia dalszych prac legislacyjnych.

Projekt definicji pracy przymusowej został opracowany w ramach prac Grupy Roboczej działającej przy Zespole ds. Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw. W jego przygotowanie zaangażowani byli specjaliści prawa, eksperci z Ministerstwa Sprawiedliwości, przedstawiciele środowiska naukowego, przedsiębiorców, związków zawodowych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Definicję skonsultowano ze środowiskiem praktyków - prokuratorów, sędziów oraz służb policji i straży granicznej.

Inne działania o charakterze legislacyjnym

- w dniu 17.11.2021 r. **Rada Ministrów przyjęła Krajowy Plan Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2022-2024**. Jest to obowiązujący od dnia 01.01.2022 r. plan rządowy określający kierunki działań w obszarze przeciwdziałania handlowi ludźmi. Więcej na temat prac legislacyjnych w części I rozdz. 1.2.
- w ramach nowego KPD przyjęto **działanie nr VII.2 Analiza potrzeby stworzenia ustawy o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi**.
- Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej zaangażowane było w procedowanie Polityki Zakupowej Państwa opracowywane przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii. W projekcie zwrócono uwagę, że rolą zamówień publicznych jest m.in. wspieranie trendu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, wiążącej się m.in. z przestrzeganiem praw człowieka w biznesie, w tym zakazem pracy przymusowej. Polityka Zakupowa Państwa została przyjęta uchwałą Rady Ministrów z dn. 11.01.2022 r. Oficjalne stanowisko MSWiA zgłoszone w konsultacjach międzyresortowych było zbieżne ze wskazanym zapisem odnoszącym się do pracy przymusowej.

Polityka zakupowa – państwa zgodnie z art. 21 ust. 1 nowej ustawy Pzp – określa priorytetowe działania Rzeczypospolitej Polskiej w obszarze zamówień publicznych, a także pożądany kierunek działań zamawiających w zakresie udzielanych zamówień, który obejmuje w szczególności zakup innowacyjnych lub zrównoważonych produktów oraz usług, z uwzględnieniem: 1) aspektów normalizacyjnych; 2) kalkulacji kosztów w cyklu życia produktów; 3) społecznej odpowiedzialności przedsiębiorców; 4) upowszechniania dobrych praktyk i narzędzi zakupowych; 5) stosowania aspektów społecznych.

Politykę zakupową państwa przyjmuje Rada Ministrów, w drodze uchwały, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki. Minister ten odpowiedzialny jest za przygotowanie projektu polityki oraz koordynuje jej realizację. Politykę zakupową państwa opracowuje się raz na 4 lata.

Strategia zakupowa państwa koncentrować się będzie na trzech priorytetach – rozwoju potencjału MŚP, profesjonalizacji oraz zrównoważonych i innowacyjnych zamówieniach publicznych. W priorytecie zrównoważonych i innowacyjnych zamówień uwzględniono kwestie społeczne w zakresie udzielania i realizacji zamówień takie jak, m. in. przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom np. pracy przymusowej. W tym celu strategia zakupowa państwa promuje Odpowiedzialność Społeczną Biznesu (CSR). Stanowi, że **„W ramach procesu tzw. należytej staranności (due dilligence) przedsiębiorstwa dokonują analizy swojego oddziaływania na środowisko (w tym na zmiany klimatu) oraz na poszanowanie praw człowieka w biznesie (badając m.in. ryzyko wystąpienia pracy przymusowej).** Wdrażają odpowiednie procedury, podejmując systemowe działania na rzecz zapobiegania, a także łagodzenia faktycznych i potencjalnych negatywnych skutków swojej działalności.”

- W 2021 w planie działalności Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii na rok 2021 m.in. dla działu administracji rządowej turystyka (kontynuowany przez **Ministra Sportu i Turystyki**) w CZĘŚCI C: Inne cele przyjęte do realizacji w roku 2021:
 - stworzenie projektu aktu prawnego lub założeń regulujących obszary:
 - najmu krótkotrwałego, usług hotelarskich, pilotów wycieczek i przewodników turystycznych;
 - działalności promocyjnej i funkcjonowania Polskiej Organizacji Turystycznej;
 - określenia zasad finansowania promocji turystycznej - wprowadzenie ogólnopolskiej opłaty turystycznej.

W 2021 roku w powyższym zakresie toczyły się prace wewnętrzne. Aktualnie prace legislacyjne w realizowane są w ramach dokumentu: **„Założenia do projektu ustawy o rodzajach usług turystycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw”**. Najważniejsze postulowane zmiany. W dokumencie tym postuluje się, aby każdy turystyczny obiekt zakwaterowania, w którym są świadczone usługi zakwaterowania, posiadał obowiązkowo regulamin porządkowy, a w szczególności **przepis dotyczący zapewnienia bezpieczeństwa małoletnim przeciwdziałający wykorzystywaniu seksualnemu dzieci**. Rada gminy mogłaby określić w drodze uchwały na terenie swojej własności dodatkowe warunki, które regulamin porządkowy musi zawierać.